

DÖNEM: III

YASAMA YILI: 1994/1

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ

CUMHURİYET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

25'inci Birleşim
19 Nisan 1994, Salı.

İÇİNDEKİLER

Sayfa:

I GELEN EVRAK

2412-2413

II BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A- ONAYA SUNULANLAR

1. Hukuk ve Siyasi İşler Komitesi Başkanlığının, 2415-2416
Seçim ve Halkoylaması (Değişiklik) (Değişiklik
No:2) Yasa Tasarısının (Y.T.No:33/1/94) Genel
Kurulda ivedilikle görüşülmesine ilişkin
Tezkeresidir.
2. Başbakanlığın Devlet Pânlama Örgütü (Değişiklik) 2416-2417
Yasa Tasarısının (Y.T.No:24/1/94) ivedilikli
görüşülmesine ilişkin Tezkeresi.
3. Başbakanlığın, Milli Arşiv ve Araştırma Dairesi 2418
(Kuruluş, Görev ve Çalışma Esasları) (Değişiklik)
Yasa Tasarısının (Y.T.No:26/1/94) ivedilikle
görüşülmesine ilişkin Tezkeresidir.

4. Başbakanlık (Kuruluş, Görev ve Çalışma Esasları) (Değişiklik) Yasa Tasarısının ivedilikle görüşülmesine ilişkin Tezkeresi. 2418-2419
5. Başbakanlığın "Devlet Basımevi (Değişiklik) Yasa Tasarısının (Y.T.No:25/1/94) ivedilikle görüşülmesine ilişkin Tezkeresi. 2419-2420
6. Cumhuriyet Meclisi Danışma Kurulunun, Genel Kurulun Gelecek Birleşimine ilişkin Kararı (D.K.No:14/1/1994) 2421
7. C.T.P Grup Başkanlığı, İdari ve Sosyal İşler Komitesinde Üye Değişikliğine ilişkin Tezkeresi. 2422
8. Cumhuriyet Meclisi Danışma Kurulu ile Başkanlık Divanının İngiltere Avam Kamarasından Türk Kıbrıs'ın Dostları Grubu Üyelerinin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine Davet Edilmesine ilişkin Kararı (B.D.K.No:14/1/1994) 2550-2553

III- GÖRÜŞÜLEN TASARILAR

1. Seçim ve Halkoylaması (Değişiklik No:2) Yasa Tasarısı (Y.T.No:33/1/94) ve Hukuk ve Siyasi İşler Komitesinin Tasarıya ilişkin Raporu. 2422-2550

I. GELEN EVRAK

DANIŞMA KURULU KARARLARI

1. 'Cumhuriyet Meclisi Danışma Kurulunun, Genel Kurulun Gelecek Birleşimine ilişkin Kararı (D.K.No:14/1/94) (Başkanlığa Geliş Tarihi: 19.4.1994)

RAPORLAR

2. Süt Endüstrisi Kurumu 1994 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısı (Y.T.No:30.1/94) ve Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plân Komitesinin Tasarıya ilişkin Raporu. (Başkanlığa Geliş Tarihi: 19/4/1994)
3. Toprak Ürünleri Kurumu 1994 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısı (Y.T.No:34/1/1994) ve Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plân Komitesinin Tasarıya ilişkin Raporu. (Başkanlığa Geliş Tarihi: 19.4.1994)

SÖZLÜ SORULAR

4. Toplumcu Kurtuluş Partisi Gazi Mağusa Milletvekili Sayın Hüseyin Angolemlî'nin Kira (Denetim) Yasasının 3'üncü Maddesinin Uygulanmasıyla ilgili Sözlü Sorusu (S.S.No: 11/1/94) (Başkanlığa Geliş Tarihi: 15.4.1994) (Başbakanlığa)

TEZKERELER

5. Hukuk ve Siyasi İşler Komitesi Başkanlığının Seçim ve Halkoylanması (Değişiklik No:2) Yasa Tasarısının (Y.T.No:33/1/94) Genel Kurulda ivedilikle görüşülmesine ilişkin Tezkeresi. (Başkanlığa Geliş Tarihi: 18.4.1994)
6. Başbakanlığın, Devlet Planlama Örgütü (Değişiklik) Yasa Tasarısının (Y.T.No:24/1/94) Komitede ivedilikle görüşülmesine ilişkin Tezkeresi. (Başkanlığa Geliş Tarihi: 19.4.1994)
7. Başbakanlığın, Milli Arşiv ve Araştırma Dairesi (Kuruluş, Görev ve Çalışma Esasları) (Değişiklik) Yasa Tasarısının (Y.T.No:26.1.94) Komitede ivedilikle görüşülmesine ilişkin Tezkeresi. (Başkanlığa Geliş Tarihi: 19.4.1994)

8. Başbakanlığın, Başbakanlık (Kuruluş, Görev ve Çalışma Esasları) (Değişiklik) Yasa Tasarısının (Y.T.No:25.1.94) Komitede ivedilikle görüşülmesine ilişkin Tezkeresi. (Başkanlığa Geliş Tarihi: 19.4.1994)
9. Başbakanlığın, Devlet Basımevi (Değişiklik) Yasa Tasarısının (Y.T.No:23.1.94) Komitede ivedilikle görüşülmesine ilişkin Tezkeresi. (Başkanlığa Geliş Tarihi: 19.4.1994)

- 2414 -

- BİRİNCİ OTURUM -

Açılış Saati: 11.05

BAŞKAN - Ayhan Halit Acarkan

KÂTİP - Hakan Ataker

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; Cumhuriyet Meclisinin III'üncü Dönem, 1'inci Yasama Yılı'nın 25'inci Birleşimini açıyorum.

Ad okunmak suretiyle yoklama yapılacaktır. Buyurun efendim.

(Ad okunarak yoklama yapıldı.)

KÂTİP - Toplantı yeter sayısı yoktur Sayın Başkan.

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri; nisap mevcut değildir. Toplantıya yarım saat ara veriyorum.

Kapanış Saati: 11.15

İKİNCİ OTURUM
Açılış Saati: 11.50

BAŞKAN- Değerli milletvekilleri; III'üncü Dönem, 1'inci Yasama Yılı 25'inci Birleşiminin ikinci oturumunu açıyorum. Ad okunmak suretiyle yoklama yapılacaktır. Buyurun.

(Ad okunarak yoklama yapıldı.)

KÂTİP - Toplantı yeter sayısı vardır Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; toplantı yeter sayısı vardır. Gündem gereği görüşmelere geçiyoruz.

II. BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

Gündemimizin I'inci maddesi Başkanlığın Genel Kurula Sunuşlarıdır. Bu kısımda onaya ve bilgiye sunuş işlemleri yapılacaktır.

Birinci Tezkeremiz; Hukuk ve Siyasi İşler Komitesi Başkanlığının Seçim ve Halkoylaması (Değişiklik)(Değişiklik No:2) Yasa Tasarısının Genel Kurulda ivedilikle görüşülmesine ilişkin Tezkeresidir.

Okur musunuz lütfen?

KATİP -
CUMHURİYET MECLİSİ
HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ BAŞKANLIĞI

Tarih: 7 Nisan 1994

Cumhuriyet Meclisi Başkanlığı
Lefkoşa.

Öz: Seçim ve Halkoylaması (Değişiklik No:2) Yasa Tasarısı hakkında
ivedilik önergesi.

Öz'de adı geçen Yasa Tasarısının yerel seçimlerden önce Seçim ve Halkoylaması Yasasına getireceği demokratik kurallarla, seçime katılan siyasal partilerin propaganda süresinden daha çok yararlanması, seçmenlere karma oy kullanma olanağının sağlanması ve böylece seçimlerde halkın iradesinin olumlu yönde yansıması amaçlanmaktadır.

Bu nedenle, İçtüzüğü'nün 98'inci maddesinin (1)'inci fıkrası uyarınca Tasarının üçüncü görüşmesinin ikinci görüşmeden hemen sonra aynı birleşimde yapılmasını; İçtüzüğü'nün 86'nci maddesinin (2)'nci fıkrası uyarınca Tasarının üçüncü görüşmesinin Kısa Adın okunması ile başlamasını ve bütününün cylanması ile son bulmasını önerir, gereğini saygılarımla arz ederim.

Hüseyin CELAL
Hukuk ve Siyasi İşler Komitesi
Başkanı

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri; Tezkere hakkında konuşmak isteyen var mı?... Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oybirliği ile kabul edilmiştir.

İkinci Tezkere; Başbakanlığın Devlet Plânlama Örgütü (Değişiklik) Yasa Tasarısının ivedilikle görüşülmesine ilişkin Tezkeresi. Okuyunuz lütfen.

KATIP -

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
BAŞBAKANLIĞI

Sayı : BB/11/94-16

Konu : İvedilik

Lefkoşa, 18.4.1994

KKTC Cumhuriyet Meclisi Başkanlığı
Lefkoşa

İLGİ: 3 Mart 1994 tarih ve BB/11/94-16 sayılı yazımız.

İlgi yazımız ekinde sunulan, "Devlet Plânlama Örgütü (Değişiklik) Yasa Tasarısı" ile Örgütün, Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığı'na bağlanabilmesi imkânı yaratıldığından Tasarının süratle yasalaşması gerekli görülmektedir.

Bu nedenle, Cumhuriyet Meclisi İçtüzüğü'nün 86(1) maddesi uyarınca sözkonusu Yasa Tasarısı için ivedilik kararı verilmesi hususunda gereğini saygılarımla istirham ederim.

Hakkı ATUN
Başbakan

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; Tezkere hakkında söz almak isteyen var mı?... Yoktur. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

BAŞKAN - 3'üncü tezkere Başbakanlığın "Milli Arşiv ve Araştırma Dairesi (Kuruluş, Görev ve Çalışma Esasları) (Değişiklik) Yasa Tasarısının" ivedilikle görüşülmesine ilişkin tezkeresidir. Okuyun lütfen.

KATİP -

KKTC Cumhuriyet Meclisi Başkanlığı
Lefkoşa

İLGİ: 3 Mart 1994 tarih ve BB/11/94-17 sayılı yazımız.

İlgi yazımız ekinde sunulan, "Milli Arşiv ve Araştırma Dairesi (Kuruluş, Görev ve Çalışma Esasları) (Değişiklik) Yasa Tasarısı" ile Dairenin Başbakanlığa bağlanması imkanı yaratılmakta olup, Tasarının süratle yasalaşması gerekli görülmektedir.

Bu nedenle, Cumhuriyet Meclisi içtüzüğü'nün 86(1) maddesi uyarınca sözkonusu Yasa Tasarısı için ivedilik kararı verilmesinde tavassutlarını saygılarımla istirham ederim.

Hakkı Atun
Başbakan

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri Tezkere hakkında söz isteyen var mı? Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Etmeyenler?... Çekimser?... Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

4'üncü tezkere. Başbakanlığın "Başbakanlık (Kuruluş, Görev ve Çalışma Esasları) (Değişiklik) Yasa Tasarısı"nın ivedilikle görüşülmesine ilişkin Tezkeresi. Okur musunuz lütfen.

KATIP -

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
BAŞBAKANLIĞI

Sayı : BB/11/94-14

Konu : İvedilik.

Lefkoşa, 18.4.1994

KKTC Cumhuriyet Meclisi Başkanlığı,
Lefkoşa.

İLGİ: 3 Mart 1994 tarih ve BB/11/94-14 sayılı yazımız.

İlgi yazımız ekinde sunulan "Başbakanlık (Kuruluş, Görev ve Çalışma Esasları) (Değişiklik) Yasa Tasarısı" ile, Devlet Plânlama Örgütü ve Devlet Basımevi Başbakanlığa bağlı kuruluş olmaktan çıkarılmakta ve Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığına bağlanabilmelerine imkân yaratılmaktadır. Bu nedenle tasarının süratle yasalaşması gerekli görülmektedir.

Bilgilerini ve Cumhuriyet Meclisi İçtüzüğü'nün 86(1) maddesi uyarınca sözkonusu yasa tasarısı için ivedilik kararı verilmesi hususunda gereğini saygılarımla istirham ederim.

Hakkı ATUN
Başbakan.

BAŞKAN - Tezkere üzerinde söz isteyen? Yoktur. Oylarınıza sunuyorum.
Kabul edenler? Etmeyenler? Çekimser? Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

5'inci tezkere Başbakanlığın "Devlet Basımevi (Değişiklik) Yasa Tasarısının ivedilikle görüşülmesine ilişkin tezkeresi. Okuyun lütfen.

KATİP -

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
BAŞBAKANLIĞI

Sayı : 88/11/94-15

Konu : İvedilik

Lefkoşa, 18.4.94

KKTC Cumhuriyet Meclisi Başkanlığı
Lefkoşa.

İLGİ: 3 Mart 1994 tarih ve 88/11/94-15 sayılı yazımız.

İlgi yazımız ekinde sunulan "Devlet Basımevi (Değişiklik) Yasa Tasarısı" ile Devlet Basımevi'nin, Devlet Bakanlığı ve Başbakan yardımcılığına bağlanabilmesi imkânı yaratıldığından, tasarının süratle yasallaşması gerekli görülmektedir.

Bu nedenle, Cumhuriyet Meclisi İçtüzüğü'nün 86(1) maddesi uyarınca sözkonusu yasa tasarısı için ivedilik kararı verilmesi hususunda gereğini saygılarımla istirham ederim.

Hakkı ATUN
Başbakan

BAŞKAN - Söz isteyen var mı? Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Etmeyenler?... Çekimser?... Oyçokluğu ile kabul edilmiştir. Cumhuriyet Meclisi Danışma Kurulunun Genel Kurulun gelecek birleşimine ilişkin kararı. Okuyun lütfen.

KATİP -

- 2421 -

TARİH : 19 Nisan 1994

D.K.No: 14/1/1994

CUMHURİYET MECLİSİ DANIŞMA KURULUNUN, GENEL KURULUN
GELECEK BİRLEŞİMİNE İLİŞKİN KARARI

Cumhuriyet Meclisi Danışma Kurulu,

21-26 Nisan 1994 tarihleri arasında, Başkanlık Divanının, toplu olarak, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 74'üncü Açılış Yıldönümü etkinliklerine katılacağını gözönünde bulundurarak Genel Kurulun Gelecek Birleşiminin 29 Nisan 1994 Cuma günü saat 10.00'da yapılmasına ve bu birleşimde, denetim etkinlikleri yanında Yasa Tasarı ve Önerilerinin de görüşülmesine, Karar verir.

Ayhan H. ACARKAN
Cumhuriyet Meclisi Başkanı

UBP Grubu

DP Grubu

CTP Grubu

TKP Grubu

BAŞKAN -Teşekkür ederim. Karar hakkında söz isteyen var mı? Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler? Etmeyenler? Çekimser? Oynirliği ile kabul edilmiştir.

CTP Grup Başkanlığı İdari ve Sosyal İşler Komitesinde Üye değişikliğine ilişkin tezkeresi.

KATİP -

KKTC Cumhuriyet Meclisi Başkanlığı
Lefkoşa

Sayın Başkan, İdari ve Sosyal İşler Komitesinde görev yapan CTP Girne Milletvekili Sayın Dr. Hakan Ataker'in yerine CTP Girne Milletvekili Sayın Ömer Kalyoncu'nun görev yapacağını saygı ile arz ederim .

Feridun Önsav
CTP Grup Başkan Vekili

BAŞKAN - Teşekkür ederim. Tezkereyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Etmeyenler?... Çekimser?... Oybirligi ile kabul edilmiştir.

III. GÖRÜŞÜLEN TASARILAR

Sayın milletvekilleri; birinci kısım üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi 6'ıncı kısma görüşülecek tasarı ve öneriler ile komitelere gelen diğer işlere geçiyoruz. Bu kısımda Seçim ve Halkoylamasına ilişkin (Değişiklik) No:2 Yasa Tasarısı ile Hukuk ve Siyasi İşler Komitesinin Tasarıya ilişkin Raporunun görüşülmesine geçiyoruz.

Sayın Komite Başkanı Raporunuzu sunra mısınız lütfen.

HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ BAŞKANI MUSETİN CELAL - Sayın başkanı, Sayın milletvekilleri;

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ CUMHURİYET MECLİSİ
HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİNİN SEÇİM VE HALKOYLAMASI
(DEĞİŞİKLİK No:2) YASA TASARISINA (Y.T.No:33/1/94)
İLİŞKİN RAPORUDUR.

Komitemiz, 8 Nisan 1994 tarihinde yapmış olduğu toplantıda ivedi olarak Komitemizin gündeminde bulunan Seçim ve Halkoylaması (Değişiklik No:2) Yasa Tasarısını, ek'teki sunuş gerekçesi ışığında ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Başsavcısı ile Yüksek Seçim Kurulu Başkanının da görüşlerini alarak görüşmüş ve çalışmalarını tamamlamıştır.

Komitemiz, Tasarıda esasa ve şekle ilişkin aşağıdaki değişiklikleri yapmıştır:

Tasarının 1'inci maddesi yapılan teknik düzenleme ile birlikte oybirliği ile kabul edilmiştir.

Tasarının 2'nci maddesi bağlı tutulduğu teknik düzenleme yanında Yasanın herhangi bir maddesinde geçen "Yurttaş" sözcüğünün anlamının belirlenmesi amacıyla "siyasal partiler" tefsirinden hemen sonra bu sözcüğün tefsirini de maddeye eklenmiştir. Madde bu şekliyle oybirliğiyle kabul edilmiştir.

Komitemiz, Tasarının 3'üncü maddesine yeni (3)'üncü fıkra ekleyerek Esas Yasada yer alan "Türk Yurttaş" sözcüğünün Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Yurttaşı olarak değiştirilmesini öngörmüştür. Madde bu değişiklikle oybirliğiyle kabul edilmiştir.

Esas Yasanın 9'uncu maddesini değiştiren Tasarının 4'üncü maddesinin seçilebilme niteliklerini düzenleyen (2)'nci fıkrasının (B) bendi tamamen; eski (D) bendinin de "Affa uğramış olsalar bile" ile "veya hırsızlık mali tasarrufunda bulundurmamak" sözdizileri çıkarılmış ve aynı bende "Kasten Adam öldürme, Adam öldürmeye teşebbüs" sözdizisini eklemiştir. Madde yapılan bu değişiklik ve teknik düzenlemelerle birlikte oyçokluğu ile kabul edilmiştir. Komite üyelerinden Toplumcu Kurtuluş Partisi Lefkoşa milletvekili Sayın Mustafa Akıncı maddeye red oyu kullanmıştır.

Komitemiz, Tasarının 5'inci ve 6'ncı maddelerini yapmış olduğu teknik düzenlemelerle oybirliğiyle kabul etmiştir.

Esas Yasanın 12'nci maddesini değiştiren Tasarının 7'nci maddesinde mevcut kurallar (1)'inci fıkra olarak düzenlenmiş ve 12'nci maddeye Cumhuriyet Meclisi Seçimlerinin Cumhurbaşkanınca yenilenmesine karar verilmesi durumunda seçimin başlangıç günü ile ilgili kuralları düzenleyen yeni (2)'nci fıkra eklenmiştir. Madde değiştirilmiş şekliyle oybirliğiyle kabul edilmiştir.

Komitemiz, Tasarının 8'inci maddesiyle değiştirilen esas Yasanın 13'üncü maddesini tekrardan kaleme alarak mevcut (1)'inci fıkra kurallarını (A) bendi olarak düzenlemiş; ve fıkraya yeni (B) bendi ekleyerek (A) bendi uyarınca yapılacak seçimle, Cumhurbaşkanlığı seçim döneminin yeniden başlayacağı vurgulanmıştır. Muhtarlık ve Belediye Başkanlığında boşalma olması durumunda izlenecek yöntem de yeni (2)'nci fıkra altında düzenlenmiştir. Madde bu yeni şekliyle oybirliğiyle kabul edilmiştir.

Ara seçimler konusunu düzenleyen Tasarının 9'uncu maddesi tekrardan kaleme alınarak yeniden düzenlenmiştir. Tasarının (1)'inci fıkrasından hemen sonra Belediye Meclisi ve İhtiyar Heyeti Üyeliklerinde boşalma olması halinde boşalan yerin nasıl doldurulacağını içeren yeni (2)'nci fıkra eklenmiş; mevcut (3)'üncü ve (4)'üncü fıkradan sonra yeni (5)'inci fıkra eklenerek boşalan Belediye Başkanlığı ve Muhtarlık ile ilgili kurallar düzenlenmiş ve Tasarının eski (2)'nci fıkrası (6)'nci fıkra olarak yeniden sayılandırılmış ve bu fıkroda oy verme günü olarak öngörülen "Eylül ayının ikinci Pazar günü", "Haziran ayı içerisinde Cumhuriyet Meclisince saptanan gün" olarak değiştirilmiştir. Madde bu şekliyle oybirliğiyle kabul edilmiştir.

Komitemiz Tasarının 10'uncu maddesini teknik düzenlemeye bağlı tutarak oyçokluğuyla kabul etmiştir. Komite üyelerinden Toplumcu Kurtuluş Partisi Lefkoşa Milletvekili Sayın Mustafa Akıncı maddeye red oyu kullanmışlardır.

Komitemiz, Esas Yasanın 20'nci maddesini değiştiren Tasarının 11'inci maddesinin (4)'üncü fıkrası altında düzenlenen yeni 13'üncü fıkrayı Tasarıdan çıkarmış ve yerine (5)'inci fıkra altında (14)'üncü fıkra olarak maddeye eklenmesi öngörülen kuralları (13)'üncü fıkra olarak düzenlemiştir. (5)'inci fıkra ile maddeye eklenen yeni fıkralar da bu değişikliğe koşut olarak yeniden sayılandırılmışlardır. 11'inci madde bu şekliyle oybirliğiyle kabul edilmiştir.

Komitemiz, Tasarının 12'nci maddesini aynen oybirliğiyle kabul etmiştir.

Tasarının 13'üncü maddesinde Anayasa diline uygunluğun sağlanması için "Güvenlik Kamu Görevlileri" söz dizisi "Silâhlı Kuvvetler Mensupları" olarak değiştirilerek madde oybirliğiyle kabul edilmiştir.

Seçmen kütükleri ile ilgili kuralları içeren Esas Yasanın 33'üncü maddesini değiştiren Tasarının 14'üncü maddesi teknik düzenlemeye bağlı tutularak oyçokluğu ile kabul edilmiştir. Komite üyelerinden Sayın Mustafa Akıncı maddeye red oyu kullanmışlardır.

Tasarının 15'inci maddesi aynen oybirliğiyle değiştirilmiştir.

Komitemiz, Tasarının 16'ncı maddesinin (1)'inci fıkrasıyla Esas Yasanın 37'nci maddesinin (1)'inci fıkrasına eklenmesi öngörülen ve yazım ve sayım işlemlerinin sonuçlarını içeren dökümlerin siyasal partilere verilmesini düzenleyen (B) bendinde, sözkonusu dökümlerin sadece seçime katılan siyasal partilere verileceği yönünde esasa ilişkin değişiklik yapmış; ve maddeyi bu değişiklik ve teknik düzenlemelerle birlikte oybirliğiyle kabul etmiştir.

Komitemiz Tasarının 17'nci maddesini yasa tekniğine uygun olarak biçimsel düzenlemeye bağlı tutmuş ve maddeyi bu şekliyle oybirliğiyle kabul etmiştir.

Tasarının 18'inci maddesiyle değiştirilen Esas Yasanın 46'ncı maddesinin (6)'ncü fıkrasında "Seyahat Belgesi"nin ülkemizde kullanılmadığı gerekçesiyle yazılı delil kapsamından çıkarmış ve fıkraya yapmış olduğu eklemelerle daimi ikâmetgahı saptama bakımından hangi belgenin yazılı delil sayılacağını belirleme yoluna gitmiştir. Madde bu şekliyle oybirliğiyle kabul edilmiştir.

Komitemiz Tasarının 19'uncu maddesini içtüzük kural-
ları uyarınca yeniden kaleme alarak sözkonusu söz dizilerinin
değiştirilmesini fıkranın bütünü içinde yapmıştır. Madde
bu şekliyle oybirliğiyle kabul edilmiştir.

Komitemiz, Esas Yasanın 52'nci maddesini değiştiren
Tasarının 20'nci maddesini 52'nci maddenin tümüyle deyiş-
tirilmesi şeklinde yeniden düzenleyerek; 52'nci maddenin
(1)'inci fıkrasının (a) bendinde "Kuzey Kıbrıs Türk Cum-
huriyeti Türk nüfusu" olan söz dizisini "Kuzey Kıbrıs Türk
Cumhuriyeti nüfusu" olarak değiştirmiş ve maddeyi biçimsel
düzenlemeye bağlı tutarak oybirliğiyle kabul etmiştir.

Esas Yasanın 57'nci maddesini değiştiren Tasarının
21'inci maddesi ile Esas Yasanın 61'inci maddesini deyiş-
tiren Tasarının 22'nci maddesi yapılan teknik düzenleme-
lerle birlikte oybirliğiyle kabul edilmiştir.

Komitemiz Tasarının 23'üncü maddesinde Esas Yasanın
65'inci maddesine seçimlerle ilgili kamuoyu yoklamalarının
ve kamuoyu araştırmalarının oy verme gününden en az onbeş
gün öncesine kadar yayımlanabileceği kuralını içeren yeni
(3)'üncü fıkranın eklenmesine ilişkin yeni düzenleme yapmış
ve maddeyi bu esaslı değişiklik ve teknik düzenlemelerle
oybirliğiyle kabul etmiştir.

Komitemiz, Tasarının 24'üncü maddesiyle Esas Yasanın
66'nci maddesine eklenmesi öngörülen yeni (5)'inci fıkraya
eklemeler yaparak izin koşullarının Yüksek Seçim Kurulunca
saptanacağını vurgulamıştır. Madde bu değişiklikle oybirli-
ğiyle kabul edilmiştir.

Komitemiz, Esas Yasanın 68'inci maddesini değiştiren
Tasarının 25'inci maddesinin (2)'nci fıkrasında koşul
bendine televizyonda yapılacak konuşmaların süresini ve
sayısını sınırlayıcı değişiklik yapmış ve madde bu esaslı
değişiklik ve bağlı tutulduğu teknik düzenlemelerle oybir-
liğiyle kabul edilmiştir.

Sayın Başkan, Sayın milletvekilleri; burda Rapora sehven girmemiş
bir değişiklik daha vardır. Bu değişiklik yerel seçimlerde hangi siyasi
partilerin radyo ve televizyonda yayın yapmak sureti ile propaganda
yapabileceğini düzenlemekte idir. Bu sehven girmemiştir. Çok yoğun bir
çalışması olmuştu o gün komitenin. Anladığım kadarı ile o sebepten
girmemiştir. Sırası geldiğinde bu değişiklikleri de sunacağız.

Tasarının 26'ncı maddesi içtüzük kurallarına uygun olarak biçimsel düzenlemeye tabi tutularak değiştirilmesi öngörülen sözdizileri maddenin bütünü içinde değiştirilmiştir. Madde oybirliğiyle kabul edilmiştir.

Tasarının 27'nci, 28'inci ve 29'uncu maddeleri teknik düzenlemelerle birlikte oybirliğiyle kabul edilmiştir.

Esas Yasanın 93'üncü maddesinin değiştirilmesini öngören Tasarının 30'uncu maddesinin (1)'inci fıkrası teknik düzenlemeye bağlı tutulmuş ve madde oybirliğiyle kabul edilmiştir.

Tasarının 31'inci maddesi, yapılan biçimsel düzenlemeyle birlikte oybirliği ile kabul edilmiştir.

Tasarının 32'nci maddesinin (1)'inci fıkrasında teknik düzenleme yapılarak madde oybirliği ile kabul edilmiştir.

Tasarının 33'üncü maddesi ve 34'üncü maddesi yapılan biçimsel düzenlemeyle birlikte oybirliği ile kabul edilmiştir.

Tasarının 37'nci maddesi ile değiştirilmesi öngörülen Esas Yasanın 111'inci maddesinin ikinci paragrafı teknik olarak yeniden yazılmış; çıkarılması öngörülen "sürüş ehliyeti" sözcükleri çıkarılmış; ayrıca 18'inci maddede yapılan değişikliğe paralel olarak "seyahat belgesi" sözcükleri çıkarılarak, 37'nci madde oybirliği ile kabul edilmiştir.

Komitemiz Tasarının 38'inci maddesini teknik düzenlemeye bağlı tutarak oybirliğiyle kabul etmiştir.

Esas Yasanın 116'ncı maddesini değiştiren Tasarının 39'uncu maddesi teknik düzenlemelerle birlikte oybirliğiyle kabul edilmiştir.

Tasarının 40'inci maddesi İctüzük kurallarına uygun olarak yeniden kaleme alınarak Esas Yasanın 117'inci maddesi değiştirilmiş ve maddenin (2)'nci fıkrasında görmezlerin, ileri derecede özörlü olanların, felçlilerin veya bu gibi bedeni sakatlıkları açıkça belli olanların oylarını nasıl kullanacakları kuralı değiştirilmiş "ve ikinci dereceye kadar akrabası olan bir seçmen" sözdizisi "diledikleri bir seçmen" olarak değiştirilmiştir. Madde bu şekliyle oybirliğiyle kabul edilmiştir.

Tasarının 45'inci, 46'ncı, 47'nci, 48'inci, 49'uncu, 50'nci, 51'inci ve 52'nci maddeleri biçimsel düzenlemelerle birlikte oybirliğiyle kabul edilmiştir.

Esas Yasanın 133 A maddesinin kaldırılmasını öngören Tasarının 53'üncü maddesi, Tasarıdan oybirliğiyle çıkarılmış ve Esas Yasada mevcut 133 A maddesi ile düzenlenen Milletvekili Genel Seçimlerinde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti genelinde kullanılan geçerli oyların yüzde beşini geçmeyen siyasal partilerin milletvekili çıkaramayacağı kuralı korunmuştur. Tasarıda bundan sonra gelen maddeler bu değişikliğe bağlı olarak yeniden sayılandırılmışlardır.

Tasarının eski 54'üncü yeni 53'üncü maddesi teknik düzenlemeye bağlı tutularak oybirliğiyle kabul edilmiştir.

Komitemiz, Tasarının eski 55'inci yeni 54'üncü maddesini yeniden kaleme alarak biçimsel olarak düzenlemiş ve değiştirilmesi öngörülen söz dizilerini fıkraların bütünü içerisinde değiştirmiştir. Madde bu şekliyle oybirliğiyle kabul edilmiştir.

Tasarının eski 56'ncı yeni 55'inci maddesi aynen oybirliğiyle kabul edilmiştir.

Komitemiz Tasarının 57'nci maddesini, Esas Yasanın 188'inci maddesine yapılacak değişikliği gereksiz gördüğünden oybirliğiyle Tasarıdan çıkarmıştır. Tasarının bundan sonra gelen maddeleri buna bağlı olarak yeniden sayılandırılmışlardır.

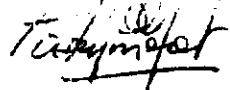
Tasarının eski 58'inci yeni 57'nci maddesinde öngörülen 100.000.000.-TL (yüz milyon Türk Lirası) para cezası tek hakimin yetkisi için öngörülen sınırın üzerinde olup Ağır Ceza Mahkemelerinin yetkisinde olduğundan 50.000.000.-TL (elli milyon Türk Lirası) olarak değiştirilmiştir. Maddenin (2)'nci fıkrası biçimsel düzenlemeye bağlı tutulmuş ve madde bu şekilde oybirliğiyle kabul edilmiştir.

Tasarının eski 59'uncu yeni 58'inci; eski 60'ıncı yeni 59'uncu ve eski 61'inci yeni 60'ıncı maddeleri teknik ve biçimsel düzenlemeye bağlı tutularak oybirliğiyle kabul edilmiştir.

Tasarının tümü oybirliğiyle kabul edilmiştir.

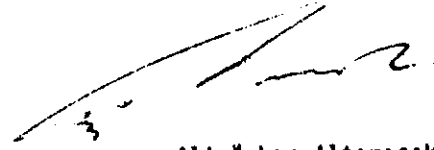
Komite Üyelerinden Toplumcu Kurtuluş Partisi Lefkoşa Milletvekili Sayın Mustafa Akıncı Tasarının tümüne olumlu oy verirken bazı maddelerine red oyu vermiş ve görüşlerini Genel Kurulda açıklama hakkını saklı tutmuştur.

Komitemiz Tasarının sunulan Rapor ışığında değerlendirilerek kabulünü oybirliğiyle Genel Kurula salık verir.

Hüseyin Celal
(Başkan)

Mustafa Adaoğlu
(Başka Vekilli)

Mustafa Akıncı
(Uye)

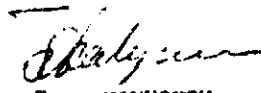

Ali Özkan Altınışik
(Uye)

Mustafa Arabacıoğlu
(Uye)

(TOPLANTIYA KATILMADI)
Kenan Atakol
(Uye)

(TOPLANTIYA KATILMADI)
İlkay Kâmil
(Uye)

(TOPLANTIYA KATILMADI)
Erdal Onurhan
(Uye)

Ömer KALYONCU
(Uye)

12 Nisan 1994

MADDE GEREKÇELERİ

- Madde 1: Tasarının 1. Maddesinde Yasanın kısa ismi yazılmaktadır.
- Madde 2: Tasarının 2. maddesinde, Esas Yasanın 2. maddesini şekilsel düzenleme yapılmak için kaldırarak değiştirilmiştir. KTF Devleti yerine Anayasa gereği olarak KKT Cumhuriyeti yazılmıştır. Esas Yasanın diğer maddelerinde yer alan "Televizyon Kurumu" bu maddenin bütünlüşmesi amacı ile yazılmıştır.
- Madde 3: Tasarının 3. maddesi ile Anayasaya uygun olarak isimler değiştirilmiştir.
- Madde 4: Tasarının 4. maddesi, ile Esas Yasanın 9. maddesi, Anayasanın 68'inci ve 99'uncu maddelerine uygunluk sağlama amacı ile kaldırılmış ve yerine yeni madde konmuştur.

Madde 5 : Tasarının 5. maddesi ile,Esas Yasanın 10. maddesi kaldırılmakta ve getirilen yeni madde ile Anayasasının 91'inci ve 99'uncu maddesi kurallarına uygunluk sağlanmaktadır.

Madde 6 : Tasarının 6'ncı maddesi ile,Esas Yasanın 11. maddesi kaldırılmakta ve yapılan yeni düzenlemede bütünlük sağlanması açısından Yerel Seçimlerin başlangıç ve oy verme günü bu maddeye aktarılmıştır.

Madde 7 : Tasarının 7. maddesi ile,Esas Yasanın 12. maddesi kaldırılmakta ve getirilen yeni madde ile Anayasasının 79, 88 ve 95'inci maddesine uygunluk amaçlanmıştır.

Madde 8 : Tasarının 8. maddesi ile,Esas Yasanın 13'üncü maddesi kaldırılmakta ve yerine yeni 13'üncü madde ikame edilmektedir. Bu yeni madde ile seçim dönemi bitmeden boşalmalarda uygulanacak kurallar vazedilmektedir. Yeni maddede seçim dönemi bitmeden boşalan belediye başkanlıkları ile muhtarlıklarda da, Cumhurbaşkanlığı için uygulanacak kuralların uygulanması öngörülmektedir. Böylelikle büyük ölçüde 1976 kurallarına dönülmektedir.

Madde 9 : Madde ile Esas Yasanın 14'üncü maddesi yeniden düzenlenmiş ve ülke genelinde uygulanan genel baraj ile ilgili düzenlemeler içeren 133 A maddesi Tasarı ile kaldırılmış olduğundan, kaldırılan 14'üncü maddenin (5)'inci ve (6)'ncı fıkraları maddeden çıkarılmıştır.

Madde 10: Madde ile Esas Yasanın 14 B maddesinin (1)'inci fıkrasının (C) bendi yeniden düzenlenmekte ve taksirli suçlar kaldırılmaktadır.

Madde 11 : Madde ile, Esas Yasanın 20'nci maddesinin (2)'nci fıkrası kaldırılmakta ve yeni düzenlenen (2)'nci fıkrada zarflarla ilgili ifadeler çıkarılmaktadır.

Yine bu maddenin (3)'üncü fıkrası zarflarla ilgili olduğundan kaldırılmakta ve yeni getirilen (3)'üncü fıkra ile Yüksek Seçim Kuruluna, kurulan partinin 90 gün önce kurulup kurulmadığını ve tüzel kişilik kazanıp kazanmadığını incelemeye yetki vermektedir.

Yine bu madde ile Esas Yasanın (5)'inci fıkrası kaldırılmakta ve yeni getirilen (5)'inci fıkra ile İlçe Seçim Kurullarının kurulma yetkisinin, Yüksek Seçim Kuruluna ait olduğu belirtilerek maddede bütünlük sağlanmaktadır.

Bu madde ile, Esas Yasanın (3)'üncü fıkrası kaldırılmakta ve yerine Yüksek Seçim Kurulunun yetkilerini genişleten yeni (13)'üncü fıkra konmaktadır.

Tasarının yine bu maddesi ile, Esas Yasanın 20'nci maddesine yeni (14), (15), (16) ve (17)'nci fıkralar eklenmek suretiyle Yüksek Seçim Kuruluna yeni yetkiler verilmektedir.

Madde 12 : Bu madde ile Esas Yasanın 23'üncü maddesinin (8)'inci fıkrası kaldırılmakta ve yeni düzenlenen (8)'inci fıkra ile Yasa tekniği açısından daha uygun bir yazım getirilmektedir.

Madde 13 : Bu madde ile, Esas Yasanın 29'uncu maddesi kaldırılmakta ve yerine yeni 29'uncu madde konmaktadır. Bu yeni maddede polis mensupları ile seçme ve seçilme niteliklerini taşımayanların da kurullarda görev alamayacakları belirtilmektedir.

Madde 14 : Bu madde ile, Esas Yasanın 33'üncü maddesi kaldırılarak yeniden düzenlenmekte, seçmen kütüklerinde seçmenle ilgili bilgilerin yer alması yönünde düzenleme yapılmış ve ayrıca sandık seçmen listesinde yazılı olmayanların oy kullanamayacağı hususu getirilmiştir.

- Madde 15 : Bu madde ile yapılan düzenlemede kaza idare amirleri yerine, ilçe kaymakamları yazılmış ve Mülki Yönetim ve Bölümleri Yasasına paralellik sağlanmıştır.
- Madde 16 : Bu madde ile yapılan düzenlemede sayım dökümlerinin siyasal partilere verilmesi, ve bu işlemler yapılırken bilgisayardan yararlanılması esası getirilmiş ve mükerrer yazım ve oy kullanımının önlenmesi için düzenleme yapılmıştır.
- Madde 17 : Bu madde ile Esas Yasanın 38'inci maddesinin (4)'üncü fıkrasının son paragrafı kaldırılmakta ve bu yolla milletvekillerinin seçim bölgelerinde kayıtlı olmadıkları sandıklarda oy vermeleri önlenmektedir.
- Madde 18 : Madde ile, Yasanın 46'ncı maddesinin (6)'ncü fıkrası yeniden düzenlenmiş ve evlenme belgesi, sürüş ehliyeti belgesi, onaylanmış okul belgesi, muhtarlar tarafından verilen ikâmet belgeleri, yazılı delil olmaktan çıkarılmıştır.
- Madde 19 : Bu madde ile Esas Yasanın 51'inci maddesinin (5)'inci fıkrasının son iki satırına açıklık getirilmekte ve seçmen kartlarının dağıtımına başlandığının duyurulacağı vasıtalar sayılmaktadır. Bu vasıtalara televizyon da dahil edilmiştir.
- Madde 20 : Madde ile Esas Yasanın 52'nci maddesinin (1)'inci fıkrasının (b) bendi kaldırılmakta ve yeni (b) bendi ile, Seçimlerden önce Yüksek Seçim Kurulunca yapılan ilânda yalnızca nüfusa göre çıkarılacak milletvekili sayısının değil her ilçenin nüfusunun da açıklanacağı kurala bağlanmakta; ayrıca yeni (2)'nci fıkra ile, yasa tekniği gereği, Belediye Meclisi ile İhtiyar Heyeti üyeliklerinin sayısı konusunda Belediyeler Yasası ile Köy İhtiyar Heyetleri Yasasına somut gönderme yapılmaktadır.

- Madde 21 : Bu madde ile, Esas Yasanın 57'nci maddesinin (2)'nci fıkrası yeniden düzenlenmektedir. Yapılan yeni düzenleme ile mesleklerinden çekilmedikçe aday olamayacaklar sayılırken mevcutlara savcılar ile polis mensupları da dahil edilmiştir.
- Madde 22 : Bu madde ile Esas Yasanın 61'inci maddesinin (2)'nci fıkrası kaldırılmakta ve yeni bir düzenleme yapılmaktadır. Yapılan yeni düzenlemede adayların kesinleştiği duyurusunun TV aracılığı ile de yapılacağı hükme bağlanmıştır.
- Madde 23 : Bu madde ile, Esas Yasanın 65'inci maddesinin (2)'nci fıkrası kaldırılmakta ve yeni (2)'nci fıkra getirilmekte ve biçimsel bir düzenleme yapılmaktadır.
- Madde 24 : Bu madde ile, Esas Yasanın 66'ncı maddesine yeni (5)'inci fıkra eklenmekte ve bu fıkra ile siyasal partilerin propaganda amacı ile araçlarda ses yükseltici alet kullanabilmeleri hükme bağlanmaktadır.
- Madde 25 : Bu madde ile, Esas Yasanın 68'inci maddesinin (1)'inci fıkrası kaldırılarak yerine yeni (1)'inci fıkra konmakta ve bu yeni fıkra ile siyasal partilerin BRTK'dan yapacakları propaganda süreleri uzatılmaktadır.
- Yine bu madde ile (2)'nci fıkranın koşul bendi değiştirilerek TV'de yapılacak konuşmaların süresi uzatılmaktadır.
- Madde 26 : Bu madde ile, Esas Yasanın 70'inci maddesinde BRTK'dan yapılacak propagandanın bitiş saati 23.00'e kadar uzatılmaktadır.
- Madde 27 : Bu madde ile, Esas Yasanın 84'üncü maddesinin (2)'nci fıkrasının zarflarla ilgili (c) bendi, zarfla oy kullanma önlenmek amacıyla kaldırılmaktadır.

- Madde 28 : Esas Yasanın 91'inci maddesinin (2)'nci fıkrası kaldırılmakta ve yerine yeni (2)'nci fıkraya konmaktadır. Yapılan yeni düzenlemede zarf kaldırılmakta ve oy pusulasının, dışarıya çıkarılmayacak ve gizlilik bozulmayacak şekilde nasıl kullanılabilceği esasa bağlanmaktadır.
- Madde 29 : Bu madde ile Esas Yasanın 92'nci maddesinin (1)'inci fıkrası kaldırılmakta ve yeniden düzenlenen (1)'inci fıkrada zarf sözcüğü çıkarılmaktadır.
- Madde 30 : Bu madde ile Esas Yasanın 93'üncü maddesinin yan başlığı yeniden düzenlenmekte ve bu maddenin (2)'nci fıkrası kaldırılarak yeni (2)'nci fıkraya getirilmektedir. Bu yeni (2)'nci fıkradaki tek fark, zarf sözcüğünün çıkarılmasıdır.
- Madde 31 : Bu madde ile Esas Yasanın 96'ncı maddesinin (2)'nci fıkrası kaldırılmakta ve getirilen yeni düzenleme ile kontenjan adaylığı kaldırılarak, oy pusulalarının nasıl düzenleneceği esasa bağlanmaktadır.
- Madde 32 : Bu madde ile Esas Yasanın 97'nci maddesinin yan başlığı yeniden düzenlenmekte ve bu maddedeki zarf sözcükleri çıkartılmaktadır.
- Madde 33 : Bu madde ile Esas Yasanın 98'inci maddesi kaldırılmakta ve getirilen yeni 98'inci maddede zarf sözcükleri yer almamaktadır.
- Madde 34 : Bu madde ile Esas Yasanın 100'üncü maddesi kaldırılmakta ve yerine yeni 100'üncü madde konmaktadır. Yeni maddede Devlet Başkanlığı yerine, Cumhurbaşkanlığı sözü ikame edilmekte ve zarf sözcüğü çıkarılmaktadır.
- Madde 35 : Bu madde ile Esas Yasanın 101'inci maddesi kaldırılmakta ve yerine ikame edilen yeni 101'inci madde ile karma oy kullanma sistemi getirilerek, nasıl oy kullanılacağı düzenlenmektedir.

- Madde 36 : Bu madde ile, Esas Yasanın 101 A maddesi kaldırılmakta ve yerine konan yeni 101 A maddesi ile getirilen düzenleme ile, karma oy kullanma esasına paralel bir düzenleme yapılmaktadır.
- Madde 37 : Bu madde ile Esas Yasanın 111'inci maddesinin ikinci paragrafında değişiklik yapılmakta ve bu paragrafta yer alan "sürüş ehliyeti" sözdizisi yurttaşlığı belirleyici belge olmadığı nedeniyle çıkarılmaktadır.
- Madde 38 : Bu madde ile Esas Yasanın 115'inci maddesinin (2)'inci fıkrası kaldırılmakta ve yerine yeni (2)'nci fıkra konmaktadır. Bu yeni fıkrada zarf sözcükleri yer almamaktadır.
- Yine Tasarının bu maddesi ile Esas Yasanın (3) ve (4)'üncü fıkraları, zarfla ilgili olduğu nedeniyle kaldırılmıştır.
- Madde ile getirilen yeni (3)'üncü fıkra ise, oyunu kullanmayan seçmenden oy pusulasının geri alınacağını düzenlemektedir.
- Madde 39 : Bu madde ile Esas Yasanın 116'ncı maddesinin ancak ile başlayan koşul bendi zarflarla ilgili olduğundan kaldırılmakta ve yeniden düzenlenmektedir.
- Madde 40 : Tasarının bu maddesi ile Esas Yasanın yan başlığı değiştirilmekte ve "zarfın atılması ve imza" yerine, "oy pusulasının sandığa atılması ve imza" yan başlığı getirilmektedir. Keza bu madde ile Esas Yasanın 117'nci maddesinin (1), (2) ve (3)'üncü fıkraları kaldırılarak yeniden düzenlenmekte ve zarf sözcükleri çıkarılmakta ve seçmenin nasıl oy kullanacağı belirtilmektedir.
- Madde 41 : Madde ile, adayların seçim bölgelerindeki herhangi bir sandıkta oy verebilmelerine ilişkin düzenlemeler içeren, Esas Yasanın 118'inci maddesinin (2)'nci fıkrası kaldırılmakta ve Esas Yasanın 38'inci maddesinde yapılar düzenleme ile koşutluk sağlanmaktadır.

- Madde 42 : Tasarının bu maddesi ile, Esas Yasanın 121'inci maddesi kaldırılmakta ve getirilen yeni 121'inci maddede zarf sözcükleri çıkarılmakta ve yerine oy pusulaları getirilmektedir.
- Madde 43 : Madde ile, Esas Yasanın sancığın açılması ve zarfların sayımına ilişkin düzenlemeler içeren 122'nci maddesi, zarf kullanmak suretiyle oy verme yöntemi yerine doğrudan oy pusulasının gizliliği bozmayacak biçimde katlanıp sandığa atılması yöntemi konmak amacıyla yeniden bütünüyle düzenlemeye bağlı tutulmuştur.
- Madde 44 : Tasarının bu maddesi ile Esas Yasanın 124'üncü maddesinin (1)'inci fıkrasının (b) bendi ile (2)'nci fıkrası ve (4)'üncü fıkrası kaldırılarak yerlerine yeni fıkralar konmaktadır. Yeni fıkralarda zarf yerine oy pusulası yer almaktadır.
- Madde 45 : Madde ile, seçimlerde zarf kullanarak oy verme kaldırılmış olduğundan, sandıktan çıkan oy pusulaları ile zarfların uyuşup uyuşmadığını septama yönünde denetimi öngören Esas Yasanın 125'inci maddesi kaldırılmıştır.
- Madde 46 : Tasarının bütününde, zarf ile oy kullanma yönteminin kaldırılması berimsendiğinden, bu madde ile, Esas Yasanın 126'ncı maddesinin bütününde zarf ile ilgili düzenlemeler çıkarılmakta ve zarflarla ilgili kayıt ve koşullara, oy pusulaları açısından işlerlik kazandırılmaktadır.
- Madde 47 : Bu madde ile, Esas Yasanın 127'nci maddesinin (2)'nci fıkrası kaldırılmakta ve yerine yeni (2)'nci fıkra konmaktadır. Bu yeni fıkroda "zarftan" yerine "sandıktan" kelimesi yer almaktadır.
- Madde 48 : Madde ile Esas Yasanın 128'inci maddesi, daha önceki maddelerde zarf ile oy kullanma ve karma oy konularında yapılan değişikliklere koşut olarak değişikliklere bağlı tutulmuştur.

- Madde 49 : Madde ile, karma oy kullanma olanağı tanındığından, Esas Yasanın 129'uncu maddesi yeniden düzenlenmekte ve Tasarı ile yeniden canlandırılan karma oydan partili adayların alacakları oyların sayısının tutanakta belirtilmesi öngörülmektedir.
- Madde 50 : Madde ile, zarf içinde oy kullanma Tasarının bütününde kaldırıldığından, Esas Yasanın 130'uncu maddesinin (1)'inci fıkrasında mevcut hesaba katılmayan zarflarla ilgili kurallar da kaldırılmıştır.
- Madde 51 : Tasarının bu maddesi ile, Esas Yasanın 132'nci maddesi kaldırılarak yerine yeni madde konmaktadır. Bu maddede karma oy kullanma esasına uygun düzenleme yapılmaktadır.
- Madde 52 : Madde ile, Esas Yasanın 133'üncü maddesinin (4)'üncü fıkrası, karma oy kullanımının gereklerine uygun düzenlemelere yer vermek amacıyla yeniden düzenlenmektedir.
- Madde 53 : Tasarının bu maddesi ile Esas Yasanın Genel Baraj ve Hesaplanması yan başlığını taşıyan 133 A maddesi, Barajsız seçim sistemi benimsendiğinden kaldırılmaktadır.
- Madde 54 : Tasarının bu maddesi ile, Esas Yasanın 136'ncı maddesi kaldırılarak karma oy kullanabilme esası ile genel barajın kaldırılması nedeniyle partilerle bağımsız adayların elde ettikleri milletvekilleri, Belediye Meclisi üyesi ile İhtiyar Heyeti üyesi sayısının hesaplanması yeniden düzenlenmektedir.
- Madde 55 : Madde ile, Esas Yasanın 138'inci maddesinde, seçim sonuçlarının yalnızca Radyo ile değil aynı zamanda Devlet Televizyonundan da yapılabilmesine olanak tanıyıcı değişiklikler yapılmıştır.
- Madde 56 : Madde ile, Esas Yasanın 140'ıncı maddesinin (2)'nci fıkrası, Halkoylaması sonuçlarının radyo yanında Devlet televizyonundan ilân edilmesine olanak tanıyacak biçimde yeniden düzenlenmiştir.

Madde 57 : Bu madde ile, Esas Yasanın 188'inci maddesinin (1)'inci ve (3)'üncü fıkralarında yer alan hapis cezaları iki yıldan dört yıla ve üç yıldan altı yıla çıkarılmış ve caydırıcılık amaçlanmıştır.

Madde 58 : Bu madde ile, Esas Yasanın 190'inci maddesinin (1)'inci fıkrası kaldırılarak yeniden düzenlenmekte, verilebilecek para cezasının miktarı artırılmaktadır.

Yine tasarının bu maddesi ile Esas Yasanın 190'inci maddesinin (2)'inci fıkrasında bir düzenleme yapılarak propaganda yapamayacak olanlar kapsamındakileryeniden belirlenmektedir.

Madde 59 : Madde ile, Esas Yasanın 234'üncü maddesinin (1)'inci ve (2)'inci fıkralarında Yüksek Seçim Kurulunun, radyo yanında Devlet televizyonu aracılığıyla da bildiri yayınlamasına ve yayınlanacak bildirilerden ücret alınmamasına yönelik düzenlemeler yapılmıştır.

Madde 60 : Madde ile, Yüksek Seçim Kurulunca radyo ile yapılması zorunlu yayınları içeren Esas Yasanın 235'inci maddesinde, Televizyon ile de bildiri yayınlanması zorunluluğu getirilmek amacıyla gerekli değişiklikler yapılmıştır.

Madde 61 : Madde ile, Yasanın Resmi Gazete'de yayımlandığı tarihten başlayarak yürürlüğe gireceği kurala bağlanmıştır.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Komite Başkanı.

Sayın milletvekilleri; Rapor ve Tasarının bütünü üzerinde söz isteyen var mı? Söz istem ve kayıt sırasına göre verilecektir. Sayın Adaoğlu, Sayın Akıncı. Başka söz isteyen var mı efendim? Buyurun Sayın Adaoğlu.

MUSTAFA ADAOĞLU (Gazi Mağusa) - Sayın Başkan, saygıdeğer arkadaşlar; genel görüşmesine başladığımız Seçim ve Halkoylaması Yasa Tasarısının Kıbrıs Türk Halkının demokratik yaşamında önemli bir yeri vardır. Bu yeri hem demokratik yapı içerisinde hem de yerel seçimler arifesinde birlikte değerlendirdiğimizde konunun güncelliği de gündeme gelmiş olur. Biliyorsunuz 1985'lerden itibaren Kıbrıs Türk Halkının sürekli seçim gündeminde Seçim ve Halkoylaması Yasası toplumun genel yapısında önemli sorunlar yaratmıştır. 5.1976 seçim mirasına UBP tarafından ilk dokunma 1985 seçimleri öncesi olmuştur. Bu seçimlere girerken birtakım sıkıntılar gündeme gelmiştir. Ama esas büyük sıkıntılar 1990 genel seçimlerinde yaşanmıştır. 1990 genel seçimlerine girerken, özellikle seçime girerken seçime çok az bir zaman kala 1976 Seçim ve Halkoylaması Yasası adeta köklü bir değişime tabi tutulmuş bu seçimin ayrıntılarına girmeden adalet nosyonu, adalet kavramı...

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; Sayın Adaoğlu çok özür dilerim.

Sayın milletvekilleri; sizi sukunete davet ediyorum. Lütfen konuşmacıyı dinleyiniz efendim.

MUSTAFA ADAOĞLU (Devamla) - İtilmiş bunun yerine salt istikrar uğruna halk egemenliğine, halk iradesine, halkın istencine karşı bir tutum sergilenmiştir. Kontenjan milletvekilleri gündeme gelmiştir. Üst bara; limiti çizgisi alta tutularak o günün siyasal edebiyatında ifadesini bulan avanta milletvekilliği gündeme gelmiş karma oy sistemi gündemden çıkarılmış, kısaca bir iktidar ille ki iktidarda kalmak için, ille ki iktidarda bulunmak için Seçim ve Halkoylaması Yasasını kendi partisel boyutları ve yapılaşması içerisinde ve oy hesapları içerisinde böyle bir anti demokratik, halkın egemenliğini temsil etmeyecek bir yapılaşmayı gündeme getirmiştir.

O dönemde de Ulusal Birlik Partisi içerisinde bu konuda ciddi tartışmalar olmuştur. Hatta satır arasında söyleyim, parantez dışında 4 Mayıs 1992'de gündeme gelen Dokuzlar hareketinin ilk ciddi siyasal kavgası 1990 Seçim ve Halkoylaması Yasasının parti içerisinde oluşan farklı düşüncelerin ilk başlangıç noktasıdır, ilk kıvılcım noktasıdır. Aradan, 1990 seçimlerinin sonuçlarını biliyoruz. İstikrar uğruna ülkede istikrarsızlık halk istenci uğruna Cumhuriyet Meclisi tek parti sistemi ile temsil edilmek durumu ile karşı karşıya bulunmuştur. 1993 ara seçimlerine geldik. Erken seçime geldiğimizde konu yine gündemde, yine seçime beş kala, on ikiye beş kala yine Ulusal Birlik partisi 1990 Seçim ve Halkoylaması Yasasını hepimiz çok tazedir olaylar birlikte bu halk yaşadı, muhalefet partileri birlikte direndi, Cumhurbaşkanı devletin birliğini sağlamak bakımından adil bir seçim sistemi konusunda kendisine bunu görev bildi. Birtakım uzmanların bilgisine müracaat etme gereği duyuldu ve yine de Ulusal Birlik Partisi Meclisteki aritmetik çoğunluğuna dayanarak, ki demokrasinin en sıkıntılı konusudur, altını da çiziyorum, Meclisteki çoğunluğa dayanarak; çünkü demokrasi adı altında ülkeler seçilmiş krallarla da yönetilebilir. Yani çoğunluk bu konuda her vakit demokratik yapılaşmayı ifade etmez. İlle ki bu olacak gibi bir dayatmaca, bir durum değerlendirmesi içerisinde bulunursa, ve o sıkıntıları da yaşadık. Netice itibarı ile fazla uzatmayalım, Demokrat Parti kuruluşundan beri, hatta kuruluş öncesi 4 Mayıs 1992 tarihinde Dokuzlar Hareketi ile birlikte sunmuş olduğu muhtıranın birinci maddesi adil ve dengeli bir seçim sistemi, Kıbrıs'ın Türk Toplumunun kendi özgür koşullarına uygun ve erken bir seçimi gündeme getirmişti. Bunun gereksinmesini gündeme getirmişti. 4 Mayıs 1992 tarihinde dokuz arkadaşın sunmuş olduğu muhtıradaki, Cumhuriyetçi Türk Partisi, Toplumcu Kurtuluş Partisi ve bugün Mecliste temsil edilmeyen diğer muhalefet partileri de Seçim ve Halkoylaması Yasası için bugün gündemde bulunan yasada üç aşağı, beş yukarı bir ortak konsensus içerisinde idiler. Uzlaşma içerisinde idi. Nitekim 1993

erken seçime girmeden önce o dönemin ana muhalefet partisi olarak ve Sayın Kotak Hür Demokrat Parti, birlikte bu yasaya esaslarına aynı değilse bile, özüne yönelik bir tasarı yine bu meclisin gündemine getirilmek istenmiştir. Ama maalesef görüşürme, değerlendirme olanağı bulunmamıştır.

Şimdi arkadaşlar; demek ki Seçim ve Halkoylaması Yasası Kıbrıs Türk halkının 1985'ten itibaren gündemindedir, tartışmasındadır. Her seçim öncesi ve her seçim sonrası ulusal istencin mecliste adil ve dengeli yansıtılıp yansıtılmadığı konusu ve oluşan meclisin gerçekler halkın egemenliğini temsil edilip edilmemesi hususu sürekli bir tartışma konusu olmuştur.

Halbuki dünya siyasal, demokratik ilkelerin içerisinde Anayasa-
dan sonra ikinci önemli yasa Seçim ve Halk Oylaması Yasasıdır.
Neden önemlidir? Çünkü demokrasinin elif bası, alfabesi halkın,
halk için yönetilme biçimidir halk adına. O yönetilme biçimi
de vekiller vasıtası ile olduğuna göre, halkın istemcinin
halkın iradesinin, halkın egemenliğinin Meclise hangi yöntemle,
hangi araçla, hangi mekanizma ile adil ve dengeli bir şekilde
yansıyıp yansımayacağı konusudur ve bu konu gündeme geldiğinde
genelde iktidar partilerine düşen birinci görev parmak çoğun-
luğuna dayanarak dayatmacı bir seçim sistemini halka ve diğer
muhalifet partilerine dayatma olmalıdır ve olmaması gereği
vardır. Tam tersine uzlaşmacı bir yapılaşma getirmek lâzım.
Uzlaşma, konsensus seçim ve halk oylaması yasasının vazgeçilmez
temel ilkelerinin öğelerinin başında gelir. Ulusal Birlik
Partisi bunu geçmişte aramamıştır. Arar gibi görünürken aslında
bir usulü yerine getirmekten öteye bir zihniyet taşımıyordu.
Bugün gelen Seçim ve Halk Oylaması Yasasında bu uzlaşma genelde
vardır. Her ne kadar Toplumcu Kurtuluş Partisinin bazı madde-
lerde rezervleri olmasına karşın, genel espirisi bakımından
yasanın, genel özü bakımından bir bütünsellik vardır. Ulusal
Birlik Partisi bu konu ile Meclisi boykot ettikleri için
komisyonlara katılmamışlardır ama benim onların içişlerine
karışma hakkım olmamakla beraber, bu kadar önemli bir Yasa
Tasarısında en azından kendi resmi yayın organlarında da bir
tavırlarını, ben şahsen bu bir haftalık Kıbrıs'tan gaybubetim
dışında izlemiş değilimdir. Bundan çıkardığım sonuç nedir?
Bundan çıkardığım sonuç şudur. Ne yapılırsa yapılsın, hangi seçim sistemi
uygulanırsa uygulansın bir noktaya geldiğinde bütün anti demokratik
ölçeklere rağmen, gayri adil pozisyonlara rağmen halkın iradesi,
halkın istekleri, halkın özlemleri, dilekleri kısaca egemenlik
bilinci o yasaları aşacak ve taşıyacak bir sonuç doğurabilir.

İşte 93 erken genel seçimleri. Ulusal Birlik Partisi yine istikrar adına seçim yasasındaki adalet kavramını bir kenara iterek koymuş olduğu, dayatmış olduğu Seçim ve Halk Oylaması (Değişiklik) Yasası ile arzuladığı tek başına iktidar olma iznini halktan alamamıştır. Bir noktada da tökezlemiştir. Bunun için bu konuda da söyleyecek, geçmişe dönese, geçmiş ortada halkın verdiği cevapla. Bu sistem hakkında mütealada bulunsa kendisinin değişiklik, geçmişte yapmış olduğu değişikliğe yönelik dayanakları , iddiaları , savları , tezleri , gerekçeleri boşlukta kalacaktır. Bu nedenle bana göre çbu sesizliğe bürünmüşlerdir, bu tepkisizliğe bürünmüşlerdir. Yoksa konu dediğim gibi Anayasadan sonra demokratik yapılaşma içerisinde Seçim ve Halk Oylaması Yasası, gerçi demokrasi yalnız Seçim ve Halk Oylaması Yasası ile eşit değildir ama önemli bir parçasıdır, önemli bir ögesidir. Bu nedenle bu suskunluk, bu tepkisizlik, bu görüş ve tavrı koyma yönündeki bir nötr pozisyonuna gelmişlerdir.

Şimdi bunları belirledikten sonra bu Seçim Yasasının özü üç aşağı, beş yukarı 5/1976 Seçim ve Halk Oylaması Yasasının özüne ve sözüne büyük ölçüde uyum göstermektedir.

Bir seçim yasasının dünya ölçeklerine göre diğer seçim yasalarından farklı seçim yasalarından, çünkü her politik seçim yasasının artıları vardır, eksileri vardır. Onları tartışmaya açmayacağım burda. Çünkü zamanla yarışıyoruz Parlamentomuzun özellikle seyahatleri dolayısıyla ve özellikle 20 Nisan yarınki günden itibaren seçim takviminin yerel seçimler için başlaması nedeni ile, ama genelde bir seçim sisteminin taşınması gereken bazı temel özellikler vardır. Bu temel özellikleri parantez açmadan iki başlık altında toplamak mümkündür. Bir seçim sistemi demokratik bir seçim sistemi hem adil olacak, yani adalet nosyonu çok önemli olacak, yani halkın oylarının adil ve dengeli bir şekilde meclise yansması, bu anlamda adalet, hem de bir istikrar getirecek. Yani en azından bir partinin iktidar olabilmesi konusunda yeterli oyu aldıktan sonra o olanağı sistem tanınması lazımdır. Adalet ve istikrar. Bu iki husus çok önemlidir. Bunu parantez açacak olursak şöyle maddeleyebiliriz ve bu çerçevede bu seçim mirasını biz parti olarak değerlendirebiliriz. Seçmenin tek bir iktidar partisini veya partiler ittifakını ve hükümetin başını bizzat saptayabilmesi. Saptaması, ve seçim sisteminde aranacak özelliklerden bir tanesi. İkincisi ana muhalefetin iktidarın alternatifi, seçeneği olarak mecliste güçlü olarak temsil edilebilmesi. Evet, 1990 seçimlerinde %45'i alan bir partiler ittifakı, 17 değil mi efendim? 16 mı, 17 miydi?

FERİDUN ÖNSAV (Lefkoşa)(Yerinden) - 16.

MUSTAFA ADAĞLU (Devamla) - 16 milletvekili ile temsil edilme durumuna sokulmuştur. Bu bazda buna en tipik örnektir. Üç; seçmenin oyunun yanmamasına alabildiğince olanak sağlanması. Barajlar konusu yani basitçe. Dört; partilerin mecliste temsilinin ulusal çaptaki oy oranlarına göre mümkün olduğu kadar adaletli olabilmesi. Adalet kavramı. Beş; seçmenin adayları tanıyabilmesi. İşte bu ölçekleri biz ele aldığımızda bu seçim önümüzdeki tasarıda seçmenin adayları tanıyabilmesine olanak tanınmıştır.

Kıbrıs'ın, bu olanak Kıbrıs'ın toplumsal demokratik nüfus ve seçmen sayısının kendisi zaten bu olanağı vermektedir. Yüz bin kadar bir seçmen. İnsanlarımız birbirini en az selamla selamlaşacak kadar tanıyabilirler, merhabalaşacak kadar tanıyorlar, kendi seçim bölgelerinde en azından. Artı biz bununla kalmadık, seçmenin adaylarını tanıyabilmesi, kendi Kıbrıs Türk toplumunun özgür, toplumsal ve insanlararası ilişkilerinin doğal sonucu olarak karma sistemi gündeme getirdik, bu seçim tasarısı ile. Karma oy sistemi. 1976 Seçim ve Halkoylaması Yasasında vardır, ama bu bir bakıma Kıbrıs'ın, Kıbrıs Türk toplumuna çok özgü bir demokratik seçim mekanizmasıdır. Bunu her yerde görmek mümkün değildir. Dar bölge sisteminin kendi yapısı içerisinde bir noktada ona varabiliriz, ama bu Kıbrıs'ın kendine özgü bir yapılaşmasıdır. Bir seçme, seçim biçimidir. Neden bu böyledir? Bu da gerekcesiz değildir. Bir; karma oy sistemi herşeyden önce toplumda iç barışı sağlamakta önemli bir unsurdur, öğedir.

Partizanlığı önlemekte önemli bir öğedir. Toplumsal barışı sağlamakta önemli bir unsurdur.

2. Kıbrıs Türk insanının insan ilişkilerinin yapısı bakımından önemlidir. Yani küçük bir toplum, sıcak insan ilişkileri, bu sıcak insan ilişkilerinin getirdiği duygusal bağlantılar vesaire. O insan yapısının psikolojik doğal ilişkilerine set çekmek istenmemesinden kaynaklanmaktadır.

3. Nitelikli bir parlamentonun, hangi siyasal partiden olursa olsun seçmene nitelikli parlamenter seçme iradesine saygı duyulması yönünden önemlidir ve nihayet nasıl olursa olsun madem ki vekâlet sistemidir, kimi vekil tayin edebileceği konusunda hür seçmene irade beyan etme hakkının tanınmasıdır. Bu seçim sisteminde oylar mümkün olduğunca yanmayacaktır. Yani seçmenin siyasal partiler yelpazesindeki yönelimi, eğilimi parlamentoda temsil edilecektir. Bu noktada bazı siyasal partiler bu Yasa Tasarısı gündeme geldiğinde bazı eleştirilerde bulunmuşlardır. Eleştirilerini %5 alt baraj konusunda toplanmaktadır. Arkadaşlar; nisbi temsil sistemi esas alındığında, yani bölüntüler sistemi esas alındığında sistemin kendisine %5 gibi sayılandırma şeklinde bir baraj koymasak dahi, konulmasa dahi sistemin kendisinin içinde bu partilerin alacağı oy oranlarını tabi ölçü olarak almak lâzım, bunu ben genelde konuşuyorum. Yani özetle nisbi temsil sisteminin özünde zaten hiçbir baraj, alt baraj konulmasa dahi baraj kendiliğinden vardır. Onun için %5 şeklindeki bir alt baraj bir seçmenin oylarının iradesinin temsiline bir engel değildir. Geniş bir oy tabanının oylarının yanması şeklinde değerlendirilmemesi lâzımdır. Çünkü zaten ya çoğunluk sistemi, ya nisbi temsiliyet, ya bu ikisinin karması olan, ya dar bölge sistemleri.

Yani dünyadaki bu günkü geçerli olan, bu günkü seçim sistemleri iki ana başlık altındadır. Bu iki ana başlığın bir takım kombinozonları veyahutta varsiyonları şeklinde tecelli eder. Özetle %5 nisbi temsil sisteminin özünde olan bir husustur ve adil olarak tecelli etmiştir. Siyasal partilere oyları dağıtılırken temsiliyetine olanak veren gayet demokratik bir durumdur 1976'ı Seçim Yasasına farklı olarak üst baraj kaldırılmıştır. Bizim parti olarak bu konuda bazı rezervlerimiz olmuştur, vardır da. En azından 1976 Seçim ve Halk Oylaması Yasasında %51'den bir fazla oy alan partilere siyasi istikrar açısından belirli oranında bir avantaj, küçük bir avantaj sağlanması. Biliyorsunuz 76 Selim ve Halk Oylaması Yasasında %51 artı bir oy alan bir partiye üçte bir oranında bir avantaj sağlanıyordu. Ama bu oluşan konsensusun bu günkü koşulların içerisinde bu konuya genelde kendi partisel yaklaşımlarımızdan öteye, gerek muhalefetin, gerek ortağımızın yaklaşımlarının btnseliğini dikkate alarak bir konsensuz şeklinde bir uzlaşma şeklindeki yaklaşıma gitmek teamln ortaya koymaya çalıştık. Çünkü bu Seçim ve Halk Oylaması Yasası bir ölçüde de onu en son bağlayayım. Bir ölçüde de iki partinin uzlaştığı, bir seçim yasasıdır. Ama muhalefetteki Toplumcu Kurtuluş Partisinin de özde yaklaşımını da birlikte ve saygı ile karşılıyoruz.

Zaten geçmişten beri onların hakkını verelim, geçmişten beri onlar da bu konuda gerek seçim bildirgelerinde, gerek programlarında, gerekse demokratikleşme süreci içerisindeki tutum ve davranışlarında bu vardır. Şimdi arkadaşlar demek ki adalet vardır, istikrar yönünden birtakım sıkıntılar olmasına karşın, %40'ları aşan bir partinin tek başına iktidar olma engellemesi de mevcut değildir. Tabii çok istisnai partisel oy dağılımları dışında. Bunları böyle saptadıktan sonra şunu diyebiliriz. Hükümetin Programına baktığımızda yani Demokrat Parti-Cumhuriyetçi Türk Partisi Programının özünde bir demokratikleşme iddiası vardır. Yani demokratik bir yapılaşmayı Kıbrısın kurum ve kurullarında gündeme getirme konusu vardır. Ortak programda vardır, her partinin kendi parti programında vardır, Protokolde vardır. Biz bu Hükümetin bir ortağı olarak, Demokrat Parti olarak hükümetin yerel seçimden öncesi bu Seçim ve Halkoylaması Yasasında adil ve dengeli yeni düzenlemelerle seçime gitme konusundaki tutarlılığını, kararlılığını hem demokrasi adına, hem halkın iradesine saygı adına, hem de sunulan programla uygulamalarla, arasındaki politik ahlâk adına çok olumlu karşılamaktayız ve desteklemekteyiz grup olarak. Aksi ne olurdu? aksi politikacının ve politik kuruluşların toplumdaki saygınlığı, güvenilirliği, söylediği ile yaptığı arasındaki çelişkileri gündeme getirirdik. Umarız gelecekte konu yalnız Seçim ve Halkoylaması Yasası ile kalmayacaktır. Bunun yerel seçimlerde uygulamalarından doğan boşluklar yine partisel yapımız içerisinde yeni baştan bir değerlendirmeye tabii tutulabilir. Uygulamaların getireceği bazı demokratik süreç içerisindeki yapılaşmalardaki eksiklikler veyahut artılar ve eksiler. Ama önemli olan söylediğini yapan, yaptığını söyleyebilen bir iktidarın siyasal ahlâk ve güvenilirlik bakımından bu yerel seçimler öncesi kamuoyu önüne çıkabilme konusu

ve çıkabilirken de geçmişte söyledikleri ile yani muhalefetteki söyledikleri ile iktidar ortağı oldukları zaman söyledikleri arasında da temelde önemli bir uzlaşmanın özde bir tutarlılığın varlığıdır. Ben bu sistemin genç demokrasimize ve bu demokrasimizin vazgeçilmez temel ögesi olan halkımızın iradesine, egemenliğin kâbesi olan Meclisimizde ve yerel yönetimlerimize merkezi yönetimden ayrı bir kuruluş olan yerel yönetimlerde yararlı ve uğurlu olacağını, faydalı olacağını demokratikleşme sürecinde önemli bir kilometre taşı niteliği taşıdığına yürekten inanıyoruz grup olarak ve bu bilinç içerisinde söylemeyi zayıt görüyorum ama usul bakımından Demokrat Parti Seçim ve Halkoylaması Yasa Tasarısına olumlu oy kullanacaktır ve muhalefet partili arkadaşlarımızın bu konuda gösterdikleri katkıları da teşekkürle anacaktır. Saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Adaoğlu.

Söz sırası Sayın Mustafa Akıncı'da. Buyurun Sayın Akıncı.

MUSTAFA AKINCI (Lefkoşa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yine bir seçim arifesinde seçim yasasının konuşuyor Meclisimiz. Tabii yerel seçimler olmasa seçim atmosferi dışında bir ortamda bu tür yasaların ele almak ve her seçim öncesi durumlarda seçim sistemlerinin, barajlarının tartışma konusu yapılmaması en idealidir. Ama yıllar içerisinde sürekli olarak anti demokratik bir çerçevede değişime uğrayan bir yasayla bir yerel seçime gitmenin yanlışlığı ortada iken, mevcut yasada iyileştirme yapmak, bir seçim arifesinde olsa bile doğru yönde atılmış bir adım teşkil edecektir ve biz Toplumcu Kurtuluş Partisi olarak zaten her defasında hükümet gruplarına bu çağrıyla yaptık, yerel seçimlerde mevcut yasa ile gidilmesinin sakıncalarının yerel seçimlere gidilmesinin sakıncalarını ifade ettik ve bugün bu yasanın Meclisimizde konuşulur olmasından kıvançlıyız. Ancak bunun geleceğe yönelik olarak ifade etmek istiyorum. Seçim öncesi dönemlerde sürekli gündem maddesi haline getirmek, seçim yasalarını ve seçim sistemlerini doğru bir tavır değildir. Temenni ederim ki toplumumuz bundan gelecekte kurtulacaktır. Şimdi toplum olarak seçim yasası olsun seçimlerdeki müdahaleler olsun bunun büyük acılarını yaşadık. 1985 yılında başlayan Seçim Yasasını değiştirme olayı, seçim arifesinde seçim yasaları ile oynama olayı 1990'da hat safhaya gelmiş, 1985'te %8 olarak getirilen alt baraj 1990'da bir de üst baraj getirilmesi ile daha kötüleştirilmiş ve bildiğiniz bunalımlar 1990'da yaşanmıştı. Seçim sisteminin yanı sıra biraz önce de değindiğim gibi seçimlere yapılan müdahaleler o seçimlerin seçim olmaktan çıkarmış ve 12 Aralık 1993 gününe kadar ülkemiz çok ciddi bunalımlarla içiçe yaşamak zorunluluğunda kalmıştır. 12 Aralık 1993'ten sonra demokrasi

her şeyi ile mükemmel olarak çalışıyor iddiasında elbette olamayız. Bir geçmişe oranla tek yapılı bir meclisten çoğulcu bir yapıya geçilmiştir ama demokrasi sadece mecliste birden fazla partinin bulunması olayı değil ve demokrasi elbette bugün görüşmekte olduğumuz ve yasallaştıracağımız yasanın geçmesinden ibaret yol bir olay, bir olgu değildir kuşkusuz. Demokratikleşme olayında, hazım olayında, hoşgörü olayında daha katedeceğimiz epey yo vardır. Halkın istencini yönetim erkini, etkileyen bir yapıya kavuşturabilmek için daha katedeceğimiz çok yollar vardır ve tabii ki ülkemizde istendiği zaman değiştirebilir bir seçim yapısı ile, istendiği zaman değiştirilebilen bir nüfus sayısı ile gerçek anlamda bir demokrasiye ulaşmanın elbette olanağı yoktur. Bütün bunlar bir-biri ile ilgili, bir biri ile içiçe geçmiş konulardır. Fakat bütün bunların içiçeliği içerisinde seçim yasasının elbette önemli bir rolü vardır, önemli bir fonksiyonu vardır.

ve bugün tartışmakta olduğumuz Yasa ile öyle inanıyorum ki, bu konudaki tartışmaları sona erdireceğiz tümü ile diye beklersek, herhalde bu yanlış bir beklenti olacak. Öyle anlıyorum izlediklerimden, gördüklerimden. Ama en azından Ulusal Birlik partisinin de bu sıralarda olabilmesi halinde ve onlarla da bir konsensus sağlanabilmesi halinde, daha da yararlı olabilir inancını taşıyorum. Ama en azından bunun yapılamamış olması, bir eksiklik olsa da, demokratikleşmenin birtakım temel kurallarına uygunluk arz eden bu Yasa ile, öyle inanıyorum ki, daha olumluya doğru bir adım hep birlikte atmış olacağız.

Değerli arkadaşlarım; seçim arifelerinde ve özellikle 1990'da ve 1993'te de seçim arifelerinde toplumun ana meselelerini konuşamaz bir hale geldik. Seçim sistemini konuşmaktan, %36-%37 mi olsun baraj, üst baraj tartışmalarını günlerce, haftalarca, aylarca tartışmaktan, partiler seçimlere girecek mi, giremeyecekler mi endişesi içerisinde, o tartışmaların içerisinde hep ana meselelerimiz gündem dışında kaldı. O nedenle toplumun artık kendi meselelerini, ana meselelerini konuşur hale gelebilmesi için seçim sistemi tartışmalarından bir an önce kurtulmakta büyük bir yarar vardı. Bunlar olmadı. Ancak herhalde bugünden sonra bu konuda büyük oranda bu sorun aşılmış olacaktır.

Birkaç konu üzerinde, Yasa ile ilgili, durmak istiyorum. Elbette genel hatları ile Yasa olumlu olarak nitelendirilmektedir tarafımızdan. O nedenle ki, Komite aşamasında da, bugün Genel Kurul aşamasında da Yasanın bütününe, Yasanın geneline olumlu oy vereceğimizi açıklamış bulunuyoruz. Ancak, olumlulukların yanısıra gördüğümüz bazı yanlış konuları da ifade edeceğim. Önce olumluluktan başlamak isterim.

Olumluluklar, Yasada vatandaş iradesinin çarpıtılmasına ve o çarpıklık içerisinde yurttaşların çoğunluk oyunu almadan da tek başına bir partiye rahat çoğunluk elde etme olanağı veren anti demokratik maddenin bertaraf edilmiş olmasıdır. Başlıca olumluluk, sanıyorum bu noktada kendini göstermektedir. Burada şuna dikkatinizi çekmek istiyorum. Ulusal Birlik Partisi yönetimi bu konuları hep çarpıtarak yanlış imajlar vermeye çalıştı geçmişte. Karma bir sistem getirdi. İşte bu orantı ile çoğunluk sisteminin karmasıdır şeklinde takdim edildi, %36 ile, %37 ile bir partiye çoğunluk elde etme olanağı veren sistemi izah etmeye çalıştılar. Halbuki bunun alâkası yoktu böyle bir sistemle. Tamamen seçmen oyunu çarpıtmaya yönelikti ve %36, %37 oy alan bir partiye ekstradan, fazladan avanta tabir edilen sandalyeler bahşetmekteydi. Dolayısıyla bir kısmı çoğunlukla, bir kısmı orantı ile seçiliyor, bir aldatmacadan ibaret idi. Böyle bir takdim yanlış bir takdimci. Şimdi bu üst baraj olayı kalkıyor. Alt barajla ilgili olarak %5 korunuyor. Bu konuda kamuoyunda bir yanlış mesaj ve bu yanlış mesajla ilgili bizim partimizin de adı geçtiği için üzerinde durulması gereken bir husus var.

Yasa Tasarısı Komiteye buradaki ilgililerden elde ettiğimiz, ilgili milletvekillerinden elde ettiğimiz bilgiye göre, Hükümetten yeterli hazırlık yapılmadan geldi. Burda bir kötü niyet elbette aramıyorum. Bizim de talep ettiğimiz, seçim öncesinde vakitli geçsin, seçim günü, seçim dönemi başlamadan önce bu Yasa yürürlüğe girsin arzusunun kaynaklanıyordu. Alt baraj olarak sıfır baraj vardı bu Tasarıda. İktidar mensubu bazı yetkililerin kamuoyuna verdikleri bir mesajı Strazburg dönüşü basında izledim. Sanıyorum Sayın Başbakan Yardımcısının bir beyanı vardı bu konuda, diyordu ki biz %0 olarak önerdik. Ama Komite bu iş değiştirildi, %5'e bağlandı. Biz Komite kararına saygılıyız. Şimdi bu konuda şu açıklığı getirmekte ben yarar görüyorum ve tabii en başta da şunu söylemeyi gerekli görüyorum, bu konuda da en ufak bir tereddüt içerisinde değilim ve parti olarak da değiliz, kişi olarak da değilim. Yani %5 baraj anti demokratik bir sınır mıdır? Bu çok tartışılabilir. ama çok örnekleri vardır, Batı Avrupa demokrasilerinde, Almanya'da %5'tir, Çekoslavakya da son yapılan, geçen yıl yapılan değişikliklerle %5'tir, Yunanistan'da böyledir. Bir çok ülkede %3'le 5 arasında bir baraj vardır ve Toplumcu Kurtuluş Partisi olarak biz geçtiğimiz yıllarda da süren tartışmalarda ve Cumhurbaşkanının başkanlığında bu konuda bu pürüzleri aşmak yönünde yapılan çalışmalar esnasında da aynen bunu söyledik, Komite de bunu tekrarladık. Genel Kurulda da tekrarlıyoruz. Eğer 76 Yasası üstünde bir konsensus sağlanacaksa, o yönde bir düşünce varsa ki alt baraj olarak bu sıfır demektir, biz bunu bozmayız. Toplumcu Kurtuluş Partisi olarak buna itiraz

etmeyiz. Bu konsensus sağlanır. Ama bir alt baraj düşünülüyorsa eğer, 3'le 5 arasında bir baraj olabilir. 5.1'e karşıyız. Yani 5'e kadar bir limitimiz olabilir. Buna da itiraz etmeyiz şeklinde beyanlarımız vardı. Komitede de bu beyanımız vardı.

Zaten değerli milletvekilleri; Toplumcu Kurtuluş Partisi ilgili Komitede bir milletvekilliğiyle temsil edilmektedir. Komitenin çoğunluğu Hükümet kanatlarındadır. Hükümet kanatlarından sıfır kalsın diye bir ısrar olsa, bunu biz bozacak değildik. Onun için basında da bu şekilde partimizin adı da karıştırılmak suretiyle yaratılmak istenen bir yanlış imajı düzeltmek ihtiyacını hissettim. Bunu söylerken tekrar altını da vurgulayarak, altını çizerek söylüyorum, eğer Meclisin çoğunluğu, Mecliste iradeyi belirleyen çoğunluk, biz bunu 76 seviyesinde tutalım şeklinde bir ısrarla gelmiş olsaydı, bir öneriyle gelmiş olsaydı, biz buna itiraz etmezdik. Bugün de etmeyiz. Eğer böyle bir değişiklik önerisi Meclisin çoğunluğu tarafından gündeme getirilecekse, ama getirilmeyecekse de %5'e oy vermekten dolayı herhangi bir burukluk da hissetmeyiz. Bu konuda bir anti demokratik tavır içerisinde de kendimizi görmeyiz. Bu noktayı bu şekilde aydınlığa kavuşturmak ihtiyacı duymuş bulunuyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; değinmek istediğim bir eksik husus vardır Yasaya girmemiş. Şimdi ilgili arkadaşımız bunun da düzenlemesinin yapılmakta olduğunu bana belirtti. Sayın Komite Başkanının da değindiği bir husus vardı. O düzenlenecek. Eksik bir husus vardı. Onun dışında Komisyon tartışmaları sırasında gündeme gelen ve kabul gören bir olay vardı. Propaganda döneminde açık oturumların da yapılabilmesi meselesi. Yalnız monologların değil, tek taraflı partilerin çıkıp da beşer dakika, onar dakika televizyonu kullanmalarının dışında yerel yönetim sorunlarının da tartışılabilmesi, belki ilgili beldelerin başkanlarının, adayların katılacağı, parti yetkililerinin katılacağı açık oturumların yapılmasına olanak veren bir düzenleme sehven rapora geçmemiş görünüyor. Yasada yerini almamış görünüyor. Bunun da düzenlenmesi yararlı olacaktır. Çünkü bunu niye söylüyorum? Yasada olmayınca, Ulusal Birlik Partisinin itirazı ile geçen seçimlerde açık oturumların yapılamadığını bilginize getirmek isterim. Yüksek Seçim Kurulu bizi çağırdı, parti yetkililerini, katıldık ve yasada yazmadığı için bunun partilerin tümünün kabul etmesi halinde ancak gerçekleşebileceği gibi bir durumla karşı karşıya kaldık. Bir parti itiraz edince de eşitlik bozulur düşüncesi ile diğer partiler de bu açık tartışma olanağından yararlanamadılar. Dolayısıyla bu konunun yasada yer almasında büyük yarar olacaktır inancındayım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; zarf olayının kalkıp dışarıya pusula kaçırılmaması yönünde getirilen düzenlemeler, oy pusulalarının uygun şekilde yapılması kaydı ile yerinde bir olaydır. Biliyorsunuz, geçmiş yıllarda bu konularda dışarıya pusulalar kaçırıldığı şeklinde ve boş zarf atıldığı şeklinde iddialar vardı, kanıtlar vardı. Bunların kalkmakta olaması olumludur. Karma oy genel bir arzu olarak gündeme geldi. Buna da

olumlu yaklaşıyoruz. Gerçekten kendini hiçbir partiye bağımlı hissetmeyen yurttaşlar da vardır bu toplumda ve bunların sayısı da belki partiler olarak üzücüdür, ama fazladır. Farklı farklı partilerden kişi seçmek isteyen insanlar da vardır. Ama parti seçmek isteyen insanların partilerini seçebilmeleri olgusu da mevcuttur Yasada. Hali ile bu seçeneğin de yurttaşlara getirilmiş olmasına biz olumlu yaklaşmaktayız.

Bir ciddi eksiklik, belki anayasal sorundan kaynaklanıyor. İleride bunun da giderilmesinde büyük yarar olacak. Dünyanın çeşitli ülkelerinde vardır. Kamu görevlilerinin de, memurun, öğretmenin, kamuda çalışanın yerel yönetimlerde olsun yer alabilmeleri hususu sanıyorum tüm partiler tarafından olumlu karşılanabilecek ve yerel yönetimdeki hizmet anlayışını olumlu yönde etkileyebilecek ciddi bir iyileştirme olabilirdi. Ancak bugün için bu Yasada bu olanaktan ne yazık ki yararlanamamaktayız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; üç nokta üzerinde olumsuzluk şerhi koydum. Bunlardan bir tanesi yeni 4'üncü madde. Bu Yasadaki yeni 4'üncü madde, eski Yasadaki 9'uncu maddedir. Herşeyden önce şunu söyleyeyim. Bu madde altında kişi veya kişilerle bir alıp veremediğimiz yoktur. Ne parti olarak, ne kişi olarak böyle bir tutumumuz yoktur. Ancak biz kişi düşünülerek yasa yapılmasına karşıyız. Kişi düşünülerek yapılan yasaların kamu, toplum için bir yarar getirmediği inancındayız. 1991 yılında apar topar bir yasa değişikliği yapıldı. Ve hatırlayacaksınız, affa uğramış olsalar dahi, birtakım suçları işleyen insanların aday olamayacakları hükme bağlandı.

Ben Meclis zabıtlarına baktım, bu maddeyle ilgili bu konuşmadan önce, ne düşündü Meclis? Hangi gerekçeyle o tarihte yasada var olmayan bir hüküm getirdi? gerekçesi neydi? Baktım Komite aşamasında hiç bir gerekçe belirtilmemiş, Genel Kurul aşamasında hiç bir gerekçe belirtilmemiş. Genel Kurulda kimse söz alıp da bu konuda konuşma ihtiyacını bile duymamış, oylama yapılmış, geçmiş, bitmiş.

Şimdi bir başka yasa yapıyoruz. Bu Yasa ile 91'de getirilen o hükmü geçersiz kılıyoruz. Bunun amacı bütün Genel Kurul tarafından biliniyor. Ne olduğu biliniyor. Şimdi bizim o kişi veya benzeri durumda olacak kişilerle ilgimiz yok dediğim gibi onun için isim bile belirtme gereği duymuyorum. Ancak ilke üzerinde duruyorum. Ve kişi düşünülerek yapılan yasaların, bu yasa maddelerinin yanlışlığını vurgulamakla yetiniyorum.

Aynı şekilde bununla ilgili olduğu için yeni 4'üncü madde ve onun paralelinde yeni 10'uncu maddeye Toplumcu Kurtuluş Partisi Grubu ret oyu verecektir. Aynı konuyla ilgili olduğu için her iki maddede de. Yeni 14'üncü maddede de seçmen kütüklerinin, benim sık sık ifade ettiğim, dile getirdiğim, talep ettiğim, şeffaflaştırılması meselesinden dolayı bir şerhimiz olmuştur Komitede. O konuda da sizlere bilgi vermek istiyorum.

Yeni 14'üncü madde, esas Yasanın 33'üncü maddesinin değiştirilmesini içermektedir. Bu maddede seçmen niteliklerinin sıralaması yapılmaktadır ve kütüğe yazılma ilkeleri belirtilirken, (2)'nci fıkrada aynen şöyle denmektedir; seçmen

kütüğünde seçmenin adı, soyadı, kimlik kartı numarası, baba adı, ana adı, doğum yılı, doğduğu ilçe, kasaba, köy ve mahallenin adı ve daimi ikametgâh adresinin bulunması koşuldur diyor. Buna bir ekleme yapılarak, seçmenliği nasıl elde edildiği maddesinin konmasında büyük yarar vardır. Doğuştan mı elde edilmektedir, 18 yaşına geldiği için, yoksa iki yıl önce vatandaşlıktan mı gelmiştir? Bir sütun açılır oraya o da ilave edilir ve bizim de üzerinde hassasiyetle durduğumuz, her seçim öncesi bir kaç bin kişinin veyahut beş-altı yüz kişinin vatandaş yapılarak, seçmen yapılarak bu ülkedeki iradenin çarpıtılmasının önüne geçebilmek için partilerin eline bir dayanak verilir. Partiler alır bu kütükleri inceler ve döner kimse iktidarda onun hesabını sorar. Der ki, dur bakalım, seçime giriyoruz. Sen seçime çeyrek kala, seçime iki hafta kala durmadan vatandaşlık yapıyorsun veya üç ay kala, durmadan vatandaş yazıyorsun. Durmadan yeni yeni seçmenlikler yaratıyorsun. Dur bakalım. Şimdi bu Komitede reddedildi, bunun yeri değildir dendi. Benim inancıma göre, niyet varsa bu yapılabilir, mümkündür. Yeter ki niyet olsun ve bu tabii ki son derece yararlı olur. Birtakım istifamları, soru işaretlerini ortadan kaldırır. Geçmişteki yönetimlerin yaptığı hataların da tekrarını engeller.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; benim maddelerle ilişkili olarak söyleyeceklerim bunlardır. Bütünü hakkında konuşmamın başında söyledim. Olumluluklarını da ifade ettim. Bu Yasa ile içerdiği pürüzlere rağmen genelinde olumlu bir adım atıldığına inanıyorum. Ve bu düşüncelerle Yasanın tümüne, ilgili maddeler, bahsettiğim rezervli maddelerimiz hariçindeki diğer maddelerine de olumlu oy vereceğimizi belirtiyorum ve Yasanın toplumumuza hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum.

Hepinizi saygı ile selâmlıyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Akıncı.

Değerli milletvekilleri; oturuma yemek arası veriyorum. Saat 14.30'a kadar ara verilmiştir. Teşekkür ederim.

Kapanış Saati: 13.10

- 2464 -

ÜÇÜNCÜ OTURUM

AÇILIŞ SAATİ: 15.20

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; Cumhuriyet Meclisinin III'üncü Dönem, 1'inci Yasama Yılı'nın 25'inci Birleşiminin üçüncü oturumunu açıyorum. Ad okunmak suretiyle yoklama yapılacaktır. Buyurun efendim.

(Ad okunarak yoklama yapıldı.)

KATİP - Toplantı yeter sayısı vardır Sayın Başkan.

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı vardır. Sayın milletvekilleri, toplantıya kaldığımız yerden devam ediyoruz. Söz sırası Sayın Feridun Önsav'da.

Buyurun Sayın Önsav.

FERİDUN ÖNSAV (Gazi Mağusa)- Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; önümüzdeki Yasa Tasarısı, Seçim ve Halkoylaması (Değişiklik) Yasa Tasarısı, 1976'dan beri Seçim ve Halkoylaması Yasası birçok kez değişikliğe uğramış, ama ilk kez bugün görüşülmekte olan Tasarı, ilk kez Yasanın iyileştirilmesi ve demokratikleştirilmesi amacıyla ilk kez görüşülmektedir. Bugüne kadar 76'dan günümüze her seçim dönemi seçim ayı içerisinde hep Seçim Yasası değiştirilmiş ve günün Hükümeti, iktidarını elinde tutan parti, nasıl yapacak da iktidarda kalsın diye bu yasayı değiştirmiştir. 81'de değişmiş, 85'te değişmiş, 90'da değişmiş, son 12 Aralık 93 seçimlerinden önce değişmiş.

TARIM, DOĞAL KAYNAKLAR VE ENERJİ BAKANI M. FERDİ SOYER (Yerinden)- Bir de ara seçimlerde.

FERİDUN ÖNSAV (Devamla)- Ara seçimlerde bir günlük yasa çıkarılmış. 1991'de yapılan ara seçimleri için, dünyanın hiçbir yerinde uygulanmayan tek günlük bir yasa yapılmış. Seçim saat 6.00'da bittikten sonra o yasa da yürürlükten kaldırılmış. 85'den başlayarak giderek Seçim ve Halkoylaması Yasası daha da anti demokratik hale getirilmiş ve 1990'da bu hat safhaya çıkmıştır. 1990'da iktidarda olan Ulusal Birlik Partisi gideceğini anladığı için Seçim ve Halkoylaması Yasasında birtakım olumsuz, anti demokratik değişikliklerle yeniden iktidarda kalmasını sağlamıştır. Bu Yasa ile çok az oy alarak, örneğin ilk getirdikleri taslakta %25 oy ile 35 milletvekili çıkarmak için Yasa Tasarısına öneride bulunmuşlar, daha sonraki tartışmalarla bu %34'ü alan her %1 bir fazla milletvekiline sonuçlandırılmıştı. O günün demoakratik hayatında faaliyet gösteren siyasi partiler Meclis içinde ve Meclis dışında buna top yekün karşı çıkmışlar, ama çoğunluğu elinde tutan Ulusal Birlik Partisi kendi oylarıyla bu yasayı geçirmiş, daha sonra DMP çatısı altında üç parti seçime girmiş ve bu seçime giriş amaçlarını, kazanmaları halinde Seçim Yasasını demokratikleştirecekler ve erken seçime gidecekler diye bir kısa süreli program çıkarmışlar ve bu şekilde seçime girmişler. Sonuç, iktidardaki parti tüm olanaklarını kullanarak, baskı, tehdit ve müdahale dahil, 90 seçimlerinde %55 oy almasına rağmen 50 kişilik sandalyenin 34 tanesini almıştı. Üç partinin birleşerek girdiği seçimlerde %45 oy almasına rağmen 16 milletvekili çıkarmış, %55 oy alan bir parti de 34 milletvekili çıkarmış. Bu da bahsettiğimiz yasanın anti demokratik oluşundan kaynaklanıyordu. Hem yasanın böyle oluşu, hem seçimlere müdahale oluşu, baskıların yapılması nedeniyle biz Cumhuriyetçi Türk Partisi olarak, Toplumcu Kurtuluş Partisi de tabii, seçim sonuçlarını boykot ettik ve Meclise girmedik.

İşte o gün bugündür Cumhuriyetçi Türk Partisi bu Yasanın demokratikleştirilmesi için çalışma yaptık. Kitlelerle birlikte hareket ettik ve yasanın demokratikleştirilip erken seçim yapılması mücadelesini, yapılması ilkesini her zaman gündemde tuttuk. 93 seçimlerinde de yine iktidardaki parti daha da olumsuzluklar getirerek bu Yasayı değiştirmiş, birlikte hareket ettiğimiz tüm siyasi partilerin istemleri büyük oranda yerine getirilmemiş. Ama seçime girip kazandıktan sonra bu Yasanın demokratikleştirileceği sözünü verdik. CTP ve DP Hükümeti de aynı görüşte olması nedeniyle bu görüş Hükümet programına da yansımış ve ilk değiştirilecek yasalar arasında yer almıştır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; ister Seçim Yasası olsun, ister diğer konularla ilgili çıkan veya çıkarılacak yasalarda olsun, önemli olan demokratikleşmeye getirilecek katkıdır. Toplum yaşamının layık olduğu demokrasi içerisinde sürdürülmesine yönelik olmasıdır. Amaç ve hedef bu olduktan sonra kesinlikle ister iktidarda olunsun, isterse muhalefette olunsun çıkarılacak her yasa, özellikle Seçim Yasası bu çerçevede içerisinde düşünülmeli ve bu çerçevede içerisinde çıkarılmalıdır. Ne kişi ne de parti çıkarı gözetilmeden yapılmalıdır. Sadece Seçim Yasası değil, bütün yasalar. Ve özellikle yasama organını oluşturacak seçimler, yani halkın iradesini yansıtabak ve halkın iradesinin burda temsil edildiği ve onun adına hareketle yasaların yapıldığı oluşumun en demokratik bir şekilde yapılmasında yarar ve gereklilik vardır. İşte bu aracı güden Cumhuriyetçi Türk Partisi ve ortağı Hükümette bulunan DP parti çıkarı gözetmeder iktidardadırlar diye kendilerine özel uzun vadeli veya kısa vadeli herhangi bir menfaat gözetmeden olabildiğince bu Yasanın demokratikleştirilmesi için çaba harcamışlar ve işte bu çerçevede içerisinde hazırlanan Yasa Tasarısı önümüzdedir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; diyeceksiniz ki sizin Hükümetinizden önce de aynı gerekçelerle bu yasalar değiştirildi. Evet öyleydi. Büyük oranda bu gerekçeler söyleniyordu, ama hem öyle değildi, hem de pratik içerisinde somut örnekleri görülmüştür. Gerek 90'dan önce gerek 90'da, gerek 91'de gerekse 93 seçimleri için değiştirilen yasa ile hep ülkeye istikrar gelecek, istikrar gelmesi için bu değişiklik yapıldı, yapılıyor gerekçesi öne sürüldü, ama o günden sonra ülkeye istikrar değil hep istikrarsızlık geldi. İnsanların yaşam seviyesi daha da bir düştü. Baskılar, yolsuzluklar daha bir arttı ve yaşam seviyesi yükseleceğine giderek alt seviyelere düştü. 91'de yapılan yasa değişikliği, az önce de söyledim sadece bir günlük yasa idi. Her türlü baraj ve bizim karşı çıkıp anti demokratiktir dediğimiz ilkeler ve maddeler kaldırılmış. Neden? Çünkü muhalefet yine seçime girmiyordu. Ufal tefel bir takım partiler girerse onlar da belki kazanırlar da muhalefet oluşur düşüncesi ile tamamen kaldırılmış ve bir günlük yasa yapılmıştı. Seçim saat 18.00'de bitti, 18.05'te o yasa yürürlükten kalkmış idi.

Yine istikrar sağlandı mı, yine sağlanmadı. Neden? Çünkü halkın gerçek iradesi Meclise yansımamıştı.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; geçmişe benzer bir tek yan vardır önümüzdeki Yasa Tasarısı ile. O da yine önümüzde bir seçim vardır, ve yine seçime çok kısa sürede, süre kala bu Seçim Yasası değiştiriliyor. Normalde ilk bakışta bu olumsuz birşeydir. Seçimden çok evvel seçim yasaları ülkedeki tüm demokratik kuruluş ve partilerle bir konsensus sağlanarak geçirilir ve öyle olmalıdır. Fakat bizim bunda herhangi bir kastımız, veya herhangi bir gecikmemiz olmamıştır. Onu da açık yüreklilikle söylemekte yarar vardır. Üç aylık kısa bir süre içerisinde en demokratik şekilde hazırlanarak ancak bugüne bu yasa gelmiştir. Birinci yanı bu. İkinci yanı da Hükümette olsun veya olmasın, ne bizim parti için, Cumhuriyetçi Türk Partisi için, ne de herhangi bir parti için, parti çıkarı için bir menfaat sağladığı için gelmemiştir. Anti demokratik olan bu Yasanın değiştirilerek tüm partilere, Meclis içinde veya Meclis dışındaki tüm partilere en olumlu bir şekilde fayda sağlaması için değiştirilmiştir. Bu nedenle diyorum ki tek özelliği olan bir yasa değişikliği oluyor Seçim Yasasıyla ilgili olarak.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bu Yasa %5'lik bir alt baraj içermektedir. İlk bakışta bu baraj oluşu belki anti demokratik olarak düşünülebilir. Fakat kayıtlara geçmek için de söylemiş oluyorum. 93 seçimlerinden önce Meclis içindeki ve Meclis dışındaki tüm partilerle birlikte yaptığımız toplantılarda küçük, büyük tabii ki her parti kendine göre küçük veya büyüktür, o anlamda söylemiyorum ama Meclis içindeki veya Meclis dışındaki tüm partilerin alt baraj %5 olmasında bir konsensusu vardı. Dolayısıyla bunun olmasında anti demokratik bir yan yoktur. Pratikte de herhangi bir siyasi

partinin seçimlerde %5 oya yakın oy alması lâzım. 4 ve 5 arasında bir oy alması lâzım ki nisbi sisteme göre yapılacak bölünmede milletvekili çıkarmaya başlayabilsin. Aksi takdirde baraj olmasa da %5'e yakın oy almayan bir parti zaten milletvekili çıkaramamaktadır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bir de Sayın Akıncı'nın değindiği "affa uğrasalar da" kısmı bu tasarıdan çıkarılmıştır. Yasada milletvekili adayı, daha doğrusu aday olabileceklerin nitelikleri sayılırken birtakım şeyler yazılmakta, 25 yaşını doldurması lâzım, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşı olması lâzım, Yüz kızartıcı suç işlememesi lâzım, 3 yıldan beri Kıbrıs'ta yaşaması lâzım ve bunun yanında örneğin beş yıldan fazla hapis cezasına çarptırılmaması gerekir. Kasten adam öldürmemesi gerekir. Adam öldürmeye teşebbüs etmemesi gerekir. Geçmiş Yasada buna ilâveten "bu gibi suçlardan affa uğrasalar da yararlanamaz" söz dizisi vardı. Bu şimdiki Tasarıda "affa uğrasalar da" kısmı bilerek ve isteyerek çıkarılmıştır, kaldırılmıştır.

Değerli arkadaşlar, bu konuda denilebilir ki gerçekten ilgili bir şahıs vardır ve bundan dolayı milletvekilliği adaylığı düştü ve aday olamadı, bundan sonra da olamaz kalırsa. Ama amaç sadece bir kişiye yönelik değildir. Gerçekten bir kişiye yönelik değildir. Bunun iki büyük nedeni vardır. Bir tanesi, insanlar bilerek veya bilmeyerek suç işlerler. Ülkede yürürlükteki yasalara göre bunlar mahkeme kararı ile cezalandırılır, ya para cezası ile veya hapislik cezası ile cezalandırılır. Ama bu verilen ceza hiçbir zaman hukuk sisteminde c kişinin alınına siyah bir damga vurulma amacını gütmemektedir. Amaç, caydırıcılığı sağlamak, daha sonraki toplum düzenini bozacak herhangi bir fiil, herhangi bir eylem yapılmasını engellemek ve o kişiyi bilerek veya bilmeyerek suç işleyen ve işlemeye teamül kişileri topluma kazandırmaktır amaç cezalar verilirken. Bu şekilde düşünüldüğünde, örneğin 1974 yılında bilerek veya bilmeyerek boş olan bir evden bir televizyon veya bir sandalye alan kişi polis tarafından tutulmuş, mahkemeye çıkarılmış zavallı insan. İlk defa da mahkemeye çıkıyor. Dünyanın sonu geleceğini zannediyor. Avukatı da diyor ki, geçmişte bu hikâye değildir. Bu tür davalarda %90 aynen böyle olmuştur. Avukatı demiştir ki, kardeşim niye korkuyorsun? Boşver dünyanın sonu değildir. Kabul ederim de. Bunun zaten cezası 15 lira cezası veya 100 Türk Lirası cezası, verin kapanır bu iş, kapanır biter. Ve bilmeyen insanlar maalesef sırf bu korkudan veya bilmediği için kabul etmiştir, ama mahkûm olmuştur. Nerden? Hırsızlık suçundan. Yani yüz kızartıcı bir suç işlemiştir ve mahkûm olmuştur. İşte 1974 yılında bir sandalye veya bir masa alan insan, o mahkûmiyeti aldı ya ömür boyu bu Yasaya göre affa uğrasa bile aday olamayacaktı. Bu da herhalde doğru bir şey değil. O insanlar da toplum tarafından kazanılmasına bir fayda teşkil etmez. Peki denilebilir ki daha ağır bir suç işleyen de. Diyelim ki 300,000,000, 400,000,000 çalmıştır, ama bu neticede affedilmiştir. O kişilerin dahi, yani suçun büyüklüğü değil önemli olan, niteliğidir. Hırsızlık suçu az

da olsa çok da olsa büyük bir suçtur ve yüz kızartıcı bir suçtur. Ama yıllar geçtikten sonra Af Yasasını da yine biliyoruz ki Meclis çıkarır, Meclis oturup değerlendirmiş ve bu insanları af etmiştir. Af ettikten sonra o kişinin temel hak ve özgürlüklerinin yararlanmasına herhangi bir engel teşkil edecek birşey koymaya veya yasa engel koyma doğru birşey olmaz herhalde. Bütün bu düşünceler içerisinde o kısmı da bu Yasadan çıkarılmıştır. Burdan elbette ki sözkonusu kişi veya kişiler de yararlanacaktır. Bu da bu tür insanların topluma kazandırılmasını da büyük yararı olacağı inancındayız.

Değerli arkadaşlar, çok özetle de bu Yasanın eski yasada olup da çıkarılan veya tamamen yeni olarak getirilen kısımlarını çok özetle başlık olarak söyleyerek konuşmamı bitirmiş olayım. Tamamen anti demokratik olan ve avanta yasası dediğimiz yasada o üst baraj kısmı tamamen bu Yasa ile kaldırılmaktadır. Yani bir parti %5 oy aldıktan sonra normal bölünmeler çerçevesinde kaç milletvekili çıkaracaksa çıkarabilecektir. Buna bağlı olarak kontenjan aday adaylığı kaldırılmıştır. O da çok anti demokratik bir bölümdü. En son sıraya yazılıyordu, diğer adaylar ne kadar tercih veya ne kadar karma, karman olduğu dönemde olsa bile eğer bir tane milletvekili çıkacaksa o parti sadece en sonunda yazan kontenjan çıkıyordu ki bu da demokratik değildi, bu çıkarılmıştır. Buna bağlı olarak 85'e kadar yürürlükte olan karma oy kullanma sistemi getirilmiştir.

Sözlü veya ses yükseltici alet kullanarak yapılan propaganda olanakları artırılmış, Bayrak Radyo ve Televizyon Kurumundan partilere daha uzun süre ve daha uzun süreli konuşma hakları bu Yasa ile getirilmiştir. Yüksek Seçim Kurulunun yetkileri demokratik bir şekilde daha da bir artırılmıştır. Daimi Seçmen Kütüklerinin düzenlenmesinde ve nüfus sayımında gerçekten kimlik kartı niteliğinde olan belgelerle bu işlemlerin yapılması ve bütün verilerin bu belgelere işlenmesi ve neticede bu dökümanların da tüm siyasi partilere verilmesini öngören yeni maddeler bu Tasarıda vardır ve özünde, iktidarda olsun, Mecliste olsun veya Meclis dışında olan tüm partilerimize ve genelde böyle olduğu için de toplumumuza kendi iradesinin Meclise veya yerel kuruluş organlarında tam demokratik bir şekilde yansıtılmasına olanak sağlayacak şekilde demokratikleştirilmiştir.

CTP Meclis Grubu olarak da bu yasaya bu konuştuğumuz çerçeveden dolayı olumlu oy vereceğiz. Dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.

BAŞKAN- Teşekkür ederim Sayın Önsav.

Sayın milletvekilleri; Tasarının tümü üzerinde başka konuşmak isteyen var mı?... Yoktur.

Bu durumda sayın milletvekilleri; Rapor ve Tasarının bütünü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır. Tasarının madde madde görüşülmesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oybirliğiyle kabul edilmiştir. Madde madde okuyunuz lütfen.

SEÇİM VE HALKOYLAMASI
(DEĞİŞİKLİK No:2) YASA TASARISI

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhuriyet Meclisi
aşağıdaki Yasayı yapar:

Kısa İsim 1. Bu Yasa, Seçim ve Halkoylaması (Değişiklik No:2) Yasası
5/1976 olarak isimlendirilir ve aşağıda "Esas Yasa" olarak
29/1977 anılan Seçim ve Halkoylaması Yasası ile birlikte okunur.
1/1980
4/1980
12/1981
17/1985
19/1985
15/1986
16/1986
60/1988
17/1990
3/1990
52/1991
78/1991
46/1993
58/1993
59/1993
2/1994

BAŞKAN- 1'inci madde üzerinde söz isteyen var mı?...
Yoktur. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?...
Oybirliğiyle kabul edilmiştir.

KATİP-

Esas
Yasanın
2'nci Mad-
desinin
Değiştiril-
mesi

2. Esas Yasa, 2'nci maddesi kaldırılmak ve yerine
aşağıdaki yeni 2'nci madde konmak suretiyle de-
ğiştirilir:

"Tefsir 2. Bu Yasada metin başka türlü gerektirmedikçe:

"Anayasa", Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
Anayasasını anlatır.

"Bakanlar Kurulu", Kuzey Kıbrıs Türk Cum-
huriyeti Bakanlar Kurulunu anlatır.

"Bakanlık", İçişleri ile görevli Bakanlığı
anlatır.

15/1980 "Belediye", Belediyeler Yasası uyarınca
11/1982 kurulan yerel yönetim birimini anlatır.
52/1989

"Belediye Başkanı", bu Yasa kuralları uyarınca seçilen bir belediye başkanını anlatır.

"Belediye Meclisi", bu Yasa kuralları uyarınca seçim yoluyla oluşturulan belediye meclisini anlatır.

"Belediye Meclis Üyesi", bu Yasa kuralları uyarınca belediye meclislerine seçilen meclis üyesini anlatır.

"Cumhurbaşkanı", Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı anlatır.

"Devlet", Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Devletini anlatır.

"Devlet Radyo ve Televizyonu", Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti

50/1983
25/1986
54/1989
35/1993

Anayasasının 130'uncu maddesi kuralları ile Bayrak Radyo Televizyon Kurumu Yasası uyarınca Devlet eliyle kurulan Bayrak Radyo ve Televizyonunu anlatır.

"Halkoylaması", Anayasaya, Yasaya veya Karara dayanarak yapılan halkoylamasını anlatır.

Fasıl 244
16/1972
10/1974
17/1974
14/1975

"İhtiyar Heyeti Üyesi", Köy İhtiyar Heyetleri Yasası kurallarına göre oluşturulan İhtiyar Heyetlerinin bu Yasa uyarınca seçilen üyelerini anlatır.

9/1980
44/1983

"ilçe", Mülki Yönetim ve Bölümleri Yasası kuralları çerçevesinde ilçe olarak belirlenen mülki yönetim birimini anlatır.

"Milletvekili", bu Yasa kuralları uyarınca seçilen Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhuriyet Meclisi Üyesini anlatır.

"Muhtar", Köy İhtiyar Heyetleri Yasasında tanımlanan ve yetki ve görevleri belirlenen ve bu Yasa Kuralları uyarınca seçilen muhtarı anlatır.

10/1975
27/1981
18/1990
77/1991

"Siyasal Parti", Siyasal Partiler Yasası kuralları uyarınca oy verme gününden en az doksan gün önce kurulup tüzel kişilik kazanan siyasal partileri anlatır.

"Yurttaş", Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yurttaşını anlatır."

BAŞKAN- 2'nci madde üzerinde söz isteyen var mı?... Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oybirliğiyle kabul edilmiştir.

KÂTİP-

Esas
Yasada
Yer Alan
Bazı Söz-
cüklerin
Değiştiril-
mesi

3. Esas Yasa, herhangi bir maddesinde yer alan:

- (1) "Devlet Başkanı" ve "Devlet Başkanlığı" sözcük-
leri kaldırılmak ve yerlerine "Cumhurbaşkanı"
ve "Cumhurbaşkanlığı" sözcükleri konmak;
- (2) "Kıbrıs Türk Federe Devleti" söz dizisi kaldırıl-
mak ve yerine "Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
Devleti" söz dizisi konmak;
- (3) "Türk Yurttaş", söz dizisi kaldırılmak ve yerine
"Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Yurttaşı", söz
dizisi konmak,

suretiyle değiştirilir.

BAŞKAN- 3'üncü madde üzerinde söz isteyen var mı?... Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oybirliğiyle kabul edilmiştir.

KÂTİP-

Esas Yasanın
9'uncu
Maddesinin
Değiştirilmesi

4. Esas Yasa, 9'uncu maddesi kaldırılmak ve yerine
aşağıdaki yeni 9'uncu madde konmak suretiyle değiştirilir:

- "Seçilebilme
Nitelikleri
- 9.(1) Yirmi beş yaşını bitirmiş kadın veya
erkek her yurttaş, aşağıdaki (2)'nci
fıkra da belirlenen nitelikleri taşı-
mak koşuluyla, bu Yasanın 3'üncü
maddesinde öngörülen seçimlerde se-
çilme hakkına sahiptir.

(2) Seçilebilme nitelikleri şunlardır:

- (A) Kısıtlı olmamak;
- (B) Yurt ödevini (Mücahitlik veya askerlik yükümünü) yasaların öngördüğü biçimde yerine getirmiş olmak veya yurt ödevinden bağışık tutulmuş olmak;
- (C) Oy verme gününden önce en az üç yıldan beri daimi ikametgahı Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti sınırları içinde bulunmak;
- (Ç) Beş yıldan fazla hapis cezasına çarptırılmamış olmak veya kasten adam öldürme, adam öldürmeye teşebbüs; uyuşturucu madde imal etme, ithal etme, tasarrufunda bulundurma, kullanma veya alıp satma; irza geçme veya irza geçmeye teşebbüs; dolandırıcılık; hileli iflas; rüşvet almak veya vermek veya hırsızlık suçlarından biriyle mahkum olmamış olmak.

(3) Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde, aday olacak kişilerin, yukarıdaki (2)'nci fıkrada belirtilen nitelikler yanında, aşağıdaki bendlerde öngörülen nitelikleri de taşımaları gerekir:

- (A) Yüksek öğrenim yapmış olmak;
- (B) Otuz beş yaşını doldurmuş olmak;
- (C) Türk ana ve babadan doğmuş olmak;
- (Ç) Oy verme gününden önce en az beş yıldan beri daimi ikametgahı Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti sınırları içinde bulunmak.

(4) Bu maddede öngörülen seçilebilme yaşının saptanmasında, oy verme günü esas alınır."

BAŞKAN- 4'üncü madde üzerinde söz isteyen var mı?...
Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?...
Çekimser?... Oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

KÂTİP-

Esas Yasanın
10'uncu
Maddesinin
Değiştirilmesi

5. Esas Yasa, 10'uncu maddesi kaldırılmak ve yerine
aşağıdaki yeni 10'uncu madde konmak suretiyle değiştirilir:

"Seçim 10.(1) Cumhurbaşkanlığı ile Cumhuriyet
Dönemi Meclisi Seçim dönemleri beş yıldır.

(2) Cumhurbaşkanlığı seçim döneminin
başlangıç günü, seçilen Cumhurbaş-
kanının göreve başladığı gündür.
Cumhuriyet Meclisinin seçim dönemi-
nin başlangıç günü ise, milletve-
killerinin and içtikleri, millet-
vekili genel seçim sonuçlarının
Resmi Gazete'de yayımlanmasını
izleyen onuncu gündür. Seçilenlerden
bazılarının özürü olarak bu günde
göreve başlamamaları, bu kuralı
değiştirmez.

(3) Belediye Başkanlığı, Belediye
Meclisi, Muhtarlık ve İhtiyar
heyeti seçim dönemleri dört yıldır."

BAŞKAN- 5'inci madde üzerinde söz isteyen var mı?...
Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?...
Çekimser?... Oybirliğiyle kabul edilmiştir.

KATIP-

Esas Yasanın
11'inci
Maddesinin
Değiştirilmesi

6. Esas Yasa, 11'inci maddesi kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni 11'inci madde konmak suretiyle değiştirilir:

"Seçimlerin
ve Halkoyla-
masının Başlan-
gıç ve Oy Verme
Günü

11.(1) Cumhurbaşkanlığı ve Milletvekilliği seçimlerinde seçim döneminin sona erdiği tarihten önceki altmışıncı gün seçimin başlangıç günüdür ve seçim döneminin son gününden önceki Pazar günü oy verilir.

(2) Cumhurbaşkanlığı seçiminde, oy verme gününde herhangi bir aday, kullanılan geçerli oyların salt çoğunluğunu (yarıdan fazlasını) alamadığı takdirde, seçim, en çok oy alan iki aday arasında yedi gün sonraki Pazar günü yenilenir.

(3) Belediye Başkanlığı, Belediye Meclisi, Muhtarlık ve İhtiyar Heyeti seçimlerinde seçimin başlangıç günü oy verme gününden önceki altmışıncı gündür ve seçim döneminin sona erdiği yılın Haziran ayında, Cumhuriyet Meclisince saptanan günde oy verilir.

(4) Halkoylamasında, halkoylamasının başlangıç günü, halkoylaması yapılacağıının Resmi Gazete'de yayımlandığı günü izleyen gündür ve bu günü izleyen dördüncü Pazar günü halkoylaması için oy verme günüdür.

Ancak, halkoylaması yapılacağıının Resmi Gazete'de yayımlandığı günü izleyen üç ay içinde Cumhurbaşkanlığı veya milletvekilliği genel seçimi varsa halkoylaması için oy verme de, bu seçimlerin yapılacağı günde yapılır."

BAŞKAN- 6'ncı madde üzerinde söz isteyen var mı?...
Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?...
Çekimser?... Oybirliğiyle kabul edilmiştir.

KÂTİP-

Esas Yasanın
12'nci Madde-
sinin Değiş-
tirilmesi

7. Esas Yasa, 12'nci maddesi kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni 12'nci madde konmak suretiyle değiştirilir:

"Cumhuriyet
Meclisi
Seçimlerinin
Yenilenmesi
Ve Ertelenmesi

12.(1) Cumhuriyet Meclisi, seçimlerinin yenilenmesine veya bir yıl süreyle ertelenmesine karar verdiği takdirde, yenileme veya erteleme kararı Cumhuriyet Meclisi Başkanınca, karar tarihinden başlayarak en geç kırk sekiz saat içinde Resmi Gazete'de yayınlanmak suretiyle ilân edilir. İlân tarihi, yenilenmesi kararlaştırılan milletvekili seçimlerinin başlangıç günüdür ve altmışıncı günden önceki ilk Pazar günü oy verilir.

(2) Cumhuriyet Meclisi Seçimlerinin, Anayasanın 88'inci maddesi kuralları çerçevesinde Cumhurbaşkanınca yenilenmesine karar verilmesi halinde, bu Kararın Resmi Gazete'de yayımlandığı tarihi izleyen gün, yenilenmesine karar verilen Cumhuriyet Meclisi seçimlerinin başlangıç günüdür ve altmışıncı günden önceki ilk Pazar günü oy verilir."

BAŞKAN- 7'nci madde üzerinde söz isteyen var mıdır?...
Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?...
Çekimser?... Oybirliğiyle kabul edilmiştir.

KATIP-

Esas Yasanın
13'üncü Madde-
sinin Değiş-
tirilmesi

8. Esas Yasa, 13'üncü maddesi kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni 13'üncü madde konmak suretiyle değiştirilir:

"Boşalmalarda Seçim 13.(1)(A) Seçim dönemi bitmeden önce, Cumhurbaşkanının ölümü, istifası veya Anayasa Mahkemesince sağlık nedeniyle görevini devamlı yapamayacağına karar verilmesi nedeniyle Cumhurbaşkanlığının boşalması halinde, boşalma tarihini izleyen kırk beşinci günden önceki ilk Pazar günü oy verilir.

(B) (A) bendi kurallarına göre boşalma hallerinde yapılan seçimde, Cumhurbaşkanlığı seçim dönemi yeniden başlar.

(2) Muhtarlık ve Belediye Başkanlığında seçim dönemi bitmeden önce herhangi bir nedele boşalma olması halinde bu yerler, ara seçimlere kadar, halen üyelik görevini sürdürenlerin salt çoğunluğu ile kendi aralarından seçecekleri bir üye ile vekâleten doldurulur. Üçüncü tura kadar seçilememesi halinde en yaşlı üye vekâlet eder.

Bu fıkra amaçları bakımından "üye", hale göre İhtiyar Heyeti ve Belediye Meclisi üyeliğini anlatır."

BAŞKAN- 8'inci madde üzerinde söz isteyen var mıdır?... Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oybirliğiyle kabul edilmiştir.

KATIP-

Esas Yasanın
14'üncü
Maddesinin
Değiştirilmesi

9. Esas Yasa, 14'üncü maddesi kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni 14'üncü madde konmak suretiyle değiştirilir:

"Ara Seçimler 14. (1) Cumhuriyet Meclisi, belediye Meclisi ile İhtiyar heyeti üyeliklerinde boşalma olması halinde, derhal seçim yapılmaz. Bu gibi boşalmalar için yılda bir defa ara seçimi yapılır.

Ancak, milletvekilliği genel seçimlerine bir yıla kala, milletvekili ara seçimi yapılmaz.

(2) Belediye Meclisi ve İhtiyar Heyeti üyeliklerinde boşalma olması halinde, yeri boşalan üye hangi parti listesinden seçilmişse, boşalan üyeliğe, bağlı olduğu partiden aday olup seçilemeyenler arasından en çok oyu alan kişi seçilmiş olur.

Bu durumda, yeni üyenin görev süresi, İhtiyar Heyeti veya Belediye Meclisi seçim dönemlerinin tamamlanması için geriye kalan süre kadardır.

(3) Herhangi bir Belediye Meclisi ile İhtiyar Heyetinin üye tam sayısının en az yarısından bir fazlasının boşalması halinde, boşalan üyelikler için derhal ara seçim yapılır.

Bu gibi ara seçimler için, boşalmanın ilân edildiği gün seçimin başlangıç günüdür ve altmışıncı günden önceki ilk Pazar günü oy verilir.

(4) Aday olmaması nedeniyle, herhangi bir belediye meclisi ile ihtiyar heyetinin üye tamsayısının en az yarısından bir fazlasının doldurulmaması halinde, boş kalan üyelikler için, genel veya ara seçimi izleyen dört ay içinde, boş kalan yerlerin doldurulması için ara seçimi yapılır.

(5) Boşalan Belediye Başkanlığı ve Muhtarlık için yapılan ara seçimlerde seçilenler, yerlerine seçildikleri Belediye Başkanı ile Muhtarın seçim dönemlerinin tamamlanması için kalan süre kadar görev yaparlar.

(6) Ara seçimlerde her yılın Haziran ayı içerisinde Cumhuriyet Meclisinde saptanan günde oy verilir; bu günden önceki altmışıncı gün seçimin başlangıç günüdür.

Ancak, ara seçimden üç ay önce veya sonra Cumhurbaşkanlığı seçimi veya milletvekilliği genel seçimi yapılacaksa, yalnızca o yıl için Belediye Meclisi veya İhtiyar Heyet: üyeliklerindeki boşalmalar nedeniyle ara seçim, diğer seçimlerle aynı gün yapılır."

BAŞKAN - 9'uncu madde üzerinde söz isteyen var mı?...
Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etme-
yenler?... Çekimser?... Oybirliğiyle kabul edilmiştir.

KÂTİP

Esas Yasanın 14 B Maddesinin Değiştirilmesi 10. Esas Yasa, 14 B maddesinin (1)'inci fıkrasının (C) bendi kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni (C) bendi konmak suretiyle değiştirilir:

"(C) Bu Yasanın 9'uncu maddesinin (2)'nci fıkrasının (Ç) bendinde belirlenen suçlardan mahkum olan Muhtar veya Köy İhtiyar Heyeti üyesinin;"

BAŞKAN - 10'uncu madde üzerinde söz isteyen var mı?...
Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etme-
yenler?... Çekimser?... Oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

KÂTİP

Esas Yasanın 20'nci Maddesinin Değiştirilmesi 11. (1)Esas Yasa, 20'nci maddesinin (2)'nci fıkrası kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni (2)'nci fıkra konmak suretiyle değiştirilir:

"(2) İlçe Seçim Kurullarına oy sandıklarını ve bu Yasada öngörülen diğer seçim araç ve gereçlerini göndermek;"

(2)Esas Yasa, 20'nci maddesinin (3)'üncü fıkrası kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni (3)'üncü fıkra konmak suretiyle değiştirilir:

"(3) Seçimlere katılan siyasal partilerin oy verme gününden en az doksan gün önce kurulmuş olup olmadığını ve tüzel kişilik kazanıp kazanmadığını incelemek ve seçime katılıp katılamayacağına karar vermek;"

(3) Esas Yasa, 20'nci maddesinin (5)'inci fıkrası kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni (5)'inci fıkra konmak suretiyle değiştirilir:

"(5) İlçe Seçim Kurullarının kuruluşunu sağlamak, İlçe Seçim Kurullarının oluşumuna, işlemlerine ve kararlarına karşı yapılacak itirazları, oy verme gününden önce ve itiraz konusunun gerektirdiği süratle, kesin karara bağlamak;"

(4) Esas Yasa, 20'nci maddesinin 13'üncü fıkrası kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni (13)'üncü fıkra konmak suretiyle değiştirilir:

"(13) Seçimlere, bu Yasa kurallarına ters bir biçimde yapıldığı yargısına vardığı müdahaleleri önlemek yönünde gerekli önlemleri almak;

(5) Esas Yasa, 20'nci maddesinin (13)'üncü fıkrasından hemen sonra aşağıdaki yeni (14)'üncü, (15)'inci ve (16)'nci fıkralar eklenmek suretiyle değiştirilir:

"(14) Daimi Seçmen Kütükleri Bürolarının çalışmalarını programlamak, yönlendirmek, yönetmek ve denetlemek;

(15) Bu Yasanın 37'nci maddesinin (1)'inci fıkrası gereğince, sayım ve yazım sonuçlarını, seçimlere katılan siyasal partilere vermek; ve

(16) Bu Yasa ile kendisine verilen başkaca görevleri yerine getirmek."

BAŞKAN - 11'inci madde üzerinde söz isteyen var mı?... Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oybirliği ile kabul edilmiştir.

KÂTİP -

Esas Yasanın 23'üncü Maddesinin Değiştirilmesi 12. Esas Yasa, 23'üncü maddesinin (8)'inci fıkrası kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni (8)'inci fıkra konmak suretiyle değiştirilir:
"(8) Bu Yasa ile kendisine verilen başkaca görevleri yerine getirmek."

BAŞKAN - 12'nci madde üzerinde söz isteyen var mı?... Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oybirliği ile kabul edilmiştir.

KÂTİP -

Esas Yasanın 29'uncu Maddesinin Değiştirilmesi 13. Esas Yasa, 29'uncu maddesi kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni 29'uncu madde konmak suretiyle değiştirilir:
"Kurullarda Görev Alamayacaklar 29. Silahlı Kuvvetler Mensupları, Polis mensupları, bu Yasada öngörülen seçme ve seçilme niteliklerini taşımayanlar, milletvekilleri ve adaylar, bu Yasada belirlenen kurullarda görev alamazlar."

BAŞKAN - 13'üncü madde üzerinde söz isteyen var mı?... Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oybirliği ile kabul edilmiştir.

KATİP -

Esas Yasanın
33'üncü
Maddesinin
Değiştirilmesi

14. Esas Yasa, 33'üncü maddesi kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni 33'üncü madde konmak suretiyle değiştirilir:

"Kütüğe
Yazılma
İlkeleri

33. (1) Seçmenlik niteliğinin saptanmasında ilke, seçmen kütükleridir.
- (2) Seçmen kütüğünde, seçmenin, adı, soyadı, kimlik kartı numarası, baba adı, ana adı, doğum yılı, doğduğu ilçe kasaba, köy ve mahallenin adı ve daimi ikametgâh adresinin bulunması koşuldur.
- (3) Her seçmenin, kütüğünde yazılı bulunduğu seçim çevresinde ve daimi ikâmet ettiği yere en yakın sandığa ait seçmen listesine yazılması ve o sandıkta oy vermesi ilkedir.
- (4) Bir seçmen, birden çok seçmen kütüğüne ve sandık seçmen listesine yazılamaz ve birden fazla oy veremez.
- (5) Sandık seçmen listesinde yazılı olmayan seçmen oy kullanamaz."

BAŞKAN- 14'üncü madde üzerinden söz isteyen var mı?...
Buyurun Sayın Akıncı.

MUSTAFA AKINCI (Lefkoşa)- Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Tasarının bütünü üzerinde söz aldığım zaman bu maddeyle ilgili görüşlerimi aktarmıştım. Bu görüşlerim doğrultusunda hazırlamış olduğumuz bir öneriyi Meclisin huzuruna getirmek için söz aldım. O da, seçmen kütüklerinin şeffaflaştırılmasıyla ilgili bir talebimizin ve bir gerekliliğin yerine gelmesine ilişkindir. Önümüzdeki maddenin (2)'nci fıkrası aynen şöyledir: Seçmen kütüğünde yer alacak olan hususları içeren bu madde şöyledir: "Seçmen kütüğünde seçmenin adı, soyadı, kimlik kartı numarası, baba adı, ana adı, doğum yılı, doğduğu ilçe, kasaba, köy ve mahallenin adı ve daimi ikâmetgâh adresinin bulunması koşuldur" demektedir. Bu maddenin şu şekilde değiştirilmesini önermekteyiz. Aynen okuyorum. "Seçmen kütüğünde seçmenin adı, soyadı, kimlik kartı numarası, baba adı, anne adı, doğum yılı, doğduğu ilçe, kasaba köy ve mahallenin adı, daimi ikâmetgâh adresi, yurttaşlığı ne şekilde kazandığı, yurttaşlığı Bakanlar Kurulu kararıyla kazanılmışsa karar tarihinin bulunması koşuldur". Yani, eklenmekte olan yurttaşlığın kazanılması yöntemi ve bunun tarihidir. Bunu niçin istediğimizi çeşitli vesilelerle dile getirdik. Bunu çok kısa olarak hatırlatmakta, sizlere anımsatmakta yarar görüyorum. Her seçim döneminde halkın iradesini çarpıtmaya yönelik sırf iktidardaki partiye oy çekebilmek uğruna vatandaşlıklar ve dolayısıyla seçmenlik statüsü kazanıldığı malûmlarınızdır. Bunlar yaşandı. Geçmiş seçimlerde de yaşandı, son seçimde de yaşandı. Hatta, basına konu oldu, listeler yayınladı. Seçimlerden hemen önce kaç kişinin vatandaşlığa kaydedildiği ve bu yoldan seçmenlik kazanıldığı şeklinde konular gündeme geldi. Şimdi, seçim yasasını yaparken ve seçim yasasını demokratikleştirme yönünde önemli bir adım olarak nitelendirirken, demokrasinin sadece ve sadece seçim yasasıyla sınırlı

kalamayacağı, bizim gibi 100 bin dolayında seçmeni olan bir ülkede, birkaç bin vatandaşlığın hemen seçim arifesinde verilmesinin yaratacağı çarpıtmayı anlatmama sanıyorum gerek yoktur ve bu hususu dikkate alarak seçmen kütükleri düzenlenirken bu konunun da yer alması ve bundan sonra bu tür yollara tevessül edilmesinin önüne en azından bir açıklık politikasıyla engel teşkil edilmesi, sanıyorum bu Meclisin yapması gereken bir görevdir. Her vesileyle ifade ettim. Tekrar etme gereğini duyuyorum bu maddeyle ilgili olarak. Bunu yaparken, Türkiye'den, yıllar önce bu topraklara gelmiş, yerleşmiş, ev bark sahibi olmuş, aile sahibi olmuş, ya da aile olarak bu topraklara gelmiş, burada çocukları doğmuş insanlara tek lâfımız yoktur. Onlar bizim kardeşimizdir. Onlara uzanan her türlü yanlış imajların hep karşısında olduk, olmaya da devam edeceğiz Toplumcu Kurtuluş Partisi olarak. Buradaki olay başkadır. Bu olay, sırf seçimlerde iradeyi çarpıtmak için seçim öncesi veya seçimlere çok kısa süreler kalarak vatandaşlıkların verilmesi ve bu yoldan, bu topraklarda yaşamadan da bu toprakların geleceğinde söz sahibi kılınması birtakım insanların

ve iktidar partilerinin, bugüne kadar UBP'nin katıldığı haksız bir takım kazanımların bundan sonra da devam edemeyeceğinin bu Meclis tarafından tescil edilmesi anlamındadır.

Ben bu düşüncelerle yeterli açıklığı da içerdiğine inanarak önerimi Sayın Meclis Başkanına takdim ediyorum ve gereğinin yapılmasını rica ediyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Akıncı.

Sayın milletvekilleri; bir değişiklik önerisi yapılmıştır 33'üncü maddenin (2)'nci fıkrasıyla ilgili olarak. Bu önergeyi bir kez daha okutuyorum. Okur musunuz lütfen.

KÂTİP -

Cumhuriyet Meclisi Başkanlığı,
Lefkoşa.

14. Tasarının, Esas Yasanın 33'üncü maddesini değiştiren 14'üncü maddesinin (2)'nci fıkrasının, Seçmen Listelerinin daha şeffaf hale getirilmesine olanak sağlamak amacıyla aşağıdaki şekilde değiştirilmesini önerir, içtüzüğün 99'uncu maddesi uyarınca gereğini saygılarımla arz ederim.

"33. (2) Seçmen Kütüğünde seçmenin, adı, soyadı, kimlik kartı numarası, baba adı, anne adı, doğum yılı, doğduğu ilçe, kasaba, köy ve mahallenin adı, daimi ikametgâh adresi, yurttaşlığı ne şekilde kazandığı, yurttaşlık Bakanlar Kurulu Kararı ile kazanılmışsa, Karar tarihinin bulunması koşuldur."

Mustafa AKINCI
TKP Milletvekili

BAŞKAN - Teşekkür ederim. Sayın Komite Başkanı bu konuda bir şey söyleyecek misiniz?

HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ BAŞKANI HÜSEYİN CELAL (Yerinden) - Komiteye gitmesinde yarar vardır.

BAŞKAN - Buyurun kürsü sizin.

MEHMET CİVA (Lefkoşa) (Yerinden) - Yeter, yeter komiteye havale edilsin.

HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ BAŞKANI HÜSEYİN CELAL - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; öneriyi dinledik. Komitede her ne kadar görüşülmüşseydi de bir daha görüşülmesinde yarar vardır. O bakımdan Komiteye havalesini biz de uygun görürüz.

BAŞKAN - Uygun görürsünüz?

HÜSEYİN CELAL (Devamla) - Evet.

BAŞKAN - Onayınıza sunuyorum Komiteye havale edilmesi konusunu. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oybirliği ile kabul edilmiştir. Değerli milletvekilleri; oturuma yarım saat ara veriyorum. Teşekkür ederim.

Kapanış saati: 16.15

-2492 -

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılış Saati: 17.50

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; Cumhuriyet Meclisinin III'üncü dönem, I'inci Yasama Yılı'nın 25'inci Birleşiminin dördüncü oturumunu açıyorum. Ad okunarak suretiyle yoklama yapılacaktır.

(Ad okunarak yoklama yapıldı)

KÂTİP - Toplantı yeter sayısı vardır Sayın Başkan.

BAŞKAN - Teşekkür ederim. Toplantı yeter sayısı vardır.

Sayın milletvekilleri; aradan istifade ederek Komite toplanmış ve raporunu hazırlamıştır.

Sayın Komite Başkanı Raporunuzu sunar mısınız?

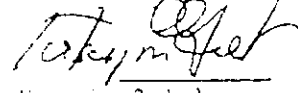
HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ BAŞKANI HÜSEYİN CELÂL - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri;

HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİNİN, TASARININ 14'ÜNCÜ
MADDESİNE İLİŞKİN DEĞİŞİKLİK ÖNERGESİ İLE İLGİLİ
RAPORUDUR

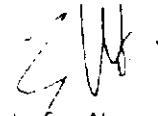
Komitemiz, Seçim ve Falkoylaması (Değişiklik No:2) Yasa Tasarısının Genel Kurulda görüşülmesi sırasında Toplumcu Kurtuluş Partisi Milletvekili Sayın Mustafa Akıncı tarafından yapılan ve Tasarının 14'üncü maddesiyle değiştirilen Esas Yasanın 33 üncü maddesinin (2)'nci fıkrasının değiştirilmesini öngören Değişiklik Önerisini, verilen aradan yararlanarak görüşmüş ve oyçokluğuyla reddetmiştir.

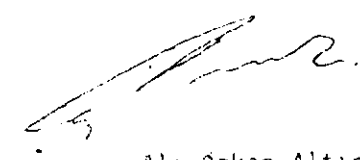
Komitemiz, Önerinin sunulan Rapor ışığında görüşülerek reddini oyçokluğu ile Genel Kurula salık verir.

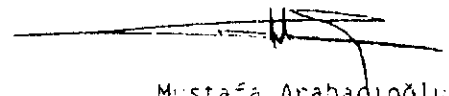
- 2494 -

Hüseyin Celal
(Başkan)

Mustafa Adaoğlu
(Başkan Vekili)

Mustafa Akıncı
(Üye)

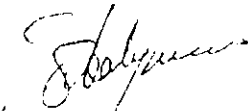

Ali Özkan Altınışik
(Üye)

Mustafa Arabacıoğlu
(Üye)

(TOPLANTIYA KATILMADI)
Kenar Atakol
(Üye)

(TOPLANTIYA KATILMADI)
İlkay Kâmil
(Üye)

(TOPLANTIYA KATILMADI)
Erdal Onurhan
(Üye)

Ömer Kalyoncu
(Üye)

19 Nisan 1994

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Değerli milletvekilleri; Komite Başkanının Raporunu dinlediniz. Rapor hakkında konuşmak isteyen var mı?... Buyurun Sayın Akıncı.

MUSTAFA AKINCI (Lefkoşa)(Yerinden) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; önerinin görüşülmesi için verilen arada Komitede yapılan çalışma ne yazık ki olumlu bir sonuca bağlanamamıştır. Komitede belirtilen bu konudaki ihtiyacın varlığı yönündeki görüşler ki bu görüşler yalnız bana da ait değildir. Komitede birçok kişi, hükümet gruplarına mensup olan arkadaşlar da bu gerekliliği hissettiklerini beyan etmiş olmalarına karşın, bunun yeri olmadığını, bürokratik engeller yaratacağı gibi birtakım gerekçeleri öne sürerek reddetmişlerdir. Bu tabii ki Mecliste çoğunluğu olan grupların kendi demokratik haklarıdır. Önerileri ister benimserler, ister reddederler. Ancak bazı olgular vardır ki reddedilse bile onun gerekliliği tartışılmaz. Reddedilmiş olsalar bile o ihtiyaç ortadan kalkmaz. Dolayısıyla bu konu da onlardan bir tanesidir, belki de başlıcalarından bir tanesidir çünkü her vesile ile ifade ettiğim gibi demokratikleşmenin, şeffaflaşmanın ve bu ülkede seçmen iradesinin, halk iradesinin doğru yönde yansımalarının temel gerekliliklerinden bir tanesidir.

Biz bu konunun izleyicisi olmaya devam edeceğiz. Çünkü bunu ülkemiz ve ülkemiz insanının en doğal bir hakkı ve demokrasinin de bir temel gereği olarak görmekte ve nitelendirmekteyiz. O nedenle önerimizde ısrarlı olacağız ve oy doğrultumuz da bu şekilde olacaktır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Feridun Bey; buyurun efendim.

FERİDUN ÖNSAV (Lefkoşa) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Sayın Mustafa Akıncı'nın önerisi Seçim ve Halkoylaması Yasasınının 31'inci maddesi ile ilgilidir. Bu madde de aynen şöyle demektir: Yan başlığı "Seçmen Kütüğünün Daimiliği" ile ilgilidir.

"Seçmen olan yurttaşların eksiksiz olarak yer aldıkları daimi seçmen kütüklerini ve bu kütüklere dayanılarak sandık seçmen listelerini hazırlamak, seçmen kartlarını düzenleyip, dağıtmak ve yasa ile verilen diğer görevleri yapmak üzere her ilçede daimi seçmen kütükleri bürosu kurulur" ve bu yetkilerin kullanılmasının da Yüksek Seçim Kurulunun yetkili olduğu maddenin devamında belirtilmektedir.

Yıllarca Yüksek Seçim Kurulunun istemi ve yasa tasarısı hazır olmasına rağmen, geçmiş hükümetler Daimi Seçmen Kütükleri Bürolarınının çalışmasına yönelik tasarıyı bu Meclisten geçirmemişlerdir.

Oysa yürürlükteki yasa bu büroların devamlılığını ve devamlı çalışma yapmasını öngörmektedir. Örneğin Doğan veya ölen yurttaşın kaydedilmesi, 18 yaşına gelen ve seçmen niteliğini kazanan kişinin seçmen listesine yazılması daimi çalışacak olan bu bürolar vasıtasıyla Yüksek Seçim Kurulu denetiminde, gözetiminde ve yetkisinde çalışacak olan bu daimi bürolar vasıtasıyla yapılması gerekir. Ama yasasını bugüne kadar çıkarmamışlardır. Bu Yasa Tasarısı bildiğim kadarı ile Bakanlar Kurulundan geçmiştir ve bu yasa ile ilgili maddeler görüşülürken bu konunun orda değerlendirilip bu yasa tasarisinde yer alması daha yararlı ve daha nitelikli olacaktır. Bu nedenle biz bu ilgili maddeye ret oyu, öneriye ret oyu vermiş olacağız. teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Feridun. Buyurun Sayın Adaoğlu.

MUSTAFA ADAOĞLU (Gazi Mağusa) - Konu yeterince aslında Komisyonunda ve Genel Kurul safhasında tartışılmıştır. Ama kayıtlara geçmesi bakımından söz almış bulunuyorum. İlgili öneri aslında teknik devlet olmanın gereğidir. Yani bir ülkede teknik bir devlet, değil vatandaşının kimliğini, değil vatandaşının özelliklerini, kültürü ile, eğitimi ile, meslek grubu ile, ekonomik durumu ile memleketteki varolan ağacının cinsini dahi bilmek durumundadır. Bu yönden temelde ayrıldığımız bir husus değildir. Ama şu aşamada Sayın Hükümet ortağımızın Meclis Grup ve Komisyonadaki sözcüsü Feridun beyin de vurguladıkları gibi teknik bir olaydır bu olay. teknik bir olayda ortaya çıkacak olan veriler, doneler gerçeğe dayalı olması lazımdır, yanıltıcı olmaması lazımdır. Vatandaşın kendisini subjektif yani öznel değerlendirmesine tabii tutulmaması lazımdır. Onun hafızasının anlığının hatırlayabildiği oranda bir bilgi devşirmesi olmaması lazımdır. Bu nedenle

İlgili Seçim ve Halkoylaması Yasasının öngördüğü Yüksek Seçim Kurulunun bu konuda teknik devletin gereği olan seçmen bürolarının ve o büroların bütünselliği içerisinde görevlerinden bir tanesi olan seçmen kütüklerinin hazırlanmasına yönelik tasarı, önümüzdeki günlerde, haftalarda veyahut ayda yine bu komitenin gündemine gelecektir ve o kütüklerde devlet kendi arşivlerinden gerçekçi bilgileri koymak suretiyle, vermek suretiyle Yüksek Seçim Kurulu ile koordineli çalışmak suretiyle bu memleketin seçmen yapısı, nüfus yapısı açık ve seçik bir şekilde ve şeffaf bir şekilde, politikamızın gereği doğrultusunda gündeme gelecektir. Bu nedenle, yani daha gerçekçi, daha teknik bilgi donanımının ilgili yasa bütünselliği içerisinde oluşacak kurumsal bir yapıya dönüştürülmesi yönünden biz komite aşamasında buna hayır dedik. İleriki günlerde Hükümetin ve Meclis Gruplarımızın bu konudaki tutumu bir kez daha sınavdan geçecektir. Saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Adaoğlu.

Rapor üzerinde başka söz isteyen var mı?... Yoktur.

Değerli milletvekilleri; değişiklik önergesinin kabulü veya reddini oylarınıza sunuyorum. Değişiklik önerisini kabul edenler?...Etmeyenler?...Çekimser?...Oyçokluğu ile reddedilmiştir. Bu durumda 14'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...Etmeyenler?...Çekimser?...Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

KÂTİP -

Esas Yasanın 36'nci Maddesinin Değiştirilmesi 15.Esas Yasa, 36'nci maddesinin ikinci paragrafı kaldırılmak, mevcut birinci paragraf (1)'inci fıkraya olarak sayılandırılmak ve radeye aşağıdaki yeni (2)'nci fıkraya eklenmek suretiyle değiştirilir:
'(2) İlçe Kaymakamları, İlçe Seçim Kurulu Başkanları tarafından yukarıdaki (1)'inci fıkraya kuralları gereklerinin yerine getirilmesi konusunda istenen her türlü yardımı yapmakla yükümlüdürler."

BAŞKAN - 15'inci madde üzerinde söz isteyen var mı?... Yoktur.Oylarınıza suruyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimsen?... Oybirliği ile kabul edilmiştir.

KÂTİP -

Esas Yasanın 37'nci Maddesinin Değiştirilmesi 16. (1) Esas Yasa, 37'nci maddesinin (1)'inci fıkrasının mevcut kuralları (A) bendi olarak sayılandırılmak ve fıkraya aşağıdaki yeni (B) bendi eklenmek suretiyle değiştirilir:
"(B) Yukarıdaki (A) bendi uyarınca seçmen yurttaşlar ile seçmen olmayan yurttaşları saptamak amacıyla yapılan sayım ve yazım işlemlerinin sonuçları, seçim çevreleri itibarıyla dökümler halinde seçime katılan bütün siyasal partilere verilir."
(2) Esas Yasa, 37'nci maddesinin, (8)'inci fıkrasından sonra aşağıdaki yeni (9)'uncu fıkraya eklenmek suretiyle değiştirilir:
"(9) (A) Bu madde kuralları uyarınca yapılan sayım ve yazım işlemleri uyarınca seçmen kütüklerinin genelinde ve ilçelere göre belirlenmesinde ve mükerrer yazım yapıldı yapılmadığının saptanmasında bilgisayardan yararlanılabilir.
(B) Yukarıdaki (A) bendi kuralları çerçevesinde yapılan bilgi işlem çalışmaları sonucu, bir seçmenin birden fazla yazımının yapıldığı saptandığı takdirde, durum düzeltilir ve bu durumdaki seçmenin yalnızca daimi ikametgâhının bulunduğu yer sandık seçmen listesindeki kaydı korunur."

BAŞKAN - 16'ncı madde üzerinde söz isteyen var mı?... Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oybirliği ile kabul edilmiştir.

KÂTİP -

Esas Yasanın 38'inci Maddesinin Değiştirilmesi 17. Esas Yasa, 38'inci maddesinin (4)'üncü fıkrasının son paragrafı kaldırılmak suretiyle değiştirilir.

BAŞKAN - 17'inci madde hakkında söz isteyen var mı?... Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oybirliği ile kabul edilmiştir.

KÂTİP -

Esas Yasanın 46'nci Maddesinin Değiştirilmesi 18. Esas Yasa, 46'nci maddesinin (6)'ncü fıkrası kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni (6)'ncü fıkra konmak suretiyle değiştirilir.

"(6) Bu madde amaçları bakımından "yazılı delil", kimliğini ve yurttaşlığını belgelemek bakımından kimlik kartı, pasaport, askerlik belgesi ve polis kimlik belgesini; daimi ikâmetgâhı saptama bakımından, daimi ikâmetgâhının bulunduğu muhtarlıktan, muhtar ve iki ihtiyar heyeti üyesinin inzasını ve muhtarlık mührünü taşıyan yazılı bir belgeyi arıdır.

BAŞKAN - 18'inci madde üzerinde söz isteyen var mı?... Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oybirliği ile kabul edilmiştir.

KÂTİP -

Esas Yasanın
51'inci
Maddesinin
Değiştiril-
mesi

19. Esas Yasa, 51'inci maddesinin (5)'inci fıkrası kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni (5)'inci fıkra koymak suretiyle değiştirilir:

"(5) Kartların dağıtımına başlandığı, evlerde teslim edilemeyen kartların İlçe Seçim Kurulu Başkanlığından veya oy verme gününde sandık kurulu başkanından alınabileceği hususları, oy verme günü dahil, devamlı olarak gazete, radyo, televizyon ve benzeri basın ve yayın araçlarıyla halka duyurulur."

BAŞKAN - 19'uncu madde üzerinde söz isteyen var mı?... Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oybirliği ile kabul edilmiştir.

KATIP -

Esas Yasanın
52'nci
Maddesinin
Değiştiril-
mesi

20. Esas Yasa, 52'nci maddesi kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni 52'nci madde konmak suretiyle değiştirilir:

"Seçilecek
Kimselerin
Sayısının
Saptanması

52. (1) (A) Bu Yasanın 37'nci maddesinin (1)'inci fıkrası uyarınca yapılan son seçmen ve seçmen yaşına ulaşmamış yurttaşların sayım ve yazım işlemi ile belli olan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti nüfusunun, Anayasada belirlenen milletvekili sayısına bölünmesi suretiyle elde edilen rakam esas alınarak her ilçenin çıkaracağı milletvekili sayısı, ilçe nüfusunun bu rakama bölünmesiyle saptanır. Bu suretle hesaplanan milletvekillerinin sayısı Anayasada belirlenen milletvekili sayısını bulmadığı takdirde, artık nüfus bırakan ilçeler, artıkların büyüklüğüne göre sıraya konur ve ilk hesapta ilçeler arasında, bölüştürülmemiş bulunan milletvekilleri bu sıraya göre dağıtılır. Son kalan milletvekilliğinin verilmesinde, iki veya daha fazla ilçenin eşit nüfus artığı göstermesi halinde, bunlar arasında ad çekilir.

(B) Yüksek Seçim Kurulu, seçimin başlangıç tarihinden onbeş gün önce; seçimin yenilenmesi halinde ise, yenileme kararının Resmi Gazetede ilanını izleyen üç gün içinde, her ilçenin nüfusunu ve nüfusuna göre çıkaracağı milletvekili sayısını, (A) bendinde belirlenen ilkelere uygun olarak saptar ve Resmi Gazetede yayımlamak suretiyle ilan eder."

(2) Belediye Meclisi ile İhtiyar Heyeti üyeliklerinin sayısı, Belediyeler Yasası ile Köy İhtiyar Heyetleri Yasası kurları çerçevesinde, seçimin başlangıç tarihinden on beş gün önce, Yüksek Seçim Kurulu tarafından saptanır ve Resmi Gazetede yayımlanmak suretiyle ilan edilir."

15/1980
11/1982
52/1989
Fasıl 244
16/1972
10/1974
14/1975

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; 20'nci madde üzerinde söz isteyen var mı?... Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?.... Oybirliği ile kabul edilmiştir.

KÂTİP -

Esas Yasanın 57'nci Maddesinin Değiştirilmesi 21. Esas Yasa, 57'nci maddesinin (2)'nci fıkrası kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni (2)'nci fıkra konmak suretiyle değiştirilir:

"(2)(A) Yargıçlar, savcılar, silâhlı kuvvetler mensupları ile polis mensupları, mesleklerinden çekilmedikçe aday olamazlar ve seçilemezler.

(B) Silâhlı Kuvvetler mensupları ile polis mensupları, Cumhurbaşkanlığı seçimleri ile milletvekili genel seçimlerinde ve yerel yönetim genel seçimlerinde seçimin başlangıç gününden iki ay önce; yenilenen veya entelenen Cumhuriyet Meclisi seçimlerinde, Cumhurbaşkanlığının boşalması nedeniyle yapılan seçimlerde, Belediye Meclisleri ile İntiyar Heyetlerinin üye tamsayılarının yarısından bir fazlasının boşalması nedeniyle yapılan seçimler ile bu Yasanın 142'nci maddesinin (3)'üncü ve (4)'üncü fıkraları gereğince yapılan seçimlerde, adaylık için 58'inci maddede saptanan başvurma gününden önce, altıncı güne kadar ayrılma isteğinde bulunmadıkça veya mesleklerinden çekilmedikçe, görevli oldukları veya emirleri altındaki güvenlik kuvvetlerinin bulunduğu seçim bölgesinden adaylıklarını koyamazlar, aday gösterilemezler ve seçilemezler."

BAŞKAN - 21'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum.
Kabul edenler?...Etmeyenler?...Çekimser?...Oybirliği ile kabul edilmiştir.

Esas Yasanın 61'inci Maddesinin Değiştirilmesi 22. Esas Yasa, 61'inci maddesinin (2)'nci fıkrası kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni (2)'nci fıkra konmak suretiyle değiştirilir:

"(2) Adaylar kesinleştikten sonra, Yüksek Seçim Kurulu, bütün adayları, oy verme gününden önce yirmi yedinci gün; bu Yasanın 13'üncü maddesine göre yapılacak seçimlerde ise yirminci gün, seçim bölgeleri itibarıyla Devlet Radyo ve Televizyon aracılığıyla ve Resmî Gazete'de yayımlanmak suretiyle ilân eder."

BAŞKAN - 22'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...Etmeyenler....Çekimser?...Oybirliği ile kabul edilmiştir.

KÂTİP -

Esas Yasanın 65'inci Maddesinin Değiştirilmesi 23. (1) Esas Yasa, 65'inci maddesinin (2)'nci fıkrası kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni (2)'nci fıkra konmak suretiyle değiştirilir:

"(2) Propaganda, seçimlerde oy verme gününden önceki yirmi altıncı günün sabahında; bu Yasanın 11'inci maddesinin (2)'nci fıkrası uyarınca yapılacak seçimde derhal; 13'üncü maddeye göre yapılacak seçimlerde ise, oy verme gününden önceki ondokuzuncu günün sabahında; halkoylamasında, halkoylaması kararının ertesi günü sabah başlar ve oy verme gününden önceki günün saat 18.00'inde sona erer."

(2) Esas Yasa, 65'inci maddesinin (2)'nci fıkrasından hemen sonra aşağıdaki yeni (3)'üncü fıkra eklenmek suretiyle değiştirilir:

"(3) Seçimlerle ilgili yapılan kamuoyu yoklamaları veya kamuoyu araştırmaları, oy verme gününden en az onbeş gün öncesine kadar yayımlanabilir; onbeşinci gündən sonra hiçbir şekilde yayımlanamaz, ilân edilemez ve dağıtılamaz."

BAŞKAN - 23'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum.
Kabul edenler?...Etmeyenler?...Çekimser?...Oybirliği
ile kabul edilmiştir.

KÂTİP -

Esas Yasanın
66'ncı Mad-
desinin De-
ğiştirilmesi

20.Esas Yasa, 66'nci maddesinin(4)'üncü fıkrasından hemen sonra
aşağıdaki yeni (5) inci fıkra eklenmek suretiyle değiştirilir:
'(5) Seçime katılan Siyasal Partiler propaganda
amacı ile araçlarında ses yükseltici alet
kullanabilirler. Siyasi Partiler bu haklarını
kullanırken İlçe Seçim Kurulundan izin
alırlar. İzin koşulları Yüksek Seçim Kuru-
lunca saptanır ve Resmi Gazete'de ilân
edilir.'

BAŞKAN - 24'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum.
Kabul edenler?...Etmeyenler?...Çekimser?...Oybirliği
ile kabul edilmiştir.

KÂTİP -

Esas Yasanın
68'inci Mad-
desinin De-
ğiştirilmesi

25. (1) Esas Yasa, 68'inci maddesinin (1)'inci fıkrası kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni (1)'inci fıkra konmak suretiyle değiştirilir:

"(1) Seçimlere ve Halkoylamasına katılan siyasal partiler, Oy verme gününden önceki yirminci günden başlayarak, oy verme gününden önceki günün saat 18.00'ine kadar Devlet Radyo ve Televizyonundan propaganda yapabilirler.

Ancak, milletvekili genel seçimlerinde her seçim bölgesi için seçilmesi gereken milletvekili sayısı kadar aday gösteremeyen siyasal partiler, Devlet Radyo ve Televizyonundan propaganda yapamazlar."

(2) Esas Yasa, 68'inci maddesinin (2)'inci fıkrası kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni (2)'inci fıkra konmak suretiyle değiştirilir:

"(2) Radyodan yapılacak konuşmaların ilki 20 dakikayı, bundan sonra yapılacak konuşmalar ise 10 dakikayı aşamaz.

Ancak Televizyondan yapılacak konuşmaların süresi, her defasında on dakikadan az yirmi dakikadan fazla olamaz ve yayınların sayısı 7'den az 10'dan çok olamaz. Konuşmaların süresi ve sayısı bu sınırlar içinde kalmak koşuluyla, Yüksek Seçim Kurulunca saptanır."

BAŞKAN - 25'inci madde üzerinde söz mü istiyorsunuz Sayın Akıncı?

MUSTAFA AKINCI (Lefkoşa) (Yerinden) - Önerim var efendim.

BAŞKAN - Buyurun efendim.

MUSTAFA AKINCI (Lefkoşa) - Sayın başkan, değerli milletvekilleri; Esas Yasanın 68'inci maddesini değiştiren 25'inci maddesinde, siyasal partilerin propaganda konuşmalarının yanı sıra, partilere açık oturum yapma hakkının da verilmesi için bir değişiklik sözkonusu olmuştu komite aşamasında.

Ancak bu sevhin atlandığı ve gerekli oylama orda yapılamadı. O nedenle Yasa Tasarısında Meclise dağıtılan Yasa Tasarısında da yer almadığı saptandı tarafımdan. O nedenle bu öneri ile karşınızda bulunuyorum. Burada da Yasanın bütünü üzerinde konuşurken de değindiğim şu gereklilik vardır. 93 Aralık'ında yapılan erken genel seçimler öncesinde Yüksek Seçim Kurulu bizi çağırdı siyasi partileri, yasada yazmadığı için açık oturum ancak partilerin tümünün kabul etmesi halinde yapılabilir diye bir anlayış sözkonusu olduğu ve o toplantı da Ulusal Birlik Partisi açık oturuma karşı çıktığı için bu açık oturumlar da yapılamadı. Halbuki Türkiye'deki seçimlerde de izlediniz, açık oturumların yurttaşlara ulaşmak bakımından, fikirlerin yansımaları bakımından ne kadar önemli olduğu orada açıkça görüldü. Yani birtakım monoloklar yerine, sadece parti yetkililerinin tek taraflı mesaj aktarması yerine, açık oturumların çok daha büyük yararı olduğu ortaya çıktı. Bu nedenle bu olanağı siyasi partilere verebilmek bakımından ve Yüksek Seçim Kurulunun elini kolunu bu açıdan ve BRT'nin çözmek bakımından bu öneri ile karşınızdayım. Önerinin esası dediğim şekildedir. Şu şekilde kelimelendirilmiştir:

"Esas Yasa, 68'inci maddesinin (4)'üncü fıkrasından hemen sonra aşağıdaki yeni (5)'inci fıkra eklenmek sureti ile değiştirilir.

(5) Seçimlere katılabilecek siyasal parti temsilcilerinin bu madde kuralları çerçevesinde devlet Radyo ve Televizyonundan propaganda amacı ile konuşma yapmaları devlet Radyo ve Televizyonunda ayrıca açık oturumlar düzenlenmesine ve bu parti temsilcilerinin bu açık oturumlara katılmalarına engel teşkil etmez."

Sayın Başkan; bunu size sunuyorum. Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Akıncı.
Bu madde ile ilgili başka öneriniz var mı?

HÜSEYİN CELAL (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Var efendim.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Komite Başkanı.

HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ BAŞKANI HÜSEYİN CELAL-
Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Tasarının Komisyonunda
da görüşülmesi sırasında Komite Raporunu okurken belirttiğim
gibi, bir husus daha sevhen Rapora girmemiş ve eksik görünmekte-
dir Tasarıda. Onu eklemek için söz almış bulunuyorum. Bu
müracaatını İktüzüğün 99'uncu maddesine göre yapmaktadır ve
değişiklik de bu şekilde olacaktır. Yerel seçimlerde yerini
önce söyleyeyim.

" Özde adı geçen Yasa Tasarısının madde madde görüşül-
mesinde 68'inci madde sevhen eksik düzenleme yapıldığından
maddenin yeniden düzenlenmesinin sağlanması ve mevcut (1)'
inci fıkra kuralları (a) bendi, maddenin koşul bendine aşağıdaki
ekin yapılması gerekmektedir.

Yerel seçimlerde ise Ülke genelinde Belediye Başkanı,
Belediye Meclis üyeliği, muhtarlık ve ihtiyar heyeti üyeliği
toplam sayısının en az beşte birine kadar veya beşte birinden
fazla aday gösteren siyasal partiler devlet radyo ve televiz-
yonundan propaganda amacı ile yararlanabilirler." demektedir.

Öneri bu olacaktır. Demek ki bir yerel seçimde seçilecek adayların beşte biri kadar, en az beşte biri kadar aday gösteren siyasal partiler, propaganda döneminde radyo ve televizyondan propaganda amaçları için istifade edebileceklerdir. Amaç budur. Komitede görüşülmüştür. Sehven rapora girmedi. Düzeltilmesi amacı ile bu öneriyi sunuyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Hüseyin Celâl.

Sayın milletvekilleri; önce Sayın Akıncı'nın önerisinin dikkate alınıp alınmaması hususunu oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oybirliği ile kabul edilmiştir.

Şimdi de Sayın Hüseyin Celâl'in önerisini dikkate alınıp alınmamasını oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oybirliği ile kabul edilmiştir.

Önerilerin yeniden Komitede görüşülmesine ne dersiniz Sayın Komite Başkanı?

HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ BAŞKANI HÜSEYİN CELÂL (Yerinden) - Sayın Başkan; Komite, biraz önce verilen aradan istifade ederek bu önerileri de görüşmüş ve raporunu da hazırlamıştır. Görüşümüz olumludur.

BAŞKAN - O zaman Raporunuzu sunar mısınız?

HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ BAŞKANI HÜSEYİN CELAL - Sayın Başkan,
sayın milletvekilleri;
HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİNİN, TASARININ 25'İNCİ
MADDESİNE İLİŞKİN DEĞİŞİKLİK ÖNERGELERİ İLE İLGİLİ
RAPORUDUR

Komitemiz, Seçim ve Halkoyunması (Değişiklik No:2) Yasa Tasarısının Genel Kurulda görüşülmesi sırasında, Tasarınının 14'üncü maddesi ile ilgili değişiklik önergesinin Komitede görüşülmesine olanak tanımak amacıyla verilen aradan yararlanarak Esas Yasanın 68'inci maddesini değiştiren Tasarınının 25'inci maddesinde;

- 1) Komitede daha önce benimsenmiş olmasına karşın Tasarınının yazımında maddede hata sonucu yer almayan Yerel Seçimlerde Radyo ve Televizyondan propaganda yapılmasına ilişkin düzenlemelerin, 68'inci maddesinin (1)'inci fıkrasının (8) bendi olarak Tasarıya eklenmesi konusundaki ekteki değişiklik önergesi ile;
- 2) Yine Komitece görüşülüp benimsenmiş olan ancak maddenin son oylamasında madde ile birlikte oylamaya sunulmadığından madde metninden yer almayan 68'inci maddeye yeni (5)'inci fıkra eklenmesine ilişkin değişiklik önergesini,

görüşmüş ve (1) (8) bendi olarak önerilen değişikliğin 68'inci maddenin (1)'inci fıkrasının koşul bendinin sonuna aşağıda öngörüldüğü biçimde eklenmesini:

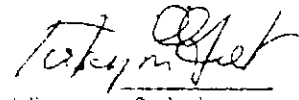
"Yerel Seçimlerde ise ülke genelinde Belediye Başkanlığı, Belediye Meclisi Üyeliği, Muhtarlık ve İhtiyar Heyeti Üyelikleri toplam sayısının en az beşte biri kadar veya beşte birinden fazla aday gösteren siyasal partiler, Devlet Radyo ve Televizyonundan propaganda amacıyla yararlanabilirler."

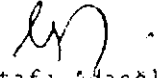
Maddeye (3)'üncü fıkra altında yeni (5)'inci fıkra eklenmesini öngören önergeyi aşağıda öngörüldüğü biçimde;

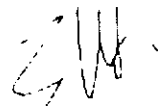
"(5) Yukarıdaki (1)'inci fıkra kuralları çerçevesinde propaganda yapma hakkına sahip siyasal parti temsilcilerinin, bu madde kuralları çerçevesinde Devlet Radyo ve Televizyonundan propaganda amacıyla konuşma yapmaları, Devlet Radyo ve Televizyonundan ayrıca açık oturumlar düzenlenmesine ve propaganda yapma hakkına sahip parti temsilcilerinin bu açık oturumlara katılmalarına engel teşkil etmez."

oybirliğiyle kabul etmiştir.

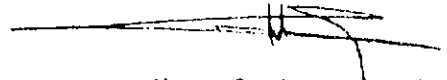
Komitemiz değişiklik önergelerinin Rapor ışığında değerlendirilerek kabulünü oybirliğiyle Genel Kurula salık verir.

Hüseyin Celal
(Başkan)

Mustafa Adaoğlu
(Başkan Vekili)

Mustafa Akıncı
(Üye)

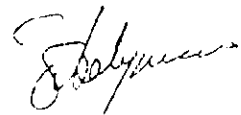

Ali Özkan Altıışık
(Üye)

Mustafa Arabacıoğlu
(Üye)

(TOPLANTIYA KATILMADI)
Kenan Atakol
(Üye)

(TOPLANTIYA KATILMADI)
İlkay Kâmil
(Üye)

(TOPLANTIYA KATILMADI)
Erda! Onurhan
(Üye)

Ömer Kalyancı
(Üye)

19 Nisan 1974

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Celal.

Değerli milletvekilleri; Rapor hakkında söz isteyen var mı? Yoktur. Bu durumda değişiklik önermeleri ile ilgili Raporu oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?...Kabul etmeyenler?... Çekimser?...Oybirliği ile kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri; 25'inci maddeyi değiştirilmiş şekli ile oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?...Çekimser?... Oybirliği ile kabul edilmiştir.

KATİP -

Esas Yasanın
70'inci Mad-
desinin De-
ğiştirilmesi

26. Esas Yasa, 70'inci maddesi kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni 70'inci madde konmak suretiyle değiştirilir:

"Yayın
Zamanı-
nın Sap-
tanması

70. Yüksek Seçim Kurulu, Devlet Radyo-
larından ve Devlet Televizyonundan
yayın için başvuran siyasal partiler arasında,
bunların birer temsilcisi ile radyo
ve televizyon yetkilileri önünde ad
çekerek, yayın zaman ve sıralarını
saptar. Bu ad çekme, oy verme gününden
en az yirmi gün önce yapılır. Radyo
ve televizyon yayınlarının başlangıç
saati, partilerin sayısı ve en uygun
dinlenme ve/veya seyredilme olanakları
gözönüne alınarak Yüksek Seçim Kurulunca
kararlaştırılır. Radyo ve Televizyon
yayınları en geç saat 23.00'e kadar
devam eder.

BAŞKAN - 26'inci madde üzerinde söz isteyen? Yoktur.
Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...Kabul etmeyenler?...
Çekimser?...Oybirliği ile kabul edilmiştir.

KATİP -

Esas Yasanın 84'üncü Maddesinin Değiştirilmesi 27. Esas Yasa, 84'üncü maddesinin (2)'nci fıkrasının (c) bendi kaldırılmak ve ondan sonra gelen bendler yeniden sayılandırılmak suretiyle değiştirilir.

BAŞKAN - 27'inci madde üzerinde söz isteyen var mı? Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?..Etmeyenler?....Çekimser?.. Oybirliği ile kabul edilmiştir.

KATİP -

Esas Yasanın 91'inci Maddesinin Değiştirilmesi 28. Esas Yasa, 91'inci maddesinin (2)'nci fıkrası kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni (2)'nci fıkra konmak suretiyle değiştirilir:

"(2)(A) Seçmen, oyunu kapalı oy verme yerinde kullanmak ve gizliliği bozmayacak ve sandık kurulu mühürü dıştan görünecek biçimde oy pusulasını katladıktan sonra kapalı oy verme yerinden ayrılmak ve oyunu kullandığı katlanmış oy pusulasını kapalı oy sandığına atmak zorundadır.

(B) Seçmen, kendisine, sandık kurulu yetkililerince verilen oy pusulasının yerine başka bir pusula üzerinde oy kullanamaz ve kendisine verilen oy pusulasını, sandığın bulunduğu yerin dışına çıkaramaz."

BAŞKAN - 28'inci madde üzerinde söz isteyen var mı? Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...Etmeyenler?... Çekimser?... Oybirliği ile kabul edilmiştir.

KATIP -

Esas Yasanın
92'nci Mad-
desinin De-
ğiştirilmesi

29. Esas Yasa, 92'nci maddesinin (1)'inci fıkrası kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni (1)'inci fıkra konmak suretiyle değiştirilir:

"(1) Kapalı oy verme yeri, içerisi dışarıdan gözetlenemeyecek ve seçmenin oyunu gizlilik ve rahatlık içinde kullanabileceği şekil ve nitelikte olur."

BAŞKAN - 29'uncu madde üzerinde söz isteyen var mı? Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...Etmeyenler?...Çekimser?...Oybirliği ile kabul edilmiştir.

KATIP -

Esas Yasanın
93'üncü Mad-
desinin De-
ğiştirilmesi

30. (1) Esas Yasa, 93'üncü maddesinin yan başlığı kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni yan başlık konmak suretiyle değiştirilir:

"Sandığın ve oy pusulalarının Kurulca Mühürlenmesi"

(2) Esas Yasa, 93'üncü maddesinin (2)'nci fıkrası kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni (2)'nci fıkra konmak suretiyle değiştirilir:

"(2) Sandık Kurulu, and içme, sandığı yerleştirme, kapalı oy verme yerini düzenleme işlerini bitirdikten sonra, hazır bulunanlar önünde, İlçe Seçim Kurulu Başkanından teslim alınan ve İlçe Seçim Kurulu Başkanlığı mühürünü taşıyan oy pusulalarını sayar, herbirinin arkasına Sandık Kurulu mühürünü basar, böylece arkasında biri İlçe Seçim Kurulunun, diğeri de Sandık Kurulunun mühürleri bulunan çift mühürlü oy pusulası sayısını saptar."

BAŞKAN - 30'uncu madde üzerinde söz isteyen var mı? Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...Kabul etmeyenler?...Çekimser?...Oybirliği ile kabul edilmiştir.

KATİP -

Esas Yasanın
96'ncı Mad-
desinin De-
ğiştirilmesi

21. Esas Yasa, 96'ncı maddesinin (2)'nci fıkrası kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni (2)'nci fıkra konmak suretiyle değiştirilir:

"(2)(A) Birleşik oy pusulasında her siyasal partinin aday listesi üzerinde en başta ve ortada partinin özel işareti; özel işaretinin altında, parti adının baş harfleri; baş harflerinin altında, tam yazı halinde parti adı; belirli bir aralık veya çizgiden sonra eni boyu ikişer santimetre olan belirli bir kalınlıkta çizgilerle yapılmış bir dörtgen; belirli bir aralık veya çizgiden sonra adayların adları ve soyadlarının karşısında eni boyu birer santimetre olan belirli bir kalınlıkta çizgilerle yapılmış bir dörtgen bulunur.

(B) Birleşik oy pusulaları, önyüzünü hiçbir şekilde göstermeyecek özellikte hazırlanır."

BAŞKAN - 31'inci madde üzerinde söz isteyen var mı? Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...Kabul etmeyenler?...Çekimser?...Oybirliği ile kabul edilmiştir.

KATIP -

Esas Yasanın
97'nci Mad-
desinin De-
ğiştirilmesi:

32. (1) Esas Yasa, 97'nci maddesinin yan başlığı kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni yan başlık konmak suretiyle değiştirilir:

"Oy Pusulalarının Teslimi ve Mühürlenmesi"

(2) Esas Yasa 97'nci maddesinin (2)'nci fıkrası kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni (2)'nci fıkra konmak suretiyle değiştirilir:

"(2) Sandık kurulu başkanı, oy pusulalarının ilçe seçim kurulu mühürü ile mühürlenmiş olan arka yüzlerini, sandık kurulu mühürü ile de mühürlenir."

BAŞKAN - 32'nci madde üzerinde söz isteyen var mı? Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oybirliği ile kabul edilmiştir.

KATIP -

Esas Yasanın
98'inci Mad-
desinin De-
ğiştirilmesi:

33. Esas Yasa, 98'inci maddesi kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni 98'inci madde konmak suretiyle değiştirilir:

"Seçmene
Verilecek
Oy
Pusulası

98. Sandık Kurulu, oy kullanmak üzere gelen seçmene, halkoylaması için kullanılacak oy pusulaları hakkında 94'üncü maddede belirtilen kurallar saklı kalmak koşuluyla, biri ilçe seçim kurulu başkanlığının, diğeri de sandık kurulunun mühürü bulunan çift mühürlü bir adet; Halkoylamasında iki ayrı çeşitte olmak üzere iki adet; oy pusulası verilir. Çift mühürlü oy pusulası, sandık kurulu başkanı tarafından seçmene verilirken hiçbir tarafında herhangi bir işaret bulunmadığı, çift mühürlü olduğu kurull üyelerine, gözlemciler ve seçmene gösterilir."

BAŞKAN - 33'üncü maddede söz isteyen var mı? Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oybirliği ile kabul edilmiştir.

KÂTİP -

Esas Yasanın
100'üncü Mad-
desinin De-
ğiştirilmesi

34. Esas Yasa, 100'üncü maddesi kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni 100'üncü madde konmak suretiyle değiştirilir:

"Cumhur- 100.(1) Cumhurbaşkanlığı seçiminde oyunu başkanlığı, Belediye Başkanlığı ve Muhtarlık Seçimlerinde Oy Verme Şekli kullanacak seçmen, kapalı oy verme yerinde, oy pusulasında dilediği adaya ait bölümün herhangi bir yerine, Yüksek Seçim Kurulunca imal ettirilip sandık kurullarına ulaştırılmış ve sandık kurulu başkanında oy verme süresince bulundurulması zorunlu olan ve oy pusulası ile birlikte kendisine verilen "EVET" yazılı mühürü kapalı oy verme yerinde basmak ve oy pusulasını, gizliliği bozmayacak biçimde katladıktan sonra, sandık kurulu önündeki kapalı oy sandığına atmak suretiyle oyunu kullanır ve bu şekilde oyunu kullandıktan sonra kendisine verilen "EVET" yazılı mühürü Sandık Kurulu Başkanına geri verir.

(2) Belediye Başkanlığı ve Muhtarlık seçimlerinde de aynı yöntem uygulanır."

BAŞKAN - 34'üncü madde üzerinde söz isteyen var mı?
Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul
etmeyenler?... Çekimser?... Oybirliği ile kabul edilmiştir.

KÂTİP -

Esas Yasanın
101'inci Mad-
desinin De-
ğiştirilmesi

35. Esas Yasa, 101'inci maddesi kaldırılmak ve
yerine aşağıdaki yeni 101'inci madde konmak suretiyle
değiştirilir:

"Milletvekilliği, 101.(1) Milletvekilliği seçimlerinde, oyunu
Belediye Meclisi ve İhtiyar Heyeti Üyeliği Seçimlerinde
Oy Verme Şekli

siyasal partilerden biri lehine kullanmak isteyen seçmen, kapalı oy verme yerinde, 96'ncı maddenin (2)'nci fıkrası uyarınca hazırlanan birleşik oy pusulası üzerinde dilediği siyasal partinin veya bağımsız adayın adının ve ambleminin altında yer alan dörtgen içine Yüksek Seçim Kurulunca imal ettirilip Sandık Kuruluna ulaştırılmış ve Sandık Kurulu Başkanlığında oy verme süresince bulundurulması zorunlu olan ve oy pusulası ile birlikte kendisine verilen "EVET" yazılı mührü basar.

(2) (A) Seçmen, yukarıdaki (1)'inci fıkra uyarınca "EVET" mührünü bastıktan sonra, o siyasal partinin listesinde ad ve soyadları bulunan adaylardan hangilerini tercih ettiğini, ad ve soyadları karşısında bulunan dörtgenin içine işaret koymak suretiyle belirtebilir.

(3) Dörtgenler dışına konan tercih işaretleri geçersizdir. Tercih işaretlerinin tamamı veya bir kısmı dörtgenler dışına konmuş ise o oy pusulası tercihsiz oy pusulası sayılır.

(C) Seçmen, tercih hakkını kullanıp kullanmamakta serbesttir.

Ancak, seçmen bu tercih hakkını kullanmak isterse, o siyasal partinin listesinde ad ve soyadları yazılı adayların yarısı için kullanmak zorundadır. Kesirler hesaba katılmaz.

(Ç) Yukarıdaki (C) bendinin kesirler hesaba katılmayacağına ilişkin kuralı saklı kalmak koşuluyla, tercih işaretleri, aday sayısının yarısından çok veya az olduğu takdirde, o oy pusulası tercihsiz oy pusulası sayılır."

- (3) Seçmen, yukarıdaki (1)'inci ve (2)'nci fıkra kuralları uyarınca "EVET" mührünü bastıktan sonra tercih hakkını kullanırken, başka bir siyasal parti listesinde bulunan adaylar veya bağımsız adayların ad ve soyadlarının karşısındaki dörtgenler içine de işaret koymuş ise, bu işaretler hükümsüzdür ve o oy pusulası tercihsiz veya karma olmayan oy pusulası sayılarak listesine "EVET" mührü basılan siyasal partinin lehine kullanılan oy pusulası kabul edilir.
- (4)(A) Milletvekilliği seçiminde oyunu, birleşik oy pusulasında adı ve soyadı bulunan partiliye ve bağımsız adaylara karışık olarak vermek isteyen seçmen, orada bulundurulmuş kalemlerle, oy vermek istediği adaylara, ad ve soyadları karşısındaki dörtgene işaret koymak suretiyle oyunu KARMA olarak kullanır.

Ancak seçmen oyunu karma olarak kullanmak isterse, bu hakkını, en az o bölgeden çıkarılacak milletvekili sayısının yarısı kadar aday için kullanmak zorundadır. Kesirler hesaba katılmaz.

- (B) Karma olarak kullanılan oy pusulasında, adayların ad ve soyadları karşısında bulunan dörtgenler dışına konulan işaretler geçersizdir.
- (C) Karma olarak kullanılan oy pusulasında geçersiz sayılan işaretler dışındaki işaretlerin sayısı, bu fıkranın kesirlerin hesaba katılmayacağını öngören (A) bendi kuralları saklı kalmak koşuluyla, o bölgeden çıkarılacak milletvekili sayısının yarısından az olması halinde, c oy pusulası geçersizdir.
- (5) Oyunu yukarıdaki (1)'inci, (2)'nci ve (3)'üncü fıkra kurallarına göre kullanan seçmen birleşik oy pusulasını, kapalı oy verme yerinden ayrılmadan, kullandığı oyun gizliliğini bozmayacak biçimde katlayıp sandık kurulu önünde kapalı oy verme sandığına atar ve "EVET" yazılı mührü sandık kurulu başkanına verir.
- (6) Oyunu karma olarak kullanan seçmen, birleşik oy pusulasını, kapalı oy verme yerinden ayrılmadan, kullandığı oyun gizliliğini bozmayacak biçimde katlayıp sandık kurulu önünde kapalı oy sandığına atar ve "EVET" mührünü sandık kurulu başkanına verir.
- (7) Belediye Meclisi ve İhtiyar Heyeti Üyeliği seçimlerinde de seçmen, oyunu bu madde kuralları çerçevesinde kullanır."

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; 35'inci madde üzerinde konuşmak isteyen var mı? Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?...Çekimser?...Oybirliği ile kabul edilmiştir.

KATİP -

Esas Yasanın
101 A Mad-
desinin De-
ğiştirilmesi

36. Esas Yasa, 101A maddesi kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni 101A maddesi konmak suretiyle değiştirilir:

"Ayrı
Günde
Birden
Fazla
Seçim
Yapılması
Halinde
Oy Verme
Biçimi

101A. Aynı günde birden fazla seçim yapılması halinde, halkoylamasına ilişkin 99'uncu madde kuralları saklı kalmak koşuluyla, her seçim için ayrı renklerde hazırlanmış oy pusulaları aynı anda seçmene verilir ve seçmen oyunu 100'üncü ve 101'inci madde kuralları çerçevesinde kullanır."

BAŞKAN - 36'ıncı madde üzerinde söz isteyen var mı? Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...Etmeyenler... Çekimser?...Oybirliği ile kabul edilmiştir.

KATİP -

Esas Yasanın
111'inci Mad-
desinin De-
ğiştirilmesi

37. Esas Yasanın, 111'inci maddesinin ikirci paragrafı kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni ikinci paragraf konmak suretiyle değiştirilir:

"Bu madde amaçları bakımından "resmi belge" deyimini, Kıbrıs Türk Federe Devleti döneminden önce ve/veya Kıbrıs Türk Federe Devleti döneminde ve/veya Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti döneminde yurttaş olanlara verilen kimlik kartı, pasaport, askerlik belgesi, polis kimlik kartı veya askerlik terhis belgesini anlatır."

BAŞKAN - 37'inci madde üzerinde söz isteyen var mı? Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...Kabul etmeyenler? Çekimser?...Oybirliği ile kabul edilmiştir.

KATIP -

Esas Yasanın
115'inci Msd-
desinin De-
ğiştirilmesi

38. Esas Yasanın, 115'inci maddesi kaldırılmak
ve yerine aşağıdaki yeni 115'inci madde konmak
suretiyle değiştirilir:

"Oy Ver- 115.(1) Sandık Kurulu önüne alınan kimse,
meden seçmen kartını başkana verir veya
önceki seçmen sıra numarasını başkana
işler söyler ve kimliğini ispat eder.

- (2) Sandık Kurulu Başkanı, seçmenin adını seçmen listesinden bulur, ona oyunu kullanacağı oy pusulasını verir, sandık yerinde birden fazla oy verme yeri varsa, hangi kapalı oy verme yerine girip oyunu kullanabileceğini söyler ve oyunu kapalı oy verme yerinde kullandıktan sonra oy pusulasını, gizliliği bozmayacak biçimde katlayacağını ve sandık kurulu önünde kapalı oy sandığına atması gerektiğini, aksi takdirde oyunun geçerli sayılmayacağını kendisine anlatır; ayrıca oy pusulası üzerinde oyunu nasıl kullanacağı hakkında kendisine bilgi verir.
- (3) Oy pusulasını ve mühürü alan seçmen, doğrudan kendisine gösterilen kapalı oy verme yerine gitmek ve kapalı oy verme yerinde oyunu kullandıktan sonra oy pusulasını kapalı oy sandığına atmak zorundadır. Oy pusulasını aldıktan sonra kapalı oy verme yerine gitmeyen veya oy pusulasını alıp da oy vermeyen seçmenden oy pusulası geri alınır."

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; 38'inci madde üzerinde söz isteyen var mı? Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?..Etmeyenler?...Çekimser?..Oybirliği ile kabul edilmiştir.

KATİP -

Esas Yasanın
116'nci Mad-
desinin De-
ğiştirilmesi

39. Esas Yasa, 116'nci maddesinin koşul bandı kal-
dırılmak ve yerine aşağıdaki yeni koşul bandı konmak
suretiyle değiştirilir:

"Ancak oyunu kullanmak için gerekli süreden
daha uzun bir süre kapalı oy verme yerinde kalan
seçmen başkan tarafından uyarılır; oyunu kullanıp
kapalı oy verme yerinden çıkmamakta devam eden
seçmen kapalı oy verme yerinden çıkarılır."

BAŞKAN - 39'uncu madde üzerinde söz isteyen var mı?
Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...Etmeyenler?...
Çekimser?...Oybirliği ile kabul edilmiştir.

KATİP -

Esas Yasanın
117'nci Mad-
desinin De-
ğiştirilmesi

40. Esas Yasa, 117'nci maddesi kaldırılmak ve yerine
aşağıdaki yeni 117'nci madde konmak suretiyle
değiştirilir:

"Oy Pusu-
lasının
Sandığa
Atılması
ve İmza
(1) Kapalı oy verme yerinde oyunu kullanıp
oy pusulasını gizliliği bozmayacak
biçimde katladıktan sonra seçmen,
kapalı oy verme yerini terkeder
ve oy pusulasını bizzat Kurulun önündeki
sandığa atar.

(2) Görmezler, ileri derecede görme
özürlü olanlar, felçliler veya
bu gibi bedeni sakatlıkları açıkça
belli olanlar, kendi istemleri
üzerine diledikleri bir seçmenin
yardımı ile oylarını kullanabilirler.

(3) Sandık Kurulu Başkanı, oyunu sandığa
atmış bulunan seçmenin, kendisine
bırakmış olduğu seçmen kartının
mühür için ayrılmış yerini mühürler
ve seçmen listesindeki adı karşısına
imzasını attırdıktan sonra kartı
seçmene geri verir. İmza atmasını
bilmeyen veya herhangi bir nedenle
imza edemeyecek durumda olan seçmen,
sol elinin baş parmağını basar.
Bu parmağı olmayan seçmenin hangi
parmağını basmış olduğu yanına
yazılır. Hiç parmağı olmayan seçmenin
durumu, ismi yerine kaydedilir."

BAŞKAN - 40'ıncı madde üzerinde söz isteyen var mı?
Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...Etmeyenler?..
Çekimser?..Oybirliği ile kabul edilmiştir.

KATİP -

Esas Yasanın
118'inci Mad-
desinin De-
ğiştirilmesi

41.(1)Esas Yasa, 118'inci maddesinin (2)'nci fıkrası kaldırılmak
ve daha sonra gelen fıkralar buna göre yeniden sayılandırılmak
suretiyle değiştirilir.

(2)Esas Yasa, 118'inci maddesinin yeniden sayılandırılan eski
(3)'üncü yeni (2)'nci fıkrası kaldırılmak ve yerine aşağıdaki
yeni (2)'nci fıkra konmak suretiyle değiştirilir:

"(2)Sandık Kurulu Başkan ve üyelerinin o sandıkta oy verdikleri
tutanağa geçirilir.

Bunların adları ve kimlikleri o sandık seçmen liste-
sine yazılarak adları karşısına imzaları alınır."

BAŞKAN - 41'inci madde üzerinde söz isteyen var mı? Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oybirliği ile kabul edilmiştir.

KATİP -

Esas Yasanın
121'inci Mad-
desinin De-
ğiştirilmesi

42. Esas Yasa, 121'inci maddesi kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni 121'inci madde konmak suretiyle değiştirilir:

"Kullanıl-
mayan Oy
Pusulaları

121. Oy pusulalarından kullanılmayanlar sayılır; Oylarını veren seçmen sayısına eklenir ve böylece Kurula teslim edilen oy pusulalarının toplamına uygun olup olmadığı saptanır. Kullanılmayan oy pusulaları bir paket halinde mühürlenir ve üzerine sayısı yazılır. Bundan sonra sandıktan çıkan oy pusulalarının konmasına özgü torbanın boş olduğu saptanır. Bu işlemler tutanağa geçirilir."

BAŞKAN - 42'inci madde üzerinde söz isteyen var mı? Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oybirliği ile kabul edilmiştir.

KATIP -

Esas Yasanın
122'nci Mad-
desinin De-
ğiştirilmesi

43. Esas Yasa, 122'nci maddesi kaldırılmak ve yerine
aşağıdaki yeni 122'nci madde konmak suretiyle değiş-
tirilir:

"Sandığın
Açılması
ve Oy
Pusulala-
rının
Sayımı

122. (1) 121'inci maddede öngörülen
işlemler yapıldıktan sonra
sandık, oy verilen yerde hazır
bulunanların gözü önünde açılır
ve çıkan oy pusulaları sayılarak
toplamı tutanağa geçirilir.

(2) Sandıktan çıkan oy pusulası
sayısı, oy veren seçmen sayısı
ile karşılaştırılır. Bu pusula-
ların sayısı oy veren seçmen
sayısından fazla olduğu takdirde,
bütün oy pusulaları tek tek
elden geçirilerek, 93'üncü
maddeye göre çift mühürlü olmayan
ve belli koşullara uygun bulun-
mayan veya herhangi bir işaret
veya imza veya mühür taşıyarak
126'nci madde uyarınca seçmenin
kim olduğunu belirleyen oy pusula-
ları ayrılır. Bunların düşülmesi,
fazlalığın giderilmesine yetmediği
takdirde, Kurul Başkanı, kalan
oy pusulaları arasından fazlayı
karşılacak sayıda oy pusulasını
gelişigüzel çekerek ayırır. Ayrılan
oy pusulalarının sayısı tutanağa
geçirilir ve bu oy pusulaları
açılmadan derhal yakılmak suretiyle
yok edilir. Bundan sonra geçerli
oy pusulaları sayılarak sandığa
konur ve ana verilmeksizin döküme
başlanır.

(3) Yukarıdaki fıkralar uyarınca
yapılan bütün işlemler, tutanak
defterine geçirilir."

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; 43'üncü madde üzerinde söz isteyen var mı? Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oybirliği ile kabul edilmiştir.

KÂTİP -

Esas Yasanın
124'üncü Mad-
desinin De-
ğiştirilmesi

44. (1) Esas Yasa, 124'üncü maddesinin yan başlığı kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni yan başlık konmak suretiyle değiştirilir:

"Oy Pusulalarının açılması"

(2) Esas Yasa, 124'üncü maddesinin (1)'inci fıkrasının (b) bendi kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni (b) bendi konmak suretiyle değiştirilir:

"(b) siyasal partilere bağlı bir üyeyi, oy pusulalarını sandıktan çıkarıp başkana vermek;"

(3) Esas Yasa, 124'üncü maddesinin (2)'nci fıkrası kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni (2)'nci fıkra konmak suretiyle değiştirilir:

"(2) Görevli üye, sandıktan oy pusulasını teker teker alarak başkana verir; başkan, katlanmış oy pusulalarını açar; birden fazla seçim aynı anda yapılmışsa, her seçime göre hazırlanmış ayrı ayrı renklerekte oy pusulalarını her seçime göre ayırır ve böyle bir ayırım uygulandıktan sonra her seçim ile ilgili oy pusulalarını herkesin görebileceği ve işitebileceği şekilde okur."

(4) Esas Yasa, 124'üncü maddesinin (4)'üncü fıkrası kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni (4)'üncü fıkra konmak suretiyle değiştirilir:

"(4) Açılması ve ayırımı tamamlanan oy pusulalarının 126'ncı ve 127'nci maddeler uyarınca geçerli olup olmadıkları, hesaba katılıp katılmayacakları hususu, kurulca karara bağlanarak tutanağa geçirilir ve geçerli sayılanlarla hesaba katılmasına karar verilenler de cetvele işlenir."

BAŞKAN - 44'üncü madde üzerinde söz isteyen var mı? Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oybirliği ile kabul edilmiştir.

KÂTİP -

Esas Yasanın 125'inci Maddesinin Kaldırılması 45. Esas Yasa, 125'inci maddesi kaldırılmak suretiyle değiştirilir.

BAŞKAN - 45'inci madde üzerinde söz isteyen var mı? Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etemeyenler?... Çekimser?... Oybirliği ile kabul edilmiştir.

KÂTİP -

Esas Yasanın 126'ncı maddesinin Değiştirilmesi

46.(1)Esas Yasa, 126'ncı maddesinin yan başlığı kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni yan başlık konmak suretiyle değiştirilir:

"Geçerli Olmayan Oy Pusulaları"

(2)Esas Yasa, 126'ncı maddesinin (1)'inci fıkrası kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni (1)'inci fıkra konmak suretiyle değiştirilir:

"(1) Sandık Kurulunca verilen tek biçim, renk ve özellikte olmayan oy pusulaları;"

(3)Esas Yasa, 126'ncı maddesinin (2)'inci fıkrası kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni (2)'inci fıkra konmak suretiyle değiştirilir:

"(2) Hangi seçmen tarafından atıldığı belli olacak şekilde imza, mühür veya işaret taşıyan oy pusulaları;"

(4)Esas Yasa, 126'ncı maddesinin (8)'inci fıkrası kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni (8)'inci fıkra konmak suretiyle değiştirilir:

"(8) Hiçbir yerine "EVET" mührü basılmamış ve kalemle adaya karışık oy verilmiş oy pusulaları ile birden fazla "EVET" mührü basılmış veya kalemle, seçilecek sayıdan fazla adaya oy verilmiş oy pusulaları;"

(5)Esas Yasa, 126'ncı maddesinin (9)'uncu fıkrası kaldırılmak suretiyle değiştirilir.

BAŞKAN - 46'ncı madde üzerinde söz isteyen var mı?
Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etme-
yenler?... Çekimser?... Oybirliğiyle kabul edilmiştir.

KÂTİP -

Esas Yasanın 47. Esas Yasa, 127'nci maddesinin (2)'nci fıkrası
127'nci ile mevcut (1)'inci fıkranın başında yer alan
Maddesinin parantez içindeki (1) rakamı kaldırılmak suretiyle
Değiştirilmesi değiştirilir.

BAŞKAN - 47'nci madde üzerinde söz isteyen var mı?..
Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul
Etmeyenler?... Çekimser?... Oybirliğiyle kabul edilmiştir.

KÂTİP -

Esas Yasanın 48. (1) Esas Yasa, 128'inci maddesinin (5)'inci
128'inci fıkrası kaldırılmak ve yerine aşağıdaki
Maddesinin yeni (5)'inci fıkra konmak suretiyle değiştirilir:
Değiştirilmesi

"(5) Sandıktan çıkan oy pusulası sayısı; 122'nci
maddeye göre yakılarak yok edilen oy
pusulası sayısı;"

(2) Esas Yasa, 128'inci maddesinin (9)'uncu
fıkrası kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni
(9)'uncu fıkra konmak suretiyle değiştirilir:

"(9) Her partinin veya partili veya bağımsız
adayların kişisel olarak; aldıkları oy
sayısı toplamları (rakam ve yazı ile);"

BAŞKAN - 48'inci madde üzerinde söz isteyen var mı? Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oybirliğiyle kabul edilmiştir.

KÂTİP -

Eşas Yasa'nın
129'uncu
maddesinin
Değiştirilmesi

49. Esas Yasa, 129'uncu maddesi kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni 129'uncu madde konmak suretiyle değiştirilir:

'Tutanağın
Asılması

128.(1) Partilerin, bağımsız adayların ve partili adayların adları ve kazandıkları oy sayısı; partili adaya verilen tercih işaretleri sayısı; oy pusulaları sayısı; geçerli ve hesaba katılan oy pusulaları sayısı, toplamlarını gösteren ve sandık kurulu başkan ve üyelerince imzalı bir cetvel, sandık çevresi içindeki herkesin görebileceği bir yere asılır. Bu cetvel, bir hafta süre ile olduğu yerde asılı kalır.

(2) Bu cetvellerin onaylı birer örneği, sandık kurulu tarafından seçime katılan siyasi partilere verilir."

BAŞKAN - 49'uncu madde üzerinde konuşmak isteyen var mı? Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oybirliğiyle kabul edilmiştir.

KATIP -

Esas Yasanın 50. Esas Yasa, 130'uncu maddesinin (1)'inci fıkrası
130'uncu kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni (1)'inci fıkra
Maddesinin konmak suretiyle değiştirilir:
Değiştirilmesi

"(1) Hesaba katılan ve geçerli sayılan oy pusulaları, sandık kurulunca düzenlenen tutanaklar, sayım ve dökümde kullanılıp alt tarafı kurulca imza edilen sayım cetvelleri, hesaba katılmayan, geçerli sayılmayan veya itiraza uğrayan oy pusulaları ve tutanak defteri, kurulca mühürlü ve imzalı ayrı ayrı paketler halinde, kurulun mühürü ile mühürlenmiş ve başkan ile üyeler tarafından bir torbaya konularak bağlı olduğu ilçe seçim kuruluna teslim edilir."

BAŞKAN - 50'inci madde üzerinde söz isteyen var mı?
Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oybirliğiyle kabul edilmiştir.

KATIP -

Esas Yasanın 51. Esas Yasa, 132'inci maddesi kaldırılmak ve yerine
132'inci aşağıdaki yeni 132'inci madde konmak suretiyle
Maddesinin değiştirilir:
Değiştirilmesi

"Birleştirmede 132. Halkoylaması ile Cumhurbaşkanlığı, Belediye Başkanlığı ve Muhtarlık seçimleri dışında diğer seçimlerde siyasal partilerin, partili ve bağımsız adayların aldıkları oylar yanında, partili adaylara verilen ve hüküm ifade eden tercih işaretleri de saptanır."

BAŞKAN - 51'inci madde üzerinde söz isteyen var mı?
Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oybirliğiyle kabul edilmiştir.

KÂTİP -

Esas Yasanın 52. Esas Yasa, 133'üncü maddesinin (4)'üncü fıkrası
133'üncü kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni (4)'üncü fıkra
Maddesinin konmak suretiyle değiştirilir:
Değiştirilmesi

"(4) Partilerin, partili adayların ve bağımsız adayların aldıkları oylardan itiraz edilmeksizin geçerli olan ve hesaba katılan oy pusulaları ile itiraz edilmişken geçerli sayılan ve hesaba katılan oy pusulalarının sayısı toplanarak geçerli oy pusulaları da tutanağa geçirilir.

Halkoylaması için ilçede kullanılan geçerli oy pusulaları da aynı esasla saptanır."

BAŞKAN - 52'nci madde üzerinde söz isteyen var mı? Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oybirliğiyle kabul edilmiştir.

FERİDUN ÖNSAV (Lefkoşa) (Yerinden) - Sayın Başkan, söz istiyorum lütfen.

BAŞKAN - Neyle ilgili?

FERİDUN ÖNSAV (Yerinden) (Devamla) - Öneri sunacaktım bu aşamada.

başkan , 52'nci maddeyle mi ilgili, yoksa 53'üncü maddeyle ilgili?

FERİDUN ÖNSAV (Yerinden) (Devamla) - Hayır, 52'nci madde oylandı efendim. Maddeden sonra evet.

BAŞKAN - 53'üncü madde. Buyurun efendim.

FERİDUN ÖNSAV (Lefkoşa) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Komiteye sunulan Yasa Tasarısında 133 A maddesinin kaldırılması öneriliyordu. Oysa Komitemiz oybirliğiyle 133A maddesinin Yasada kalması yönünde oy kullanmıştır. Saygım vardır, katılıyorum.

Ancak komiteye ilgili madde sunulduğu için yine sözkonusu madde hakkında içtüzüğe göre değişiklik yapma hakkım vardır. Değişiklik madde 1 hatadır ve bizden kaynaklanmamaktadır. 93 yılında yapılan 133A.

AYTAÇ BEŞEŞLER (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Kaçınıcı maddededir o?

KATİP - 53.

FERİDUN ÖNSAV (Lefkoşa) - 133A maddesi 93'te Seçim Yasasında yapılan değişiklikle %5 baraj getirilmiş (1)'inci fıkrasında. Ancak (2) nci fıkrasında (1)'inci fıkraya atıfta bulunan madde değiştirilmemiş ve eskisi gibi %8 olarak kalmıştır. Bu maddi hatanın düzeltilmesine yöneliktir önerim. Okuyorum.

Öz'de adı geçen Yasa Tasarısının madde madde görüşülmesinde eski 53'üncü madde altında düzenlenen ve Esas Yasada mevcut kuralları konmak amacıyla Komitenin Tasarıdan çıkarmayı uygun gördüğü Esas Yasanın 133 A maddesinde 54/1993 sayılı değişiklikle getirilen %5'lik baraj (1)'inci fıkra altında düzenlenirken ikinci fıkrada buna paralel değişiklik yapılmamış olduğundan 133 A maddesinin yeniden aşağıdaki gibi yeni 53'üncü madde altında düzenlenmesini ve öteki maddelerin buna göre yeniden sayılandırılmasını önerir; gereğini saygılarımla arz ederim.

"Genel Baraj Ve Hesaplanması 133 A. (1) Milletvekili genel seçimlerinde,

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti genelinde kullanılan geçerli oyların %5'ini geçmeyen siyasal partiler milletvekili çıkaramazlar.

(2) İlçe Seçim Kurulları, 133'üncü madde uyarınca milletvekili seçimiyle ilgili birleştirme tutanağını Yüksek Seçim Kuruluna ilettikten sonra, Yüksek Seçim Kurulu, ilçelerden alınan bilgilere göre, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti genelinde kullanılan geçerli oyların toplamını yapar ve her siyasal

partinin aldığı geçerli oy toplamını genel geçerli oy toplamına bölerek, siyasal partilerin ülke genelinde aldıkları oy yüzdesini hesaplar ve %5'lik barajı aşan siyasal partilerin isimlerini İlçe Seçim Kurullarına bildirir ve ilân eder.

Bu ilândan sonra, ilân edilen sonuçları etkileyecek iptallerin gerçekleşmesi halinde, Yüksek Seçim Kurulu bunları dikkate alarak barajı aşan siyasal partilerin isimlerini yeniden saptar ve İlçe Seçim Kurullarına bildirerek ilân eder.

- (3) Bu madde kuralları münhasıran milletvekili seçimlerinde uygulanır. Belediye Başkanlığı, belediye muhtar üyeliği, muhtarlık ve ihtiyar heyeti üyeliği seçiminde uygulanmaz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Önsav.

Sayın milletvekilleri; önerge hakkında konuşmak isteyen var mı? Yoktur. Sayın Komite Başkanı, görüşünüzü alabilir miyim?

HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ BAŞKANI HÜSEYİN CELAL
(Yerinden) - Sayın Başkan, verilen aradan istifade ederek Komitemiz bu öneriyi de görüşmüş ve oybirliği ile kabulüne karar vermiştir .

BAŞKAN - Raporunuzu sunar mısınız lütfen.

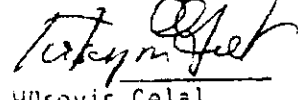
HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ BAŞKANI HÜSEYİN CELAL -

HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİNİN TASARIYA
YENİ 53'ÜNCÜ MADDE EKLENMESİNE İLİŞKİN
ÖNERGESİ İLE İLGİLİ RAPORUDUR.

Komitemiz, Seçim ve Halkoylaması (Değişiklik No:2) Yasa Tasarısının Genel Kurulda görüşülmesi sırasında 14'üncü madde ile ilgili değişiklik önergesinin Komitede görüşülmesine olanak tanımak amacıyla verilen aradan yararlanarak, Tasarının Komiteye sunulmuş metninde yer alan ve Esas Yasanın 133 A maddesinin kaldırılmasını öngören 53'üncü maddesinin yeniden Tasarıya eklenmesi ve madde ile Esas Yasanın 133 A maddesinin yeniden düzenlenmesi yönündeki önergeyi görüşmüş ve önergeyi oybirliğiyle kabul etmiştir.

Komitemiz, Önerinin Rapor ışığında değerlendirilerek kabulünü oybirliğiyle Genel Kurula salık verir.

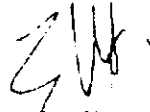
- 2000 -

Hüseyin Celal
(Başkan)

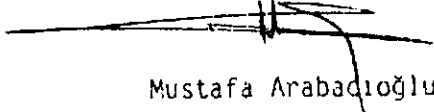
Mustafa Adaoğlu
(Başkan Vekili)

Mustafa Akıncı
(Üye)

Ali Özkan Altınışik
(Üye)

Mustafa Arabacıoğlu
(Üye)

(TOPLANTIYA KATILMADI)

Kerem Atakol
(Üye)

(TOPLANTIYA KATILMADI)

İlkay Kâmil
(Üye)

(TOPLANTIYA KATILMADI)

Erdal Onurhan
(Üye)

Ömer Kalyoncu
(Üye)

19 Nisan 1994

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Celâl.

Değerli milletvekilleri; Rapor hakkında görüşmek isteyen var mı? Yoktur. Bu durumda 53'üncü maddeyi değiştirilmiş şekli ile oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?.. Kabul etmeyenler?.. Çekimser?.. Oybirliği ile kabul edilmiştir.

KATIP -

Esas Yasanın
136'ncı
Maddesinin
Değiştiril-
mesi

54. Esas Yasa, 136'ncı maddesi kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni 136'ncı madde konmak suretiyle değiştirilir:

"Partilerle
Bağımsız
Adayların
Elde Ettik-
leri Millet-
vekilleri,
Belediye
Meclisi
Üyesi
ile
İhtiyar
Heyeti
Üyesi
Sayısının
Hesaplan-
ması

136. Siyasal parti listesindeki adaylarla bağımsız adayların elde ettikleri milletvekilliği sayısı aşağıdaki şekilde hesaplanır:

(1) Seçime katılmış olan siyasal partilerle bağımsızların adları alt alta "A CETVELİ" olarak isimlendirilen ayrı bir cetvele; siyasal parti listelerindeki adaylarla bağımsız adayların adları alt alta "B CETVELİ" olarak isimlendirilen başka bir cetvele; siyasal parti listelerinde adları bulunan adayların adları ise alt alta "C Cetveli" olarak isimlendirilen diğer bir cetvele yazılır. Bu hususlar üç cetvel

halinde düzenlendikten sonra her siyasal parti ile bağımsızların ayrı ayrı aldıkları toplam oy sayısı; siyasal parti listelerindeki adaylarla bağımsızların ayrı ayrı aldıkları geçerli oy sayısı; siyasal parti listelerindeki adaya verilen tercih işaretleri sayısı, (2)'nci fıkra kurallarına göre hesaplanarak adları karşısına yazılır.

- (2) (a) Bir seçmen, birleşik oy pusulasındaki herhangi bir siyasal partinin lehine, "EVET" mührü kullanmışsa, o siyasal parti listesinde adları bulunan adayların herbirine "B.CETVELİ"ndeki adları karşısına birer oy yazılır. Bir seçmen oyunu, birleşik oy pusulasında adı bulunan partili veya bağımsız adaya karışık olarak vermişse, bu adayların herbirine de birer oy yazılır. Bu suretle partili ve bağımsız adayların herbirinin "B.CETVELİ"ndeki adları karşısına birer oy yazılır. Bu surette "B.CETVELİ" partili ve bağımsız adayların herbirinin almış olduğu geçerli oy sayısının toplamını gösterir.

(b) Birleşik oy pusulasında adı bulunan siyasal parti listesindeki adayların tümünün toplam olarak aldıkları geçerli oy sayısı, o partinin aldığı oyu; her bağımsız adayın toplam olarak aldığı geçerli oy sayısı da o bağımsız adayın aldığı oyu gösterir. Bu suretle siyasal partilerle bağımsız adaylardan her birinin almış olduğu geçerli oy sayısının toplamı "A CETVELİ"ndeki adları karşısına yazılır.

(c) Bir seçmen, birleşik oy pusulasındaki herhangi bir siyasal partinin lehine "EVET" mührünü kullandıktan sonra, o siyasal parti listesince bulunan adayların adları karşısındaki dikdörtgene tercih işareti koymuş ise, bu adayların herbirinin "C CETVELİ"ndeki adlarının karşısına birer tercih işareti yazılır. Bu suretle partili adayların her birinin almış olduğu geçerli tercih işaretleri sayısının toplamı "C CETVELİ"ndeki adları karşısına yazılır.

(3) Siyasal partilerle bağımsız adayların elde ettikleri milletvekilliği sayısının hesaplanması için aşağıdaki şekilde işlem yapılır:

(2)'nci fıkranın (b) bendine göre "A CETVELİ"nde saptanan, her siyasal partinin ve bağımsız adayın aldığı geçerli oy sayısı toplamlarını gösteren rakamlar önce birer, sonra ikiye, sonra üçe ... ile, o bölgenin çıkaracağı milletvekili sayısına ulaşınca kadar bölünür.

Ancak bağımsız adayların aldığı geçerli oy sayısı toplamı sadece bire bölünür. Elde edilen paylar, parti ayırımı yapılmaksızın en büyükten en küçüğe doğru sıralanır. Milletvekilleri, bu payların sahibi olan partilere ve bağımsız adaylara, rakamların büyüklük sırasına göre ayrılır. Son kalan milletvekilliği için birbirine eşit rakamlar bulunduğu takdirde, bunlar arasında ad çekilmek suretiyle tahsis yapılır.

- (4) Siyasal parti adaylarından seçilenler aşağıdaki şekilde saptanır:
- (a) (2)'nci fıkranın (a) bendine göre "B CETVELİ"nde saptanan her partili adayın aldığı geçerli oy sayısı toplamına aynı fıkranın (c) bendine göre "C CETVELİ"nde saptanan partili aynı adayın aldığı geçerli tercih işaretleri sayısı toplamı eğer varsa eklenir. Her partili aday için elde edilen toplam sayı, büyüklük sırasına göre yukarıdan aşağıya yazılır.
- (b) Aynı siyasal parti adaylarının tümü için tercih oyu kullanılmamış ise, o siyasal parti adayları için (2)'nci fıkranın (a) bendine göre "B CETVELİ"nde saptanan geçerli oy sayısı toplamları, büyüklük sırasına göre yukarıdan aşağıya yazılır. Bu işlem yapılırken, geçerli oy sayısı toplamları eşit olan adaylar arasındaki sıra, siyasal parti listesinde bu adayların yer aldıkları liste dikkate alınmak suretiyle saptanır.

- (C) Bir siyasal parti listesinde adları bulunan adayların sırası, yukarıdaki fıkralara göre saptandıktan sonra, (4)'üncü fıkraya uygun olarak o siyasal partinin kazandığı milletvekilleri, bu sıradaki rakamların büyüklüğüne göre yukarıdan aşağıya doğru yer alan adaylara tahsis edilir.
- (5) Seçimi kazanan belediye meclisi ve ihtiyar heyeti üyeleri de bu madde kurallarına göre saptanır.
- (6) Bu madde uyarınca işlemler açık olarak yapılır ve adaylarla gözlemciler hazır bulunabilir.
- (7) İlçe seçim kurulu başkanı, bu madde uyarınca seçimi kazananları gösteren tutanağın bir suretini bir hafta süre ile kurul dairesinin kapısına asar.'

BAŞKAN - 54'üncü madde üzerinde söz isteyen var mı? Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oybirligiyle kabul edilmiştir.

KATIP -

- 2545 -

Esas Yasanın
138'inci Mad-
desinin De-
ğiştirilmesi

55.Esas Yasa, 138'inci maddesi kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni 138'inci madde konmak suretiyle değiştirilir:

"Seçim ve
Halkoyula-
mas: So-
nuçlarının
İlânı ve
Yayımlı

138. (1) Seçim ve halkoylaması sonuçları hakkında ilçe seçim kurullarından bilgi geldikçe, Yüksek Seçim Kurulu, bu bilgileri bekletmeden Devlet Radyo ve Televizyonu aracılığı ile derhal yayımlar.

(2) Bütün ilçelerden verilecek bilgiler tamamlanın tamamlanmaz onaylı tutanak suretlerinin alınması ve itiraz varsa bu itirazların, incelenerek karara bağlanması beklenmezsiniz, her partinin kazandığı milletvekilliği, belediye başkanlığı, belediye meclisi üyeliği, muhtarlık ve ihtiyar heyeti üyeliği ve bu mevkilere seçilenlerin ad ve soyadları, Yüksek Seçim Kurulunca, Devlet Radyo ve Televizyonu aracılığı ile derhal ilân edilir.

(3) Seçim sonuçlarını gösteren tutanakların bütün ilçelerden gönderilmesi üzerine, Yüksek Seçim Kurulu, en kısa zamanda Devlet Radyo ve Televizyonu ve Resmî Gazete ile ikinci bir bildiri yayımlayarak, ilçeler itibarıyla, seçilenlerin ad ve soyadlarını, seçmen sayısını, oy kullanan seçmen sayısını, seçime katılma oranını, geçerli oy pusulası sayısını, her partinin ve bağımsız adayların kazandıkları oy pusulası sayısını açıklar.

(4) Devlete ait bütün ulaştırma ve haberleşme araçları, seçim kurulları arasında araç, gereç, yazı ve bilgilerin ulaştırılmasında öncelikle kullanılır."

BAŞKAN - 55'inci madde üzerinde söz isteyen var mı? Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?.. Kabul etmeyenler?.. Çekimser?.. Oybirliği ile kabul edilmiştir.

KATİP -

Esas Yasanın 140'inci Maddesinin Değiştirilmesi 56. Esas Yasa, 140'inci maddesinin (2)'nci fıkrası kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni (2)'nci fıkra konmak suretiyle değiştirilir:

"(2) Halkoylaması sonucu, seçmen sayısı, oy kullanan seçmen sayısı, seçime katılma oranı, geçerli oy pusulası sayısı ile birlikte derhal Devlet Radyo ve Televizyonu ve Resmi Gazete ile ilân edilir."

BAŞKAN - 56'ncı madde üzerinde söz isteyen var mı? Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?.. Kabul etmeyenler?.. Çekimser?.. Oybirliği ile kabul edilmiştir.

KATİP -

Esas Yasaya Yeni 187 A Maddesinin Eklenmesi 57. Esas Yasa, 187'nci maddesinden hemen sonra aşağıdaki yeni 187 A maddesi eklenmek suretiyle değiştirilir:

"Yasak 18. A. Bu Yasanın 65'inci maddesinin (3)'üncü Gününde Kurallarda Kamuoyu Yoklamalarının Yayınlanması 18. A. Bu Yasanın 65'inci maddesinin (3)'üncü fıkrası kurallarına uymayıp yasaklanan dönemde kamuoyu yoklama ve araştırmalarını yayımlayan, ilân eden veya duyuranlar suç işlemiş olurlar ve mahkumiyetleri halinde, iki yıla kadar hapislik cezasına çarptırılabilirler."

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; 57'nci madde üzerinde söz isteyen var mı? Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?.. Kabul etmeyenler?.. Çekimser?.. Oybirliği ile kabul edilmiştir.

K ATIP -

Esas Yasanın 58. (1) Esas Yasa, 190'inci maddesinin (1)'inci
190'inci : fıkrası kaldırılmak ve yerine aşağıdaki
Maddesinin yeni (1)'inci fıkra konmak suretiyle
Değiştiril- değiştirilir:
mesi

"(1) Bu Yasanın 57'nci maddesinin adaylık koyma konusunda kabul ettiği ilke ve şekillere uymaksızın adaylıklarını koyan kamu görevlileri ve görevlerinden çekilmesi gerekirken fiilen görevlerinden çekilmeden propaganda yapan veya propa- ganda nitelikli eylemlerde bulunan yargıçlar, savcılar, silâhlı kuvvetler mensupları ve polis mensupları, 50,000,000.- İL (Elli milyon Türk Lirası)'na kadar para cezasına çarptırılabilirler."

(2) Esas Yasa, 190'inci, maddesinin (2)'nci fıkrası kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni (2)'nci fıkra konmak suretiyle değiştirilir:

"(2) Yargıçlar, savcılar, silâhlı kuvvetler mensupları ile polis mensupları ve Siyasal Partiler Yasasının 10'uncu maddesi kapsamına girenlerin bu Yasaya göre ilan olunan seçimin veya halk- oylamasının başlangıç tarihinden oy vermenin sona ermesine kadar, bir siyasal parti veya bağımsız adayların leh veya aleyhinde propaganda yapmaları veya herhangi bir surette telkin ve tesirde bulunmaları halinde de yukarıdaki fıkra kuralı uygulanır."

BAŞKAN - 58'inci madde üzerinde söz isteyen var mı?
Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?.. Kabul etmeyenler?..
Çekimser?.. Oybirliği ile kabul edilmiştir.

Esas Yasanın
234'üncü
Maddesinin
Değiştiril-
mesi

59. (1) Esas Yasa, 234'üncü maddesinin (1)'inci fıkrası kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni (1)'inci fıkraya konmak suretiyle değiştirilir:

"(1) Yüksek Seçim Kurulu tarafından Devlet Radyoları ve Televizyonu vasıtasıyla, haber yayınları saatinde veya başka uygun saatlerde yayınlanacak bildirilerle; yurttaşın ilgisi uyandırılmak ve kendisine seçmen olmanın görev ve yetkileri hatırlatılmak suretiyle; daimi seçmen kütüklerinin düzenlenmesi, ilk sayım ve yazım işlemlerinin yapılması, yeniden yapılacak yazım işlemleri, denetlemeler sandık seçmen listelerinin düzenlenmesi, askıya çıkarılması ve askıdan indirilmesi, itiraz ve ek kayıt işlemlerinin ne şekilde yapılacağı, seçmen kartlarının dağıtılması ve oy verme konusunda yapılacak işlemler, sair gerekli görülen hususlarla birlikte süreler de belirtilerek duyurulur. Ayrıca ilçe seçim kurulları tarafından basın ve alışılmış yayın araçlarıyla halkın ilgisini uyandıracak aynı nitelikteki bildirilerle durum ilân edilir."

(2) Esas Yasa, 234'üncü maddesinin (2)'inci fıkrası kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni (2)'inci fıkraya konmak suretiyle değiştirilir:

"(2) Yüksek Seçim Kurulu ve ilçe Seçim Kurullarınca yukarıdaki (1)'inci fıkraya uyarınca yapılan her türlü bildirimlerden Devlet Radyo ve Televizyonunca ücret alınmaz."

BAŞKAN - 59'uncu madde üzerinde söz isteyen var mı?
Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?.. Kabul etmeyenler?..
Çekimser?.. Oybirliği ile kabul edilmiştir.

KATİP -

Esas Yasanın 235'inci Maddesinin Değiştirilmesi	60. Esas Yasa, 235'inci maddesi kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni 235'inci madde konmak suretiyle değiştirilir: "Radyo ve Televizyon İle Yayınlanması Zorunlu Bildiriler	235. Yüksek Seçim Kurulunca bu Yasa kuralları gereğince Devlet Radyo ve Televizyonu aracılığıyla yayınlanması zorunlu olan veya gerekli görülen konularda ve ilçe seçim kurulları tarafından bu Yasa kuralları gereğince Devlet Radyo ve Televizyonunda yayınlanması zorunlu olan veya gerekli görülen konularda yapılacak radyo ve televizyon yayınlarından ücret alınmaz."
--	--	--

BAŞKAN - 60'ıncı madde üzerinde söz isteyen var mı?
Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?.. Kabul etmeyenler?..
Çekimser?.. Oybirliği ile kabul edilmiştir.

KATİP -

Yürürlüğe Giriş	61 . Bu Yasa, Resmî Gazete'de yayımlandığı tarihten başlayarak yürürlüğe girer.
--------------------	---

BAŞKAN - 61'inci madde üzerinde söz isteyen var mı?..
Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?.. Kabul etmeyenler?..
Çekimser?.. Oybirliği ile kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri; Tasarının madde madde görüşülmesi tamamlanmış, ikinci görüşmesi sona ermiştir. Üçüncü görüşmesi kısa isim okunmak ve bütünü oylanmak suretiyle yapılacaktır. Kısa ismi okuyunuz lütfen.

KATİP -

SEÇİM VE HALKOYLAMASI
(DEĞİŞİKLİK No:2) YASA TASARISI

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhuriyet Meclisi
aşağıdaki Yasayı yapar:

Kısa İsim 1. Bu Yasa, Seçim ve Halkoylaması (Değişiklik No:2) Yasası
5/1976 olarak isimlendirilir ve aşağıda "Esas Yasa" olarak
29/1977 anılan Seçim ve Halkoylaması Yasası ile birlikte okunur.
1/1980
4/1980
12/1981
17/1985
19/1985
15/1986
16/1986
60/1988
17/1990
33/1990
52/1991
78/1991
46/1993
58/1993
59/1993
2/1994

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; Tasarının bütünü
oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?...
Çekimser?... Oybirliğiyle kabul edilmiştir. Hayırlı olsun.

- 2551 -

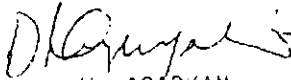
Sayın milletvekilleri; oturumu kapatmadan önce bir ek sunuş yapmak durumundayız. Danışma Kurulu ile Başkanlık Divanının İngiltere Avam Kamarasından Türk Kıbrıs'ın Dostları Grubu Üyelerinin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine davet edilmesine ilişkin Kararı. Okur musunuz lütfen.

KÂTİP -

19 Nisan 1994

Cumhuriyet Meclisi
Genel Kuruluna,

Cumhuriyet Meclisi Danışma Kurulu ile Başkanlık Divanının 19 Nisan 1994 tarihli ortaklaşa toplantısında oybirliğiyle almış olduğu, İngiltere Avam Kamarasından Türk Kıbrıs'ın Dostları Grubu Üyelerinin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine Davet edilmesine ilişkin Kararı ilişikte sunulmaktadır.

Aynan H. ACARKAN

Cumhuriyet Meclisi Başkanı

CUMHURİYET MECLİSİ

ÖNEM : III

YIL : 1

TARİH : 19 Nisan 1994

BİRLEŞİM : 25

B.D.K.No:14/1/1994

CUMHURİYET MECLİSİ DANIŞMA KURULU İLE BAŞKANLIK DİVANININ,
İNGİLTERE AVAM KAMARASINDAN TÜRK KIBRIS'IN DOSTLARI GRUBU
ÜYELERİNİN KUZAY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİNE DAVET EDİLMESİNE
İLİŞKİN KARARI

Cumhuriyet Meclisi, Danışma Kurulu ile Başkanlık Divanı,
İngiltere Avam Kamarasından Türk Kıbrıs'ın Dostları Grubu Üyelerinin,
26.5.1994 - 3.6.1994 tarihleri arasında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine
davet edilmesine ve bu amaçla yapılacak harcamaların, Program 02,
Cumhuriyet Meclisi Bütçesinden, Madde 16, Davetli Zevatin Yolluk ve
Ağırlama Giderleri Kaleminden karşılanmasına Karar verir.

Olgun PAŞALAR

Feridun ÖNSAV

Mehmet BAYRAM

Salih UŞAR

Sonay ADEM

Mehmet Emin KARAGİL

Derviş ÇOBANOĞLU

Hakan ATAKER

Hüseyin ANGOLEMLİ

Mustafa ADAOĞLU

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; Karar Suretini onayınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oybirliğiyle kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri; gündem gereği görüşmeler tamamlanmıştır. Gelecek birleşim Yüce Kurulunuzun almış olduğu karar gereğince 29 Nisan 1994 Cuma günü saat 10.00'da yapılacaktır. Gündem sizlere daha sonra dağıtılacaktır. Birleşimi burada kapatıyorum. Teşekkür ederim.

Kapanış Saati: 19.10

DÖNEM: III

YIL: 1

- 2554 -

CUMHURİYET MECLİSİ
GÜNDEMİ

25'inci Birleşim
19 Nisan 1994, Salı
Saat: 10.00

GÜNDEM:

I. BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI:

Bu Kısımda Gündem Dışı Konuşmalara ve Sunuşlara yer verilecektir.

II. ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER.

III. SEÇİMLER VE OYLAMASI YAPILACAK İŞLER.

IV. SORULAR:

V. GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASI.

VI. GÖRÜŞÜLECEK TASARI VE ÖNERİLER İLE KOMİTELERDEN GELEN DİĞER İŞLER:

- (1) Seçim ve Halkoylaması (Değişiklik No:2) Yasa Tasarısı
(Y.T.No: 33/1/94) ve Hukuk ve Siyasi İşler Komitesinin
Tasarıya ilişkin Raporu.

